

ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546-2555)

นางสาวนันทศรี เทพดลไชย

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5202-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DIRECTIONS FOR THE THAI CORRECTIONS IN THE NEXT DECADE(B.E.2546-2555)

Miss Nuntarath Tepdolchai

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Sociology

Department of Sociology and Anthropology

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-5202-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546-2555)
โดย	นางสาวนันทศรี เทพดลไชย
สาขาวิชา	สังคมวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญยง ชื่นสุวิมล

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.อมรา พงศาพิชญ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญยง ชื่นสุวิมล)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุพิศรา สุภาพ)

.....กรรมการ
(นายวิทยา สุริยวงค์)

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นันทวัฒน์ เทพดลไชย : ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546-2555).
 ภาษาอังกฤษ. (DIRECTIONS FOR THE THAI CORRECTIONS IN THE NEXT
 DECADE B.E.2546-2555) อ. ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.บุญยง ชื่นสุวิมล, 185 หน้า. ISBN
 974-17-5202-4.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า
 (พ.ศ.2546-2555) โดยศึกษาถึงทฤษฎีสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชญาวิทยา ทฤษฎีการ
 ลงโทษผู้กระทำผิดตามหลักทัณฑวิทยา ปรัชญาการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์ และ
 สภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำในปัจจุบันว่ามีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทย
 ในทศวรรษหน้าอย่างไร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
 คือ ประชากรที่มีความรู้ด้านอาชญาวิทยา ทัณฑวิทยาหรือปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม
 จำนวน 160 ราย และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในงานราชทัณฑ์หรือกระบวนการยุติธรรม
 จำนวน 5 ราย โดยนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ
 ทดสอบหาค่าสหสัมพันธ์ Correlation ของตัวแปรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับทฤษฎีสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชญา
 วิทยา ทฤษฎีการลงโทษผู้กระทำผิดตามหลักทัณฑวิทยา ปรัชญาการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงาน
 ราชทัณฑ์ และสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำในปัจจุบัน มีความสัมพันธ์กับทิศ
 ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (2546-2555) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ซึ่งเป็นไป
 ตามสมมติฐาน ที่กำหนดไว้

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา	สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา	สังคมวิทยา	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา	2546	

4481131324: MAJOR SOCIOLOGY

KEY WORD: DIRECTIONS/THAI/CORRECTIONS/NEXT/DECADE

NUNTARATH TEPDOLCHAI : DIRECTIONS FOR THE THAI CORRECTIONS IN
THE NEXT DECADE (B.E.2546-2555) THESIS ADVISOR : ASSIST.PROF.
DR.BOONYONG CHUNSUVIMOL, 185 PP, ISBN 974-17-5202-4

This research aims to study Directions for the Thai Corrections in the Next Decade (B.E.2546-2555) by focusing on how the four factors would influence the future Directions setting of the Thai Corrections. These factors are criminological theories on crime causations and offender treatments, institutional treatment philosophies, and problems related to prison management. Data collected in this research are 160 samples of whom presumably are knowledgeable in criminology, penology and criminal justice. Questionnaires are used as a mode of collecting. Moreover, 5 experts in corrections and criminal justice are invited for an interview. After that, the data was analyzed to find percentage, frequencies, means and the test for Correlations at 0.001 statistical significant.

The research found that criminological theories on crime causations and offender treatments, institutional treatment philosophies, and problems related to prison management have relations to the setting Directions for the Thai Corrections in the Next Decade as the hypothesis.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department Sociology and Anthropology

Student's signature.....

Field of study Criminology and Criminal Justice

Advisor's signature.....

Academic year 2003

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้เพราะได้รับความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา คณะกรรมการวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ โดยเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.บุญยง ชื่นสุวิมล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ สุพัตรา สุภาพ อาจารย์วิทยา สุริยะวงศ์ และ อาจารย์ฐิติยา เพชรมณี ที่กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยแก้ไขปรับปรุง เพิ่มเติมเนื้อหาวิทยานิพนธ์จนเสร็จสิ้นสมบูรณ์ด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาที่กรุณาให้การสนับสนุนเรื่องการศึกษา กำลังใจ และความรักตลอดมา ขอขอบคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ อาชญาวิทยา รุ่นที่ 2 และ รุ่นที่ 3 ทุกคนที่ให้กำลังใจช่วยเหลือประสานงาน เก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาที่กรุณาส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัย และขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาอนุเคราะห์ สละเวลาอันมีค่าในการให้ความรู้เพื่อตอบแบบสัมภาษณ์

ท้ายนี้ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีประโยชน์ไม่ว่าด้วยประการใด ขอมอบแต่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้บังคับบัญชาทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรักความเมตตาโดยตลอดจนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดีตามความมุ่งหมาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
1.3 ขอบเขตการศึกษาวิจัย.....	8
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2. แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	11
2.1 การราชทัณฑ์ไทย.....	12
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับอาชญาวิทยา.....	24
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับทัณฑวิทยา.....	25
2.4 แนวคิดในการลงโทษผู้กระทำผิด.....	26
2.5 แนวคิดการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์.....	29
2.6 ทฤษฎีอาชญาวิทยา.....	29
2.7 ทฤษฎีทัณฑวิทยา.....	34
2.8 งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	37
2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	51
2.10 สมมติฐานการวิจัย.....	52
2.11 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ.....	52
2.12 นิยามศัพท์ทั่วไป.....	53
2.13 คำอธิบายสมมติฐาน.....	54

บทที่	หน้า
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	57
3.1 การศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
3.2 กลุ่มประชากรในการศึกษาวิจัย.....	58
3.3 การสร้างเครื่องมือ.....	59
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
3.6 การนำเสนอผลการศึกษา.....	61
4. ผลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	63
4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชญาวิทยา.....	67
4.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงโทษต่อผู้กระทำผิดตามหลักทัณฑวิทยา.....	75
4.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์.....	82
4.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ.....	90
4.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า(พ.ศ.2546- 2555)	98
4.7 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ.....	107
5. การพิสูจน์สมมติฐานและอภิปรายผลการวิจัย.....	128
การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามและ การวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์สมมติฐาน.....	129
6. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	136
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	137
6.2 สรุปการพิสูจน์สมมติฐาน.....	144
6.3 ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย.....	145
6.4 ปัญหาที่เกิดจากการศึกษาวิจัย.....	145
6.5 ข้อเสนอแนะ.....	146
6.5.1 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ.....	146
6.5.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ.....	147

สารบัญ (ต่อ)

ณ

บทที่

หน้า

รายการอ้างอิง.....	151
ภาคผนวก.....	156
ภาคผนวก ก.....	157
ภาคผนวก ข.....	162
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	185

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงสถิติการเพิ่มขึ้นของผู้ต้องราชทัณฑ์ ระหว่างปี 2539-2545.....	6
2	แสดงจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ต่อจำนวนเจ้าหน้าที่ระหว่างปีงบประมาณ 2531-2545.	7
3	แสดงจำนวนเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ.....	16
4	แสดงจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ต่อเจ้าหน้าที่ ปีงบประมาณ 2531-2545.....	17
5	แสดงจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ต่อจำนวนเจ้าหน้าที่ด้านต่างๆ ปีงบประมาณ 2531-2545.....	17
6	แสดงจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ.....	18
7	แสดงผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศแยกตามประเภท.....	19
8	แสดงจำนวนนักโทษเด็ดขาดแยกตามลักษณะตามความผิด.....	19
9	แสดงจำนวนผู้ต้องขังคดียาเสพติดตามประเภทของความผิด.....	20
10	แสดงสถิตินักโทษเด็ดขาดแยกตามจำนวนครั้งที่ ต้องโทษ.....	20
11	แสดงการเพิ่มขึ้นของผู้ต้องราชทัณฑ์ ระหว่างปีงบประมาณ 2531-2546.....	21
12	แสดงการประเมินศักยภาพและสมรรถนะกรมราชทัณฑ์ (SWOT Analysis).....	22
13	แสดงการเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ในการลงโทษ.....	28
14	แสดงกรอบแนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวดั้งเดิม.....	30
15	แสดงกรอบแนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวดั้งเดิมช่วงที่ 2.....	31
16	แสดงกรอบแนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวสร้างสรรค์.....	32
17	แสดงกรอบแนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาแนววิพากษ์.....	33
18	แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับเพศของกลุ่มตัวอย่าง.....	63
19	แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับอายุของกลุ่มตัวอย่าง.....	63
20	แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง.....	64
21	แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับองค์ความรู้เกี่ยวกับวิชาอาชญาวิทยา ทัณฑวิทยา หรือกระบวนการยุติธรรมของกลุ่มตัวอย่าง.....	64
22	แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง.....	65
23	แสดงจำนวนและร้อยละของประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง.....	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

ฎ

ตาราง	หน้า
24 แสดง จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่าง.....	66
25 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชญาวิทยา.....	67
26 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำผิดตามหลักทัณฑวิทยา.....	75
27 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์.....	82
28 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ.....	90
29 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546-2555).....	98
30 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีการกระทำผิดที่แตกต่างกันกับการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า.....	129
31 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีการลงโทษผู้กระทำผิดที่แตกต่างกันกับการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า.....	130
32 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์กับการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า.....	132
33 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำกับการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า.....	133
34 แสดงผลสรุปการทดสอบสมมติฐาน.....	135
35 แสดงการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ Reliability Analysis – Scale (Alpha) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชญาวิทยา.....	157
36 แสดงการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ Reliability Analysis – Scale (Alpha) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำผิดตามหลักทัณฑวิทยา.....	158
37 แสดงการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ Reliability Analysis – Scale (Alpha) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์.....	159
38 แสดงการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ Reliability Analysis – Scale (Alpha) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ.....	160

- 39 แสดงการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ Reliability Analysis – Scale (Alpha)
ความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า(พ.ศ.2546-2555)... 161

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทิศทาง (Directions) ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยใช้เรือนจำหรืองานราชทัณฑ์นั้น ได้มีวิวัฒนาการไปตามยุคสมัย อันเป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าของวิชาอาชญาวิทยา (Criminology) ซึ่งเป็นวิชาที่ศึกษาถึงสาเหตุของการกระทำความผิด และวิชาการว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดคือวิชาทัณฑวิทยา (Penology) นอกจากนี้ปัจจัยด้านทัศนคติและความต้องการของสังคม (Will and Attitude of the society) ที่มีต่อการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ส่งผลให้ทิศทางของงานราชทัณฑ์มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปตามลำดับ (วิทยา สุริยะวงศ์, ม.ป.ป.:15)

นอกจากนี้ ทิศทางของงานราชทัณฑ์ในแต่ละสังคมยังมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากสังคมแต่ละแห่งต่างก็มีความเชื่อและทัศนคติที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้น ทิศทางที่เคยได้รับการยอมรับว่าเหมาะสมในสมัยหนึ่งอาจถูกเปลี่ยนแปลงไปได้ เช่น ในอดีตสังคมเคยมีความเชื่อในการลงโทษด้วยวิธีการรุนแรงและทารุณเพื่อให้หลายจำแต่ปัจจุบันสังคมกลับเห็นในทางตรงกันข้าม ในขณะที่เดียวกันบางครั้งรูปแบบและทิศทางที่เสื่อมความนิยมไปแล้ว เช่น ความรุนแรงในการลงโทษ ก็อาจถูกนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น การเรียกร้องให้มีการลงโทษด้วยการจำคุกระยะยาว และการประหารชีวิตในสังคมหลายแห่งที่ประสบปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น (นันทิ จิตสว่าง, ม.ป.ป.:1-23)

การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดไม่ว่าจะเป็นการลงโทษด้วยวิธีการใดๆ ต่างก็มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ประการใดประการหนึ่งหรือหลายประการ Reichel, P.L. (2001:36 - 37) คือ

1. เพื่อการแก้แค้นทดแทน (Retribution)

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้กระทำผิดได้ชดใช้สิ่งที่ได้กระทำลงไป ในอดีตนั้นเคยมีการลงโทษเพื่อให้ชดใช้ในระบบ "ตาต่อตา ฟันต่อฟัน" หรือการทรมานในรูปแบบต่างๆ การเนรเทศ การตัดอวัยวะ หรือการประหารชีวิต ดังนั้นการลงโทษเพื่อการแก้แค้นนี้มักจะเป็นการลงโทษที่รุนแรง โหดร้ายทารุณ และมีวิวัฒนาการมาจนเป็นการลงโทษด้วยการจำคุกในปัจจุบัน วิธีการเหล่านี้ต่างเป็นไปเพื่อ

วัตถุประสงค์ในการแก้แค้นทดแทนแทบทั้งสิ้น (วิทยา สุริยะวงศ์, ม.ป.ป.:3) และวิธีการดังกล่าวนี้ แสดงออกมาจากสัญชาตญาณของคนในสังคม โดยไม่ได้สนใจต่ออนาคตของผู้กระทำผิดหรือของสังคม ดังนั้นเมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้น สังคมจึงมีปฏิกิริยาตอบต่อผู้กระทำผิดในเชิงแก้แค้นทดแทนอย่างหนึ่งและเพราะบุคคลผู้นั้นได้ประกอบอาชญากรรมจึงสมควรถูกลงโทษอีกอย่างหนึ่ง (สุพจน์ สุโรจน์, 2540:15)

2. เพื่อการข่มขู่ยับยั้งหรือป้องปรามอาชญากรรม (Deterrence)

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้กระทำผิดเกิดความหวาดเกรงและไม่กล้าที่จะไปกระทำผิดซ้ำอีก (Specific Deterrence) และยังเป็นป้องปรามไม่ให้บุคคลอื่นคิดกระทำผิดอีก (General Deterrence) (วิทยา สุริยะวงศ์,ม.ป.ป.:3) โดยการปฏิบัตินั้นจะต้องเป็นไปด้วยความรวดเร็วแน่นอน มีเอกภาพ และเหมาะสมกับความผิด (สุพจน์ สุโรจน์, 2540:15)

3. เพื่อเป็นการตัดโอกาส (Incapacitation)

มีวัตถุประสงค์เพื่อตัดโอกาสไม่ให้มีการกระทำผิดซ้ำอีกอย่างน้อยก็ระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้สังคมมีความปลอดภัย โดยมีหลักการลงโทษคล้ายกับการข่มขู่ยับยั้งแต่แตกต่างกันที่การข่มขู่ยับยั้งมุ่งให้เกิดความเกรงกลัวไม่กล้าที่จะกระทำผิดอีก ส่วนการลงโทษเพื่อการตัดโอกาสนั้นมุ่งป้องกันการกระทำผิดซ้ำ (วิทยา สุริยะวงศ์, ม.ป.ป.:3) ซึ่งวิธีการที่จะขจัดผู้กระทำผิดอาจทำได้โดยการเนรเทศ การตัดอวัยวะ เช่น การตัดมือพวกลักขโมย ทำให้หมดโอกาสในการลักขโมย การจำคุกตลอดชีวิตหรือการประหารชีวิต (นันทิ จิตสว่าง,ม.ป.ป.:28)

4. เพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด (Rehabilitation)

วัตถุประสงค์นี้เน้นการปฏิบัติเพื่อผลในอนาคตมากกว่าปฏิบัติเพื่อผลในอดีต เป็นแนวคิดที่ให้โอกาสผู้กระทำผิดในการกลับตัว โดยไม่ลงโทษในลักษณะที่เป็นการทำลายคุณลักษณะหรือศักยภาพในการกลับสู่สังคมของผู้กระทำผิดจึงเป็นการปฏิบัติที่เน้นตัวผู้กระทำผิดมากกว่าการกระทำผิด โดยเน้นการศึกษาผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคล การจำแนกลักษณะเพื่อหาสาเหตุแห่งการกระทำผิดและแนวทางแก้ไข ดังนั้นระยะเวลาของการปฏิบัติจึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการแก้ไขตนเอง (วิทยา สุริยะวงศ์, ม.ป.ป.:3) แนวคิดนี้จึงเป็นแนวคิดที่ให้โอกาสคนในการกลับตัวและเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบในเรือนจำ สำหรับรูปแบบที่นำมาใช้ เช่น การรอลงอาญาโดยวิธีการคุมประพฤติ การใช้โทษปรับ หรือในกรณีที่ได้รับโทษจำคุกมาระยะหนึ่งแล้วก็อาจพิจารณาให้มีการพักการลงโทษ การลดวันต้องโทษ การให้ทำงานสาธารณะ เป็นต้น (นันทิ จิตสว่าง,ม.ป.ป.:30)

5. เพื่อการฟื้นฟูและอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นกับสังคม (Restoration)

เป็นการจัดการภายใต้กรอบแนวคิดใหม่ที่ว่า ปัญหาอาชญากรรมนั้นไม่ได้เป็นการกระทำผิดต่อรัฐที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยเท่านั้น แต่เป็น“อาชญากรรมที่เป็นการกระทำผิดระหว่างบุคคล” ดังนั้นทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนร่วมเข้ามาเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นเหยื่อ-ผู้กระทำผิด-ชุมชน ถ้าสามารถให้อภัย หรือสำนึกผิด และไกล่เกลี่ยกันได้ รัฐก็ไม่จำเป็นต้องเข้าไปเป็นคู่กรณีกับผู้กระทำผิด ซึ่งเท่ากับเป็นการให้ชุมชนนั้นๆเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมร่วมกันกับรัฐ (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2545:94)

วัตถุประสงค์ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดนั้นแม้จะหลายประการ แต่ในปัจจุบันวัตถุประสงค์เพื่อการแก้ไขฟื้นฟู(Rehabilitation) ได้ถูกกำหนดให้เป็นประเด็นหลักในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด โดยวัตถุประสงค์อื่นกลายเป็นองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความสมบูรณ์ ตามความต้องการของสังคมที่ยังต้องการให้ผู้กระทำผิดชดใช้ในสิ่งที่ได้กระทำลงไป ซึ่งก็ยังคงเป็นสิ่งที่อยู่ในความรู้สึกของประชาชนและเป็นสิ่งที่ไม่อาจจะปฏิเสธได้ (วิทยา สุริยวงค์, ม.ป.ป.:3) ในขณะที่เดียวกันระบบการลงโทษที่มุ่งเน้นการแก้แค้นทดแทนมากเกินไปก็จะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมแต่อย่างไร (กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, 2544:55)

ดังนั้น ระบบราชทัณฑ์จึงต้องพยายามสร้างคุณภาพในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ให้สามารถสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ทั้ง 5 ประการที่กล่าวไปข้างต้นอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ความพยายามเช่นว่านี้ ส่งผลโดยตรงต่อทิศทางของงานราชทัณฑ์ที่จะต้องมีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เนื่องจากหากการดำเนินงานขาดคุณภาพจะส่งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ ผู้ต้องขัง ผู้เสียหาย เหยื่ออาชญากรรม สังคมและรัฐมีความรู้สึกที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม ซึ่งก็จะส่งผลกระทบโดยตรงต่อภาพของกระบวนการยุติธรรมโดยรวม ทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ จึงมีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานเพราะเสมือนเข็มทิศที่ชี้นำทิศทางการทำงาน ตลอดจนกรอบความคิด สำหรับการพัฒนางานราชทัณฑ์ให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพได้ต่อไปในอนาคต

ทิศทางการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดความผิดในงานราชทัณฑ์นั้น มีวิวัฒนาการในลักษณะคู่ขนานไปกับการพัฒนาของวิชาอาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยา โดย Carlson, N.A., Hess, K.M., and Orthmann (1999:19 - 20) ได้อธิบายถึงวิวัฒนาการของรูปแบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์ต่างๆไว้ 5 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบที่เน้นการลงโทษ (Punitive Model)

รูปแบบนี้เป็นทางนำในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด เมื่อครั้งสังคมยังมีความเชื่อในทฤษฎีเจตจำนงอิสระ (Free Will) ซึ่งหมายความว่า เมื่อผู้กระทำผิดเลือกที่จะกระทำผิดเองการลงโทษก็ไม่มีวิธีการใดที่จะเหมาะสมไปกว่าการลงโทษเพื่อให้หลบจำ ระบบเรือนจำในยุคนี้จึงเน้นความลำบากเป็นหลัก ทั้งในการอยู่อาศัยและการทำงาน

2. รูปแบบที่เน้นการแก้ไข (Corrective Model หรือ Rehabilitative Model)

รูปแบบนี้เข้ามาสู่ระบบเรือนจำ เมื่อความเชื่อในเรื่องสาเหตุของการกระทำผิดเปลี่ยนแปลงไปจากตัวผู้กระทำผิดมาเป็นปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนด (External Determinism) เมื่อผู้กระทำผิดถูกมองว่าไม่ได้เป็นต้นตอแห่งการกระทำผิดทั้งหมด หากแต่เกิดจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ดังนั้น การลงโทษเพื่อให้ลำบากและหลบจำจึงน่าจะไม่ต้อง ผู้กระทำผิดจึงสมควรได้รับการแก้ไขฟื้นฟูมากกว่าการลงโทษเพียงอย่างเดียว การที่สังคมมีความเชื่อในเรื่องสาเหตุของการกระทำผิดต่างไปจากเดิม รูปแบบของระบบการราชทัณฑ์จึงได้รับการปรับเปลี่ยนตามไปด้วย เรือนจำในยุคนี้จึงได้รับการปรับปรุงสภาพให้ดีขึ้น มีการออกข้อกำหนดต่างๆ ให้เป็นรูปแบบมากขึ้น

3. รูปแบบที่เน้นการบำบัดรักษา (Medical Model)

เมื่อวิชาการด้านอาชญาวิทยามีการพัฒนาขึ้นไปมาก ด้วยการนำเอาสหวิทยาการเข้ามาอธิบายถึงสาเหตุของการกระทำผิด ซึ่งพบว่ามีความหลากหลายสาเหตุ ดังนั้นระบบเรือนจำจึงได้รับการปรับปรุงให้มีความหลากหลายคล้ายกับโรงพยาบาลที่มีหลายแผนกเพื่อรักษาโรคต่างๆ โดยผู้ต้องขังถูกมองว่าเป็นผู้ป่วยที่ต้องได้รับการรักษา ทั้งทางด้านจิตใจ การอาชีพ และการฟื้นฟูสมรรถภาพต่างๆ โดยนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ จิตแพทย์ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านทักษะในการประกอบอาชีพ เรือนจำในยุคนี้จึงมีสภาพคล้ายโรงพยาบาล

4. รูปแบบที่เน้นความยุติธรรม (Just Desert Model)

รูปแบบนี้เข้ามาสู่ระบบเรือนจำ เมื่อรูปแบบที่เน้นการบำบัดรักษาถูกพัฒนาให้ไปไกลสุดขีดจนเสียสมดุล หมายความว่าระบบเรือนจำซึ่งงบประมาณและทรัพยากรมากมาย เพื่อไปทำในสิ่งที่เห็นผลสำเร็จได้ยากและถูกวิจารณ์ว่าสิ่งที่ระบบเรือนจำดำเนินการไปนั้นไม่ได้ผลเลย (Nothing Works) ดังที่ปรากฏในรายงานการวิจัย Martinson's report ในขณะเดียวกันสังคมก็มีความรู้สึกที่ผู้กระทำผิดไม่ได้ถูกลงโทษเท่าที่ควร อีกทั้งยังได้รับการดูแลเป็นอย่างดี ระบบเรือนจำ

จึงต้องมีการปรับปรุงปรัชญาการทำงานใหม่ โดยพยายามเน้นการลงโทษที่รุนแรงแต่ไม่ใช่วิธีการทารุณ เช่นการออกกฎหมายในลักษณะที่เรียกว่า “Three Strikes, You are out” ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมุ่งลงโทษผู้กระทำผิดที่กระทำผิดเป็นครั้งที่สามด้วยการลงโทษสถานหนัก เช่นจำคุกตลอดชีวิต โดยไม่คำนึงถึงลักษณะความผิดว่าจะรุนแรงมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังพยายามลดเงื่อนไขในการพักการลงโทษ การคุมประพฤติ เพื่อให้ผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำนานขึ้น ในส่วนของสภาพภายในเรือนจำก็ต้องกดดันให้มีสภาพที่ดี ไม่แออัดและถูกสุขลักษณะ ส่วนการแก้ไขฟื้นฟูนั้น จะเน้นเฉพาะ ผู้ที่สามารถแก้ไขได้เท่านั้น ส่วนผู้ที่แก้ไขไม่ได้ ก็ไม่ต้องแก้ไขให้รับโทษจำคุกเพียงอย่างเดียว จึงเป็นที่มาของรูปแบบนี้ซึ่งมุ่งให้ทุกฝ่ายได้รับความเป็นธรรมเสมอหน้ากันตามผลแห่งการกระทำของตน

5. รูปแบบที่เน้นการฟื้นฟูความยุติธรรม หรือการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice Model)

รูปแบบนี้ยังอยู่ระหว่างการเผยแพร่แนวคิด และระบบงานราชทัณฑ์ทั้งหลายในโลกกำลังหาแนวทางที่จะปรับปรุงระบบงานของตนให้สอดคล้องกับแนวทางดังกล่าว รูปแบบนี้ไม่ได้ขัดแย้งกับรูปแบบอื่นที่กล่าวไปข้างต้น เพราะการลงโทษผู้กระทำผิดในเรือนจำยังคงมีความจำเป็น トラบโดที่สังคมยังไม่มียุติธรรมอื่นที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ หากแต่เป็นการเข้ามาเสริมวิธีการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยการนำผู้มีส่วนได้เสียเช่นเหยื่อ หรือผู้เสียหาย เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด เช่นการชดเชยค่าเสียหาย การให้ความเห็นกรณีที่จะมีการปล่อยตัวก่อนกำหนดโทษ ฯลฯ แต่ในขณะนี้ยังจำกัดอยู่เฉพาะในส่วนของผู้กระทำผิดคดีเล็กน้อย หรือผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2545: 95)

ระบบการราชทัณฑ์ของไทยก็เช่นเดียวกัน ได้มีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องมาโดยลำดับ ตั้งแต่การทารุณกรรมด้วยจารีตนครบาลเพื่อการแก้แค้นทดแทนให้สาสมแก่ความผิด เช่น มีการตัดอวัยวะ เจาะปาก แหวะปาก เหยียน โขย ตี เป็นต้น สำหรับการลงโทษจำคุกก็มีลักษณะเดียวกันคือ เน้นความโหดร้ายทารุณไม่แพ้การถูกลงโทษในลักษณะอื่น (กรมราชทัณฑ์, 2525: 479) จนกระทั่งในปัจจุบันได้มีความพยายามที่จะนำเอาแนวคิดในเรื่อง การลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูมาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำโดยมีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วระหว่างปี พ.ศ. 2540-2545 และปัญหาพื้นฐานอื่นๆ เช่น การขาดอัตรากำลัง งบประมาณ อาคารสถานที่และปัจจัยทางด้านการนำเข้าต่างๆ (กรมราชทัณฑ์, มปป.: 1) ยิ่งไปกว่านั้น กระบวนการลงโทษของไทยยังเน้นการลงโทษจำคุกเป็นหลัก จึงทำให้กรม

ราชทัณฑ์ประสบปัญหาการเสาะแสวงหาปรัชญาและรูปแบบที่เหมาะสมในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดด้วยเรือนจำ (วิทยา สุริยะวงศ์, ม.ป.ป.:5)

จากสภาพปัจจุบันแม้ว่ากรมราชทัณฑ์จะทำจัดแผนประสิทธิภาพยุทธศาสตร์ขึ้นเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ก็ยังประสบกับข้อวิจารณ์เชิงลบในด้านต่างๆ ตั้งแต่ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากรของกรมราชทัณฑ์ การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ระบบการปล่อยผู้ต้องขังก่อนกำหนด (Early Release Mechanism) เช่น การลดวันต้องโทษ การพักการลงโทษ มักจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการปล่อยผู้ต้องขังเร็วเกินไป ผู้ต้องโทษที่ผ่านกระบวนการลงโทษไปแล้วกลับมาก่อทำความผิดซ้ำอีกในเกือบทุกประเภทคดี เรือนจำไม่สามารถควบคุมยาเสพติดในเรือนจำได้ ประชาชนและสังคมตลอดจนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมด้วยกันมักมีคำถามว่า กรมราชทัณฑ์สามารถแก้ไขผู้ต้องขังเป็นพลเมืองดีได้เพียงใด แม้ว่ากรมราชทัณฑ์จะได้ดำเนินมาตรการต่างๆ ในหลายๆ ประการตามแผนกลยุทธ์ที่ได้ศึกษาและกำหนดไว้แล้วก็ตาม (วรเดช จันทรศรและคณะ,2541:6)

นอกจากนี้ หากพิจารณาสมรรถภาพของการราชทัณฑ์ในการดำเนินการตามพันธกิจคือการควบคุมและแก้ไขผู้ต้องขัง (Incapacitation and Rehabilitation) จะพบว่ามีโอกาสประสบความสำเร็จได้ยากเนื่องจากยังมีปัญหาภายในอีกหลายประการ เช่น ปัญหาโครงสร้างของเรือนจำที่ไม่ได้มาตรฐานและมีที่ตั้งที่ไม่เหมาะสม ปัญหาเรื่องประสิทธิภาพในการควบคุม ผู้ต้องขัง ข้อจำกัดของสภาพทางกายภาพของเรือนจำที่เป็นอยู่ และจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้นในขณะที่ยังขาดกำลังและเรือนจำมีอยู่เท่าเดิม ตลอดจนปัญหาการขาดเทคโนโลยีและนวัตกรรม การดำเนินการที่ผ่านมาจึงเป็นเพียงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า กล่าวคือ เมื่อขาดที่คุมขังก็ของบประมาณสร้างเพิ่ม ขาดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ก็ขออัตรากำลังเพิ่ม ขาดสิ่งใดก็ขอสิ่งนั้นไป ยังรัฐบาล โดยยังไม่มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหานี้ในภาพรวมอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ภารกิจด้านการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดจึงยังไม่บรรลุผล (กรมราชทัณฑ์,2545:6 -26)

ตารางที่ 1 แสดงสถิติการเพิ่มขึ้นของผู้ต้องราชทัณฑ์ ระหว่างปี 2539-2545

ปี งบประมาณ	จำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์			เพิ่มขึ้น ระหว่างปี	เพิ่มขึ้น เฉลี่ย/เดือน
	ชาย	หญิง	รวม		
2539*	92,353	10,849	103,202	-7,826	-652
2540	114,389	16,608	130,997	27,795	2,316
2541	146,651	23,839	170,490	39,493	3,291
2542*	172,620	32,720	205,340	34,850	2,904
2543	184,031	39,375	223,406	18,066	1,505

ปี งบประมาณ	จำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์			เพิ่มขึ้น ระหว่างปี	เพิ่มขึ้น เฉลี่ย/เดือน
	ชาย	หญิง	รวม		
2544	204,479	46,424	250,903	27,497	2,447
2545	209,807	49,328	259,135	10,000	2,700

ที่มา : กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์ 2546

* หมายถึง ปีงบประมาณ 2539 และ 2542 เป็นปีที่มีการปล่อยพระราชทานอภัยโทษหมู่

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ต่อจำนวนเจ้าหน้าที่ ระหว่างปีงบประมาณ 2531-2545

ปีงบประมาณ	กรอบอัตรากำลัง		เจ้าหน้าที่ ควบคุม	เจ้าหน้าที่ ควบคุม ต่อผู้ต้องขัง	เจ้าหน้าที่ อบรมและ ฝึกวิชาชีพ	เจ้าหน้าที่ อบรม ต่อ ผู้ต้องขัง
	กรม	เรือนจำ				
2531	468	9,294	5,220	1:13	2,128	1:31
2532	466	9,515	5,343	1:15	2,188	1:37
2533	476	9,520	5,347	1:16	2,132	1:39
2534	488	9,574	5,376	1:16	2,154	1:41
2535	488	9,574	5,376	1:14	2,154	1:34
2536	552	9,510	5,341	1:17	2,141	1:42
2537	552	9,510	5,341	1:19	2,141	1:48
2538	552	9,510	5,341	1:21	2,141	1:52
2539	552	9,908	5,390	1:19	2,081	1:50
2540	552	9,908	4,641	1:28	3,180	1:41
2541	552	10,955	5,333	1:38	3,322	1:62
2542	552	10,955	5,333	1:38	3,322	1:62
2543	552	10,191	5,333	1:42	3,322	1:67
2544	551	10,008	5,396	1:46	3,405	1:74
2545	565	11,002	5,541	1:47	3,450	1:75

ที่มา : กองการเจ้าหน้าที่ กรมราชทัณฑ์ ตุลาคม 2545

ประเด็นจึงอยู่ที่ว่า ในสภาวะการณ์ที่เป็นอยู่นี้ กรมราชทัณฑ์ควรจะทำหนดทิศทาง (Directions) ในการดำเนินงานในอนาคตของตนเองอย่างไร จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาภายใต้ สภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นและสามารถสนองต่อความต้องการของสังคมไทยในการสร้างคุณภาพ ของวัตถุประสงค์แห่งการลงโทษให้เป็นไปตามความคาดหวังของสังคมโดยทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stake Holders) ทั้งหลายมีความพึงพอใจและด้วยวิธีการใด ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบและทิศทางของ ระบบการราชทัณฑ์นั้นมีความหลากหลายและมีเป้าหมายที่แตกต่างกันออกไป

ในฐานะที่ผู้วิจัยรับราชการในกรมราชทัณฑ์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเชิงลึกถึง รูปแบบ (Models) แนวคิด (Concepts) และปรัชญา (Philosophies) การราชทัณฑ์ เพื่อแสวงหา แนวทางใหม่ๆ (New Paradigm Shift) ด้วยการเขียนภาพแห่งอนาคต (Scenario Writing) สำหรับ กรมราชทัณฑ์ ที่จะปรับกระบวนการทัศน์ในการกำหนดรูปแบบและทิศทางในการปฏิบัติต่อผู้กระทำ ผิดที่เหมาะสมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงหลักอาชญาวิทยา ทฤษฎีวิทยา ปรัชญาการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด สภาพ ปัญหา และสภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นกับการราชทัณฑ์ไทยในปัจจุบันที่ส่งผลต่อแนวทางในการ กำหนด

ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า(2546-2555)

2. เพื่อแสวงหารูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในเรือนจำสำหรับการ กำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า(พ.ศ.2546-2555)

3. เพื่อแสวงหาแนวทางใหม่ๆ (Paradigm Shift) มาใช้ในการออกแบบและกำหนด ประเภทของเรือนจำ/ทัณฑสถานให้เหมาะสม สอดคล้องกับทิศทางการราชทัณฑ์ในทศวรรษ หน้า (พ.ศ.2546-2555)

4. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแผนทิศทาง แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการสำหรับ ปฏิบัติงานราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (2546-2555)

1.3 ขอบเขตการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการเขียนภาพอนาคต (Scenario Writing) แล้วนำมาสร้างเป็น

แบบสอบถามตามระเบียบวิธีวิจัยเพื่อใช้ในการแสวงหาทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546-2555) โดยนำไปทำการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 165 ราย รวมกับการสัมภาษณ์ (Informal Interview) ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อสอบถามความคิดเห็น แล้วจึงนำมาจัดทำเป็นข้อสรุปและเสนอแนะต่อไป

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาวิจัยทำให้การราชทัณฑ์ได้แนวทางใหม่ๆ สำหรับกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า
2. สามารถนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบ (Model) ที่เหมาะสมกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในระบบราชทัณฑ์
3. สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นกับสภาพสังคมไทย
4. ทำให้เกิดแนวทางใหม่ๆ ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดภายใต้สภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นกับการราชทัณฑ์ไทย
5. ทำให้ได้กรอบหรือแนวทางในการปฏิบัติเพื่อจัดความสมดุลย์ให้เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง และได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติงานของการราชทัณฑ์ไทย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษาวิจัย เรื่องทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า
(พ.ศ. 2546 -2555)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง “ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า(2546-2555)” ได้นำแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องมาใช้ประกอบการศึกษา เพื่อสนับสนุนและเป็นแนวทางการวิจัยในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 2.1 การราชทัณฑ์ไทย
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับอาชญาวิทยา
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับทัณฑวิทยา
- 2.4 แนวคิดในการลงโทษผู้กระทำผิด
- 2.5 แนวคิดการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์
- 2.6 ทฤษฎีอาชญาวิทยา
- 2.7 ทฤษฎีทัณฑวิทยา
- 2.8 งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 2.9 กรอบแนวคิด
- 2.10 สมมติฐานการวิจัย
- 2.11 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ
- 2.12 นิยามศัพท์ทั่วไป
- 2.13 คำอธิบายสมมติฐาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.1 การราชทัณฑ์ไทย

กรมราชทัณฑ์ เป็นกรมในสังกัดกระทรวงยุติธรรม จัดตั้งขึ้นเมื่อ 13 ตุลาคม พ.ศ.2458 โดยได้รวมการคุกกของมหันตโทษและลหุโทษกับเรือนจำทั้งหลายขึ้นเป็นกรม สังกัดกระทรวงนครบาล และย้ายไปสังกัดกระทรวงยุติธรรมเมื่อ วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2465 และโอนกลับมาสังกัดกระทรวงมหาดไทยอีก จนถึงวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2545 และปัจจุบันได้โอนมาสังกัดกระทรวงยุติธรรม ตามนโยบายการปฏิรูประบบราชการของรัฐบาล (กรมราชทัณฑ์, 2545:4)

โดยมีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล และคำสั่งลงโทษของผู้มีอำนาจตามกฎหมาย การดำเนินการของกรมราชทัณฑ์มีตั้งแต่การควบคุม กักขัง จำคุก และประหารชีวิตตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา, ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักขังตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2506, พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกัน ตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2510 โดยกรมราชทัณฑ์มีหน้าที่ดำเนินการบังคับโทษให้เป็นตามกฎหมาย 3 ประการคือ การประหารชีวิต การจำคุก และการกักขัง (กรมราชทัณฑ์, 2544:1-8)

ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ผู้ต้องกักขัง และผู้ถูกกักกันนั้น กรมราชทัณฑ์ได้อนุโลม ปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ที่องค์การสหประชาชาติได้มีมติให้ประเทศสมาชิกนำไปปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในประเทศตนเองที่กำลังเงินงบประมาณ ประเพณี วัฒนธรรมและสถานการณ์แต่ละประเทศจะอำนวยความสะดวกที่กรมราชทัณฑ์ปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง คือ การแก้ไขฟื้นฟูสภาพจิตใจให้สำนึกผิดมีความพร้อมที่จะประพฤติตนเป็นพลเมืองดี สามารถประกอบอาชีพสุจริตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดีภายหลังพ้นโทษ โดยการจัดการศึกษาอบรม การฝึกอาชีพ การอบรมทางศาสนา ตลอดจนจนถึงสวัสดิการต่างๆแก่ผู้ต้องขังตามความเหมาะสม (กรมราชทัณฑ์,2545:1-5)

อำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (กรมราชทัณฑ์,2545:4-5)

- 1.ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามกฎหมาย โดยดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 2.กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายของกระทรวง หลักอาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยา ตลอดจนข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำ

สำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและข้อเสนอแนะในเรื่องเกี่ยวข้องกับองค์การสหประชาชาติ (The United Nations Standard Minimum Rules of the Treatment of Prisoners)

3. ดำเนินการเกี่ยวกับสวัสดิการ และการสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขัง

4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

การแบ่งส่วนราชการออกเป็น 2 ส่วน คือ ราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนกลางประกอบไปด้วย สำนักงานอธิบดี สำนักและกองต่างๆ คือ สำนักงานเลขาธิการกรม กองการเจ้าหน้าที่ กองคลัง กองนิติการ กองบริการทางการแพทย์ กองแผนงาน สถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์ สำนักทัณฑปฏิบัติ สำนักทัณฑวิทยา สำนักพัฒนาพฤตินิสัย และมีหน่วยปฏิบัติคือ ทัณฑสถาน จำนวน 24 แห่ง เรือนจำกลาง จำนวน 26 แห่ง เรือนจำพิเศษ จำนวน 4 แห่ง สถานกักกัน จำนวน 1 แห่ง และสถานกักขัง จำนวน 2 แห่ง สำหรับราชการบริหารส่วนภูมิภาคประกอบด้วย เรือนจำจังหวัด จำนวน 55 แห่งและเรือนจำอำเภอ จำนวน 24 แห่ง (กองแผนงานกรมราชทัณฑ์, 2544:1-2)

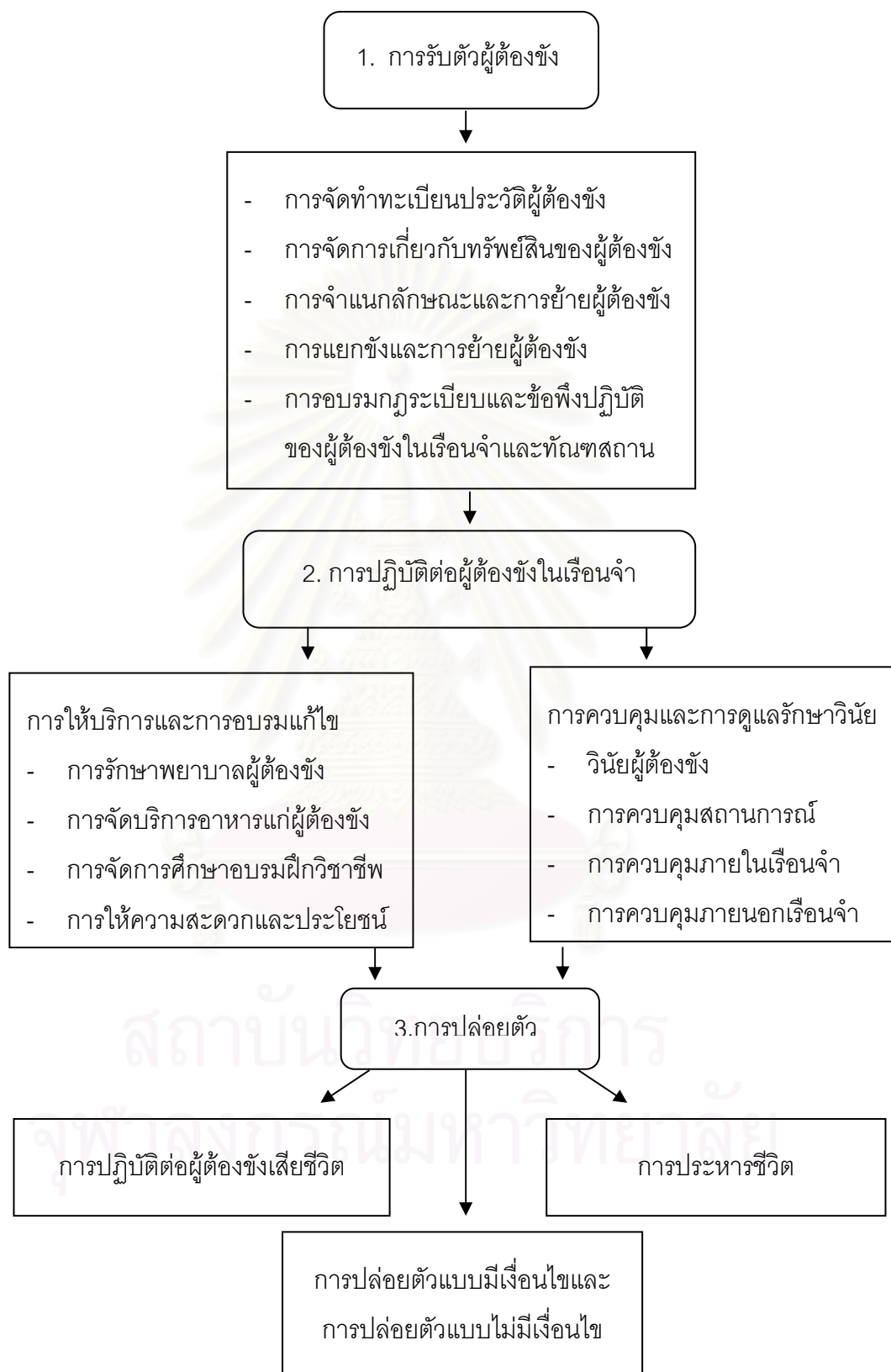
เรือนจำและทัณฑสถานนั้น มีวัตถุประสงค์คือใช้เป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องขังตามคำพิพากษาของศาล รวมทั้งเป็นสถานที่ควบคุมจำเลยไว้ระหว่างพิจารณาคดี และยังมีหน้าที่ให้การศึกษอบรมแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองดีภายหลังพ้นโทษ รวมทั้งให้การดูแลผู้ต้องขังเช่นเดียวกับมนุษย์ทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความเป็นอยู่และสุขภาพ (วิทยา สุริยะวงค์ 2544:2-9) เรือนจำจึงมีขั้นตอนในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังดังนี้

1. การรับตัวผู้ต้องขัง (Intake Procedures) ดำเนินการโดยการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร การตรวจร่างกาย การทำดำเนินรูปพรรณ การตรวจจอนามัย การปฐมนิเทศ และการจำแนกลักษณะ

2. การปฏิบัติในระหว่างการควบคุม (Custody) หมายถึงการ ควบคุม การปกครอง การรักษาวินัย การจัดการด้านอาหาร การรักษาพยาบาล การจัดการศึกษา อบรมการฝึกวิชาชีพ การให้ความสะดวกและประโยชน์บางประการสำหรับผู้ต้องขัง ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังให้สามารถกลับตนเป็นพลเมืองดีภายหลังพ้นโทษแล้ว

3. การปล่อยตัวผู้ต้องขัง (Prerelease Preparation) เป็นการเตรียมผู้ต้องขังให้พร้อมก่อนออกจากเรือนจำ โดยเน้นการเตรียมตัวด้านต่างๆ คือ การปรับตัวเข้าสู่ชุมชน การเตรียมตัวเพื่อหางาน การฝึกวิชาชีพเพิ่มเติม การเตรียมสภาพจิตใจและร่างกายผู้ต้องขัง

แผนภูมิที่ 2 กระบวนการในการดำเนินงานในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

กรมราชทัณฑ์ได้ร่วมมือกับสถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ (สปร.) จัดทำแผนทิศทางการราชทัณฑ์ฉบับที่ 1 พ.ศ.2536 – 2545 ขึ้น เพื่อให้การดำเนินการมีเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต ดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ.2534 โดยแผนดังกล่าวกำหนดภารกิจหลัก วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ในการทำงาน ดังนี้ (กองกรรมาธิการ 2 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2542:6)

ภารกิจหลัก ได้แก่ 1.การควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ 2.การแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง ให้เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมได้เมื่อพ้นโทษแล้ว 3.เสริมสร้างสมรรถนะในการบริหารงานราชทัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์รวม ได้แก่ (1)ปรับปรุงโครงสร้างเรือนจำและทัณฑสถานให้เหมาะสมกับสภาพของสังคม (2)ปรับปรุงระบบงาน โครงสร้างการบริหารงานราชทัณฑ์ให้สอดคล้องกับหลักทัณฑวิทยา (3)พัฒนาพฤตินิสัยและปลูกฝังทัศนคติที่ถูกต้องแก่ผู้ต้องขัง (4)ส่งเสริมการให้ความรู้พื้นฐานและฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขัง มากกว่าจะมุ่งใช้แรงงานของผู้ต้องขังแต่เพียงอย่างเดียว (5)พัฒนาบุคลากรของกรมราชทัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพสูงในการทำงาน (6)ส่งเสริมการนำกระบวนการทางด้านทัณฑวิทยามาใช้ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในชุมชนให้กว้างขวาง ตลอดจนเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานราชทัณฑ์ของรัฐ

ต่อมากรมราชทัณฑ์ได้จัดทำแผนทิศทางการฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546-2550) โดยกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Missions) อันประกอบด้วย กลยุทธ์ (Strategies) ไว้ดังนี้ (กรมราชทัณฑ์ : 2545,43-45)

วิสัยทัศน์ (Vision) “ภายในปี พ.ศ.2550 กรมราชทัณฑ์จะเป็นองค์กรชั้นนำของอาเซียนในการควบคุมแก้ไขและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง ”

คติพจน์ (Motto) “ ควบคุมด้วยใจ แก้ไขด้วยเมตตา มุ่งพัฒนาสู่สากล ”

พันธกิจ (Missions) พันธกิจที่1 ควบคุมผู้ต้องขังด้วยความเป็น มืออาชีพ และพันธกิจที่ 2 แก้ไขและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้เป็นพลเมืองที่มีคุณประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

เป้าหมายหลัก (Over All Goal)

1.ผู้ต้องขังได้รับการปฏิบัติ ในระหว่างถูกคุมขังอย่างถูกต้องตามหลักอาชญาวิทยา หลักทัณฑวิทยา และมีสภาพความเป็นอยู่ตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ

2. ผู้ต้องขังได้รับการแก้ไข ปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมดีให้เป็นบุคคลที่พึงประสงค์ของสังคม และสามารถเป็นสินทรัพย์ที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศ

2.1.1 ข้อมูลกรมราชทัณฑ์ในด้านต่าง ๆ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ

ประเภท	จำนวน	หมายเหตุ
1. เรือนจำ		
- เรือนจำกลาง	26 แห่ง	
- เรือนจำพิเศษ	4 แห่ง	
- เรือนจำจังหวัด	55 แห่ง	
- เรือนจำอำเภอ	24 แห่ง	
- เรือนจำชั่วคราว	14 แห่ง	
2. ทัณฑสถาน		
- ทัณฑสถาน รพ.กลางกรมราชทัณฑ์	1 แห่ง	
- ทัณฑสถานบำบัดพิเศษ	8 แห่ง	
- ทัณฑสถานวัยหนุ่ม	4 แห่ง	
- ทัณฑสถานหญิง	6 แห่ง	
- ทัณฑสถานเปิด	14 แห่ง	
3. สถานกักขัง		
- สถานกักขังกลาง	2 แห่ง	
รวมทั้งหมด	159 แห่ง	

ที่มา : กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์ 2546

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ต่อเจ้าหน้าที่ ปีงบประมาณ 2531-2545

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน

ปีงบประมาณ	จำนวนผู้ต้อง ราชทัณฑ์	กรอบอัตรากำลัง (ตำแหน่ง)	สัดส่วนภาพรวม จนท.ต่อผู้ต้องขัง
2531	65,916	9,762	1:7
2532	81,478	9,981	1:8
2533	83,981	9,996	1:8
2534	88,051	10,062	1:9
2535	73,309	10,062	1:7
2536	90,307	10,062	1:9
2537	103,329	10,062	1:10
2538	111,028	10,062	1:11
2539	103,202	10,460	1:10
2540	130,997	10,460	1:13
2541	205,340	11,507	1:18
2542	205,340	11,507	1:18
2543	223,406	11,507	1:19
2544	247,865	11,573	1:22
2545	257,196	11,550	1:22

ที่มา : กองการเจ้าหน้าที่ กรมราชทัณฑ์ ตุลาคม 2545

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ต่อจำนวนเจ้าหน้าที่ด้านต่างๆ ปีงบประมาณ 2531-2545

ปี งบประมาณ	กรอบ		เจ้าหน้าที่ ควบคุม	เจ้าหน้าที่ ควบคุม ต่อผู้ต้องขัง	เจ้าหน้าที่ อบรม	เจ้าหน้าที่ อบรม ต่อ ผู้ต้องขัง
	กรม	เรือนจำ				
2531	468	9,294	5,220	1:13	2,128	1:31
2532	466	9,515	5,343	1:15	2,188	1:37
2533	476	9,520	5,347	1:16	2,132	1:39

ปี งบประมาณ	กรอบ		เจ้าหน้าที่ ควบคุม	เจ้าหน้าที่ ควบคุม ต่อผู้ต้องขัง	เจ้าหน้าที่ อบรม	เจ้าหน้าที่ อบรม ต่อ ผู้ต้องขัง
	กรม	เรือนจำ				
2534	488	9,574	5,376	1:16	2,154	1:41
2535	488	9,574	5,376	1:14	2,154	1:34
2536	552	9,510	5,341	1:17	2,141	1:42
2537	552	9,510	5,341	1:19	2,141	1:48
2538	552	9,510	5,341	1:21	2,141	1:52
2539	552	9,908	5,390	1:19	2,081	1:50
2540	552	9,908	4,641	1:28	3,180	1:41
2541	552	10,955	5,333	1:38	3,322	1:62
2542	552	10,955	5,333	1:38	3,322	1:62
2543	552	10,191	5,333	1:42	3,322	1:67
2544	551	10,008	5,396	1:46	3,405	1:74
2545	565	11,002	5,541	1:47	3,450	1:75

ที่มา : กองการเจ้าหน้าที่ กรมราชทัณฑ์ ตุลาคม 2545

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ ณ 31 พฤศจิกายน 2545

ประเภท	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
1. ผู้ต้องขัง	191,403	47,393	238,796	97.17
2. ผู้ต้องกักกัน	11	-	12	-
3. ผู้ต้องกักขัง	6,018	918	6,936	2.82
รวมผู้ต้องราชทัณฑ์ทั้งสิ้น	197,432	48,311	245,743	100

ที่มา : กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์

ตารางที่ 7 แสดงผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศแยกตามประเภท ข้อมูล ณ วันที่ 31 พฤศจิกายน 2545

ประเภท	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
1.นักโทษเด็ดขาด	133,231	33,650	166,881	69.88
2.ผู้ต้องขังระหว่าง	58,004	13,739	71,743	30.04
2.1ระหว่างอุทธรณ์ - ฎีกา	26,266	7,050	33,316	13.95
2.2ระหว่างพิจารณา - ใต้สวน	19,331	4,075	23,406	9.80
2.3ระหว่างสอบสวน	12,407	2,614	15,021	6.29
3.คนฝาก	168	4	172	0.07
3.1โรคจิต	-	-	-	0.00
3.2เด็ก	168	4	172	0.07
3.3อื่นๆ	-	-	-	0.00
รวมผู้ต้องขังทั้งสิ้น	202,606	48,258	250,864	100

ที่มา : กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์ 2546

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนนักโทษเด็ดขาดแยกตามลักษณะตามความผิด(ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2545)

ประเภท	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	25,330	1,971	27,301	16.58
พ.ร.บ.ยาเสพติด/สารระเหย	82,272	30,074	112,346	68.21
ประทุษร้ายต่อชีวิต	8,571	192	8,763	5.32
ประทุษร้ายต่อร่างกาย	2,900	164	3,064	1.86
ประทุษร้ายต่อเพศ	5,026	103	5,129	3.11
ภยันตรายต่อประชาชน	286	17	303	0.18
อื่นๆ(รวมหลายประเภท เช่น พ.ร.บ.ป่าไม้/การพนัน/อาวุธ/ บุกรุก/ลหุโทษฯ)	7,035	753	7,788	4.73
รวม	131,420	33,274	164,694	100

ที่มา : กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนผู้ต้องขังคดียาเสพติดติดตามประเภทของความผิด (ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2545)

ประเภท	ผู้ต้องขังชาย	ผู้ต้องขังหญิง	รวม	ร้อยละ
เสพ	3,899	1,733	5,632	5.01
ครอบครอง	14,592	3,324	17,916	15.95
เสพและครอบครอง	5,660	2,198	7,858	6.99
รวม	24,151	7,255	31,406	27.95
จำหน่าย	26,525	11,450	37,975	33.80
ครอบครองเพื่อจำหน่าย	30,650	10,852	41,502	36.94
อื่นๆ(ผลิต/นำเข้า/ส่งออก ฯลฯ)	946	517	1,463	1.30
รวม	58,121	22,819	80,940	72.05
รวมทั้งสิ้น	82,272	30,074	112,346	100

ที่มา : กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์

ตารางที่ 10 แสดงสถิตินักโทษเด็ดขาดแยกตามจำนวนครั้งที่ต้องโทษ (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2545)

จำนวนครั้งที่ต้องโทษ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
ต้องโทษครั้งที่ 1	111,322	31,132	142,454	86.50
ต้องโทษครั้งที่ 2	14,856	1,732	16,588	10.07
ต้องโทษครั้งที่ 3	3,238	317	3,555	2.16
ต้องโทษครั้งที่ 4	1,033	62	1,095	0.66
ต้องโทษ 5 ครั้งขึ้นไป	971	31	1,002	0.61
รวม	131,420	33,274	164,694	100

ที่มา : กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์

ตารางที่ 11 แสดงการเพิ่มขึ้นของผู้ต้องราชทัณฑ์ ระหว่างปีงบประมาณ 2531-2546

ปี งบประมาณ	จำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์			เพิ่มขึ้น ระหว่างปี	เพิ่มขึ้น เฉลี่ย/เดือน
	ชาย	หญิง	รวม		
2531	61,471	4,445	65,916	-	-
2532	76,045	5,433	81,478	15,562	1,297
2533	78,377	5,604	83,981	2,503	209
2534	81,980	6,071	88,051	4,070	339
2535*	68,097	5,212	73,309	-14,742	-1,228
2536	83,523	6,784	90,307	16,998	1,416
2537	94,776	8,553	103,329	13,022	1,085
2538	101,130	9,898	111,028	7,699	642
2539*	92,353	10,849	103,202	-7,826	-652
2540	114,389	16,608	130,997	27,795	2,316
2541	146,651	23,839	170,490	39,493	3,291
2542*	172,620	32,720	205,340	34,850	2,904
2543	184,031	39,375	223,406	18,066	1,505
2544	204,479	46,424	250,903	27,497	2,447
2545	209,807	49,328	259,135	10,000	2,700

ที่มา : กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์ 2546

* หมายถึง ปีงบประมาณ 2535, 2539, 2542 เป็นปีที่มีการปล่อยพระราชทานอภัยโทษหมู่

2.1.2 การประเมินศักยภาพและสมรรถนะของกรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์ได้มีการประเมินศักยภาพและสมรรถภาพตามแผนทิศทางฉบับที่ 2 (พ.ศ.2546-2550) โดยประเมินสภาวะการณ์ทั้งภายในและภายนอกจากสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์แบบ (SWOT Analysis) ของระบบราชทัณฑ์ทั้ง 4 ด้าน คือ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส(Opportunity) และภัยคุกคาม (Threat) สามารถสรุปได้ดังนี้ (กรมราชทัณฑ์, 2546:7-26)

ตารางที่ 12 แสดงการประเมินศักยภาพและสมรรถนะกรมราชทัณฑ์ (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์จุดแข็ง	การวิเคราะห์จุดอ่อน
1. มีโครงสร้างการบริหารที่มั่นคงและเชื่อถือได้ มีนโยบายชัดเจน	1. โครงสร้างมีความซับซ้อน ไม่สอดคล้องกับภารกิจและบทบาทที่เปลี่ยนแปลง สภาพเรือนจำ โดยรวมทรุดโทรม คับแคบ แออัด ไม่ได้มาตรฐาน
2. มีค่าตอบแทนในรูปของเงินพิเศษเงินค่าเลี้ยงชีพเงินค่าตอบแทนล่วงเวลาหรือเงินเวรยาม	2. ขาดระบบการวางแผน ติดตามประเมินผล ระบบการจําแนก แยกชั้นไม่มีประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในชุมชนน้อย ขาดการเชื่อมโยงระบบข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภารกิจในการพัฒนาบำบัดฟื้นฟู แก้ไข ไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้ต้องขังกลับมาทำผิดซ้ำ
3. บุคลิกภาพโดยรวมของเจ้าหน้าที่พนักงานเป็นผู้ใช้อำนาจในการปกครอง ทำให้ผู้ต้องขังอยู่ในระเบียบวินัย โครงสร้างและการบริหารตามกฎกระทรวงให้อำนาจผู้บัญชาการเรือนจำไว้มากทำให้การบริหารงานเรือนจำค่อนข้างเป็นอิสระเกิดความคล่องตัวในการบริหาร	3. ผู้บริหารสับสนและภารกิจที่ต้องใช้ดุลยพินิจทำให้เกิดข้อขัดแย้งในการตีความระหว่างกฎหมายราชทัณฑ์กับกฎหมายอื่นๆ การขาดระบบการบริหารจัดการที่ดี เนื่องจากมีงานที่ซ้ำซ้อนเป็นจำนวนมากจึงทำให้การใช้งบประมาณไม่ได้ประโยชน์สูงสุด
4. บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้โดยไม่เกิดความเสียหาย	4. บุคลากรบางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน อัตรากำลังไม่เพียงพอ ขาดการสับเปลี่ยนหน้าที่ทำให้เกิดอิทธิพลและแสวงหาประโยชน์ เกิดปัญหาในเรื่องความชำนาญเพียงด้านเดียว ขาดเจ้าหน้าที่ด้านการแก้ไขพัฒนาโดยตรง
5. การควบคุมผู้ต้องขังมีประสิทธิภาพ เนื่องจากกรมราชทัณฑ์ เป็นงานควบคุมคนให้อยู่ในกรอบจึงทำให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ต้องมีระเบียบวินัย	5. ไม่สามารถบริหารความจุผู้ต้องขังให้มีความเหมาะสมกับอัตราความจุของเรือนจำ และทัณฑสถานที่รองรับได้ บุคลากรในเรือนจำยังขาดทัศนคติ จิตสำนึก ที่เหมาะสมในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง โดยเฉพาะในเรื่องของศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

การวิเคราะห์โอกาส	การวิเคราะห์อุปสรรค
<p>1. ความร่วมมือของหน่วยงานภายนอก นโยบายรัฐที่เน้นภารกิจด้านการส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งจะเป็นผลดีในด้านแนวร่วมและการสนับสนุนทรัพยากรในการทำงาน มีการตรวจสอบจากฝ่ายการเมือง ทำให้มีการทำงานอย่างเปิดเผย</p>	<p>1. ความไม่แน่นอนทางการเมือง รัฐบาลให้ความสำคัญกับงานราชทัณฑ์น้อยแต่คาดหวังผลสูง การแก้ไขกฎหมายอาญาให้โทษสูงขึ้นทำให้เรือนจำต้องรับภาระในการควบคุมมากขึ้นทำให้ค่าใช้จ่ายทุกๆด้านเพิ่มขึ้น การขาดนโยบายระดับชาติในการบริหารงานราชทัณฑ์</p>
<p>2. ประเทศไทยกำลังจะก้าวพ้นภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ เรือจามีกำลังแรงงานมากกว่าสองแสนคน ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ของสังคม อาจส่งผลให้เป็นโอกาสดีในการทำประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศ</p>	<p>2. ความไม่แน่นอนทางด้านเศรษฐกิจ กระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน และอาจส่งผลต่อระบบและวิธีการทำงานภาคราชการและต่ออัตราการเพิ่มของประชากรนักโทษด้วย</p>
<p>3. ในยุคโลกาภิวัตน์ประเทศไทยต้องปรับตัวในทุกด้านเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและไม่เคยเว้นแม้แต่กระบวนการยุติธรรมที่ต้องปรับตัวให้ทัดเทียมนานาชาติที่เจริญแล้ว</p>	<p>3. สังคมมองว่า การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโหดร้ายไร้ศีลธรรม มีการใช้แรงงานนักโทษมากเป็นแหล่งยาเสพติด รวมทั้งเจ้าหน้าที่ก็ถูกมองว่าแสวงหาผลประโยชน์โดยไม่ชอบธรรมและการที่สังคมและประชาชนไม่ยอมรับว่า กรมราชทัณฑ์สามารถแก้ไขคนเลวให้เป็นคนดีได้ ทำให้จำนวนนักโทษเพิ่มสูงขึ้นจนเกินความจุของเรือนจำ</p>
<p>4. สังคมมีความปลอดภัยมากขึ้นเพราะระบบการควบคุมอาชญากรรมดีขึ้น เนื่องจากการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้ แก้ปัญหาการขาดกำลังเจ้าหน้าที่ได้ การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ต้องขังทำได้สะดวกรวดเร็ว และการใช้เครื่องทุนแรงในการฝึกวิชาชีพ ทำให้คุณภาพสินค้ามีมาตรฐานเดียวกัน</p>	<p>4. ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลกระทบคือทำให้ถูกมองว่าล่าช้าและการบริหารงานเรือนจำยากขึ้นต้องมีการควบคุมระมัดระวังยิ่งขึ้น ขณะที่กระบวนการทำงานยังปรับตัวไม่ทัน การพัฒนาของเทคโนโลยีก้าวไกล ทำให้ผู้ต้องขังมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยสามารถกระทำความผิดและก่อเหตุร้ายภายในเรือนจำมากขึ้น</p>

ที่มา : กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์

2.2 แนวคิดอาชญาวิทยา

แนวคิดอาชญาวิทยา (Criminology) หมายถึง แนวคิดที่ศึกษาในเรื่องของอาชญากรรม เช่น สาเหตุอาชญากรรม (Crime Causations) การป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) กระบวนการบัญญัติโทษทางอาญา (Criminalisation) มาตรการในการควบคุมสังคม (Social Controls) ตลอดจนการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและปฏิกิริยาของสังคมที่มีต่ออาชญากรรม (Social Response to Crime) ดังนั้นอาชญาวิทยา (Criminology) จึงศึกษาในเรื่อง อาชญากรรม ซึ่งมีรากฐานมาจากคำว่า Crime หมายถึง อาชญากรรม กับ Logy หมายถึง วิทยาการ เมื่อนำมา ผสมกันจึงมีความหมายว่า วิทยาการ ที่เกี่ยวกับอาชญากรรม ดังนั้นอาชญาวิทยาจึงเป็นวิชาที่เน้น การศึกษาถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดอาชญากรรม (Crime Causation) การป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) กระบวนการบัญญัติโทษทางอาญา (Criminalisation) มาตรการในการ ควบคุมสังคม (Social Control) ตลอดจนการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและปฏิกิริยาของสังคมที่มี ต่ออาชญากรรม (Social Response to Crime) (อรัญ สุวรรณบุปผา, 2518:15) และเมื่อการ กล่าวถึงความหมายของอาชญากรรมจึงมีผู้อธิบายไว้ในหลายลักษณะแตกต่างกัน ดังนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ 2525 ให้ความหมายอาชญากรรมไว้ว่า หมายถึงการกระทำผิดทางอาญา

Rob White และ Fiona Haines (1997:4 -7) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมอาชญากรรมไว้ว่าเป็น ปรัชญาการหนึ่งหนึ่งของสังคมที่เกิดขึ้น และคงอยู่ในสังคมมาโดยตลอด

งามพิศ สัตย์สงวน(2540:147) ได้สรุปความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่สังคมถือเป็นความผิดที่ต้องถูกลงโทษโดยสถานใดสถานหนึ่ง เมื่อได้มีการ พิสูจน์ว่าได้กระทำผิดจริง

เฟดเดอริค (Fedrick อ้างถึงใน นวลจันทร์ ทศนชัยกุล, 2541: 34) ได้อธิบายความหมาย ของอาชญากรรมว่าเป็นการกระทำ ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียหายต่อคนใดคนหนึ่งมีผลกระทบต่อสังคม โดยรวมและการกระทำผิดนั้นจะต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจน และกำหนดโทษสำหรับความผิด นั้นไว้ด้วย

สุพัตรา สุภาพ (2543:45) ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า เป็นการกระทำที่ ก่อให้เกิดความเจ็บปวดและความเสียหายต่อสังคม เป็นการกระทำผิดไปจากข้อตกลงของชุมชน

ซึ่งข้อตกลงนั้นๆ ก็แล้วแต่ว่าชุมชนจะตกลงกันไว้ว่าอย่างไร เมื่อมีการล่วงละเมิดหรือเกินเลยก็ถือว่าผิด

ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2531:3) ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ดังนี้ คือ “อาชญา” แปลว่า อำนาจหรือโทษ ส่วนคำว่า “กรรม” แปลว่า การกระทำ อาชญากรรมในภาษาอังกฤษ ใช้คำว่า Crime ซึ่งมีรากศัพท์มาจากคำว่า Crimen ในภาษาลาติน แปลว่า การกล่าวหาหรือการทำผิดโดยบุคคลหนึ่งต่อบุคคลอื่น

ประธาน วัฒนวานิชย์ (2542:117) กล่าวว่าอาชญากรรมว่าต้องมีองค์ประกอบดังนี้ (1) ต้องมีการกระทำ (2) ต้องมีเจตนา (3) เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือประมวลกฎหมายที่บัญญัติไว้ (4) ต้องมีผลร้ายจากการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย และ (5) จะต้องมีบทตอบแทนหรือลงโทษอย่างใดอย่างหนึ่ง

ดังนั้นอาชญากรรมจึงเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ยาก เนื่องจากเป็นการกระทำของมนุษย์ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยหลายด้าน ทั้งจากตัวมนุษย์เองและสภาพแวดล้อมทั้งสองปัจจัยนี้เป็นตัวกำหนดให้มนุษย์มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรืออาชญากรรมในที่สุด การศึกษาสาเหตุของอาชญากรรมจึงมีหลายแนวคิดและทฤษฎี เนื่องจากได้มีการนำสหวิทยาการทั้งทางวิทยาศาสตร์ ทางชีวภาพ ทางสังคมวิทยา ทางจิตวิทยา และทางพฤติกรรมศาสตร์ ฯลฯ เข้ามาอธิบายสาเหตุของอาชญากรรม จนเป็นทฤษฎีอาชญาวิทยาหลายทฤษฎี (อรรถพร ชูบำรุง 2532:37)

2.3 แนวคิดทัศนวิทยา

แนวคิดทัศนวิทยา หมายถึง แนวคิดในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เหมาะสม โดยอ้างอิงแนวคิดอาชญาวิทยา แนวคิดทัศนวิทยาในอดีตไม่ได้รับความสนใจมากนัก เนื่องจากสังคมเน้นการลงโทษด้วยความรุนแรงเพื่อการแก้แค้นทดแทน เช่น การประหารชีวิต การทรมานและการทำงานเท่านั้นเห็นว่าปฏิริยาของสังคมที่มีต่อพฤติกรรมที่ขัดต่อกฎหมายในลักษณะแก้แค้นทดแทนเกิดขึ้นในสภาวะธรรมชาติของคนในความสัมพันธ์กับโลกภายนอกและเป็นปฏิริยาของสังคมต่ออาชญากรรมที่เป็นการแก้แค้นทดแทน เป็นการกระทำตอบต่อผู้ประทุษร้ายโดยสมาชิกหรือโดยกลุ่มคนหรือโดยรัฐ นิวแมน (Graeme Newman อ้างถึงใน สุพจน์ สุโรจน์ 2542,142-143)

เนื่องจากปัจจุบันวิชาทางอาชญาวิทยาได้มีวิวัฒนาการไปมากมีการนำเอาสหวิทยาการเข้ามาใช้ในการอธิบายสาเหตุของอาชญากรรมมากยิ่งขึ้น และสังคมก็ยอมรับมากขึ้นว่าสาเหตุการกระทำผิดนั้น มีปัจจัยภายนอกที่อยู่นอกเหนือจากตัวผู้กระทำผิดเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยจึงทำให้วิชาทางด้านทัณฑวิทยาได้รับการพัฒนาตามไปด้วย ส่งผลให้มีการพยายามแก้ไขผู้กระทำ ความผิดร่วมกับการลงโทษ เพื่อมุ่งให้ผู้กระทำ ความผิดกลับตนเป็นคนดีของสังคมต่อไป และสิ่งหนึ่งที่สะท้อนปรากฏการณ์เช่นนี้คือ มีการใช้คำว่า “Corrections” ซึ่งหมายถึงการแก้ไขมา แทนที่คำว่า Penology (ทัณฑวิทยา) ซึ่งหมายถึงการลงโทษ (วิทยา สุริยะวงศ์, ม.ป.ป:1)

อย่างไรก็ตามสำหรับแนวทางในการเลือกวิธีการหรือทฤษฎีที่จะนำมาใช้ลงโทษผู้กระทำ ความผิดที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น ถ้ามีการศึกษากันอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบแล้ว ก็ จะพบว่าแนวทางในการลงโทษผู้กระทำ ความผิดที่เกิดขึ้นนั้นเป็นไปในลักษณะของการ Swing (The Pendulum Effect) หรือ แกว่งไปมาอยู่ตลอดเวลา (Norman, Karen และ Christine 1999:21) ดัง จะเห็นได้จากแนวความคิดในการลงโทษผู้กระทำผิดของสังคมในสมัยอดีตที่มนุษย์ยังเป็นสังคม ป่าเถื่อน รูปแบบการลงโทษจะมีลักษณะรุนแรงป่าเถื่อน เช่น การตัดอวัยวะ การเสียนดี ทรมาน และการประหารชีวิต ซึ่งเป็นการมุ่งเน้น การลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนต่อผู้กระทำ ความผิด (Retributive Theory) เป็นการลงโทษที่ชดเชยและให้สาสมกับความผิดเพื่อให้เกิดความยุติธรรม ตามหลัก “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” (An eye for an eye , A tooth for a tooth) (นัทธี จิตสว่าง,ม.ป.ป:24)จนกระทั่งในที่สุดก็ได้พัฒนากลายมาเป็นการลงโทษเพื่อวัตถุประสงค์ในการแก้ไขผู้กระทำ ความผิดรวมทั้งการให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขผู้กระทำ ความผิดในที่สุด

2.4 แนวคิดในการลงโทษผู้กระทำ ความผิด

แนวคิดในการลงโทษผู้กระทำผิดเป็นมาตรการของสังคมที่จะใช้ตอบโต้อาชญากรรม การ ลงโทษไม่ว่าจะพิจารณาจากแนวคิดหรือทฤษฎี หรือวัตถุประสงค์การลงโทษ ย่อมมีผลต่อผู้กระทำ ผิดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือการควบคุมสังคมและตอบโต้ อาชญากรรม ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเราก็จะพบว่าสิ่งที่สังคมต้องเข้ามารับหน้าที่ลงโทษผู้กระทำ ผิด ก็เพื่อเป็นการทดแทนและป้องกันมิให้มีการแก้แค้นกันเอง ซึ่งจะส่งผลให้สังคมวุ่นวายเพราะจะมี การแก้แค้นทดแทนกันเองโดยไม่สิ้นสุด ในขณะที่เดียวกันเพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่าให้ ได้รับความเป็นธรรม โดยการลงโทษผู้ละเมิดให้ได้รับผลร้ายที่สาสมและทดแทนกันอย่างยุติธรรม มากที่สุดเท่าที่แต่ละสังคมนั้นๆจะยอมรับได้ (นัทธี จิตสว่าง,ม.ป.ป: 23)

โสภา ซูพิกุลชัย(2525:242) อธิบายวัตถุประสงค์ในการลงโทษไว้ว่า เพื่อเป็นการแก้ไขปรับปรุงจิตใจผู้กระทำผิด (Reformation or Rehabilitation) สำหรับวัตถุประสงค์การลงโทษสมัยก่อนนั้นเป็นไปเพื่อแก้แค้นตอบแทนผู้กระทำผิด จุดประสงค์สมัยใหม่นั้น มีแนวคิดมุ่งไปในด้านการแก้ไขอบรมนิสัยของผู้ถูกลงโทษให้กลับตนเป็นคนดีเพื่อจะได้ออกมาสู่สังคมในฐานะพลเมืองดี

สุพัตรา สุภาพ(2540:42) การลงโทษตามตัวบทกฎหมายนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบแทนความผิดที่ได้กระทำลงไป และเพื่อให้เกิดความเกรงกลัว ไม่กล้ากระทำผิดอีก

นวลจันทร์ ทศนชัยกุล (2541:15) การลงโทษผู้กระทำผิดนั้นมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ดังนี้ เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด เพื่อการป้องกันสังคม โดยแยกผู้กระทำความผิดออกจากสังคม และเพื่อการใช้วิธีฟื้นฟูสมรรถภาพผู้กระทำความผิด

ดังนั้นแนวคิดในการลงโทษจากอดีตจนถึงปัจจุบันจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ (วิทยา สุริยะวงค์ ม.ป.ป. 2-6)

1. แก้แค้นทดแทน (Retribution) มุ่งให้ผู้กระทำผิดชดใช้ในสิ่งที่ได้กระทำลงไป ซึ่งมีตั้งแต่การประหารชีวิตไปจนถึงการปรับหรือว่ากล่าวตักเตือน เพื่อให้ทำให้กฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์ และสังคมมีความปลอดภัย
2. ยับยั้ง (Deterrence) มุ่งยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำขึ้นอีกในอนาคต เนื่องจากความหวาดเกรงในเรื่องโทษทัณฑ์ที่จะได้รับ
3. ตัดโอกาส (Incapacitation) มุ่งตัดโอกาสการกระทำผิด โดยการนำตัวผู้กระทำผิดออกไปจากสังคม ทั้งชนิดชั่วคราวคือการจำคุก การเนรเทศ และถาวร คือการประหารชีวิต
4. การแก้ไข (Rehabilitation) มุ่งให้โอกาสแก่ผู้กระทำผิดที่จะกลับตนเป็นคนดี ด้วยการเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู ซึ่งเน้นที่ตัวผู้กระทำผิดมากกว่าลักษณะการกระทำผิด
5. ฟื้นฟูความยุติธรรมให้แก่สังคม (Restoration) มุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด ทั้งรัฐ ผู้เสียหาย และผู้กระทำผิด ได้รับความเป็นธรรมหรือได้รับความพอใจ เนื่องจากแนวคิดตั้งแต่ข้อ 1 ถึงข้อ 4 ให้ความสำคัญกับอาชญากรรม และ พฤติกรรมของอาชญากรรม โดยละเลยผู้เสียหาย แนวคิดนี้จึงมุ่งเน้นการลงโทษผู้กระทำผิดควบคู่กับการเยียวยาผู้เสียหายเพื่อให้เกิดดุลยภาพด้วย (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2545:96)

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์การลงโทษแต่ละข้อนั้นไม่อาจสมบูรณ์ได้ในตัวเอง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้หลายวัตถุประสงค์ในการลงโทษร่วมกันทั้ง 5 ข้อ แต่จะเน้นหนักในข้อใดข้อหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละสังคมที่จะนำมาใช้ ซึ่งจากวัตถุประสงค์ในการลงโทษดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น Reichel P.L. (2001:37) ได้สรุปและเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ในการลงโทษแบบต่างๆไว้ดังนี้

ตารางที่ 13 แสดงการเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ในการลงโทษ

รูปแบบของ วัตถุประสงค์ใน การลงโทษ ผู้กระทำผิด	วัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้น	การลงโทษเป็นไปเพื่อ พฤติกรรมแห่งอดีต หรืออนาคต	การลงโทษมุ่งเน้น
1.แก้แค้นทดแทน	พฤติกรรมอาชญากรรม	พฤติกรรมในอดีต	มุ่งเน้นให้การลงโทษ สิ้นสุดลงเมื่อมีการแก้ แค้นทดแทน
2.ยับยั้ง	พฤติกรรมอาชญากรรม	พฤติกรรมในอดีต	มุ่งเน้นการข่มขู่ ยับยั้ง และป้องปราม พฤติกรรม อาชญากรรม
3.ตัดโอกาส	พฤติกรรมอาชญากรรม	ป้องกันการกระทำผิด ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	มุ่งเน้นเพื่อควบคุม ป้องกันอาชญากรรม ไม่ให้มีอิสรภาพและ ไปกระทำความผิดได้
4.แก้ไข	สาเหตุแห่งพฤติกรรมผู้ที่ กระทำความผิดหรือ อาชญากรรม	ป้องกันการกระทำผิด ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	มุ่งเน้นการแก้ไข ผู้กระทำความผิดให้ เป็นคนดีและกลับคืน สู่สังคมได้ในที่สุด
5.ฟื้นฟู	ผู้กระทำความผิดหรือ อาชญากรรมและเหยื่อ อาชญากรรม	เป็นไปเพื่อการลงโทษ พฤติกรรมทั้งในอดีต และอนาคต	มุ่งแสวงหาความสมดุล ระหว่างผู้กระทำ ความผิดกับเหยื่อ อาชญากรรม

ที่มา Reichel P.L. 2001:37

2.5 แนวคิดการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์

แนวคิดในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์นั้น มีวิวัฒนาการปรับเปลี่ยนรูปแบบไปตามยุคสมัย และความต้องการของสังคมดังนี้ (Carlson, Hess and Orthmann, 1999:15-30)

1. รูปแบบเน้นการลงโทษ (Punitive Model) เป็นรูปแบบของเรือนจำในยุคแรกที่เน้นการลงโทษ ด้วยการให้อยู่อย่างลำบากและทำงานหนัก เพื่อให้ผู้กระทำผิดหลบจำและไม่กลับไปกระทำผิดอีก รูปแบบนี้มุ่งเน้นการแก้แค้นมากกว่าการแก้ไข

2. รูปแบบเน้นการแก้ไขฟื้นฟู (Corrective Model หรือ Rehabilitative Model) เป็นรูปแบบเน้นการคืนผู้กระทำผิดสู่สังคมด้วยการแก้ไขฟื้นฟูขณะรับโทษ เช่นการให้การศึกษา การอบรมด้านศาสนาและจริยธรรม และการใช้แรงงานให้เกิดประโยชน์

3. รูปแบบเน้นการบำบัดรักษา (Medical Model) เป็นรูปแบบที่เน้นการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดด้วยการแก้ไขฟื้นฟูอย่างจริงจัง โดยใช้กระบวนการทางจิตวิทยาและสังคมสงเคราะห์เป็นหลัก

4. รูปแบบเน้นความยุติธรรม (Just Desert Model) เป็นรูปแบบในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่เน้นความยุติธรรม (Fair Punishment) หมายถึงการบำบัดรักษาและการแก้ไขฟื้นฟูใช้สำหรับผู้ที่ต้องการเท่านั้น ส่วนผู้ที่แก้ไขไม่ได้ก็ต้องรับโทษให้นานขึ้น แต่สภาพในเรือนจำจะไม่กลับไปสู่ความเลวร้าย หากแต่จะปฏิบัติโดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนและความเป็นธรรม

5. รูปแบบเน้นการฟื้นฟูความยุติธรรม (Restorative Justice Model) เป็นรูปแบบที่เปิดโอกาสให้ผู้เสียหายได้เข้ามามีส่วนในการกำหนดวิธีการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดและการปล่อยตัวมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการให้ผู้กระทำผิดได้ชดใช้ความเสียหายด้วยรายได้อันเกิดจากการทำงานขณะต้องโทษด้วย

2.6 ทฤษฎีอาชญาวิทยา

อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคมมาโดยตลอด ในอดีตมนุษย์มีความเชื่อว่าอาชญากรรมมีสาเหตุมาจากพลังเหนือธรรมชาติ หรือภูติ ผี ปีศาจ (Demonological Explanations) ต่อมาสังคมโลกมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น วิทยาการทางด้านอาชญาวิทยามีการพัฒนาโดยลำดับ จึงทำให้มีการศึกษาพฤติกรรมการกระทำผิดเป็นระบบมากขึ้น อย่างไรก็ตามทฤษฎีทางอาชญาวิทยาแต่ละทฤษฎี ต่างก็มีจุดอ่อนและจุดแข็งแตกต่างกันไป รวมทั้งมีความเหมาะสมในการนำไปใช้อธิบายสาเหตุของอาชญากรรมไม่เหมือนกัน (Rob White และ Fiona Haines, 1997:4-7) ทฤษฎีอาชญาวิทยาประกอบไปด้วย 3 ทฤษฎีหลักที่สำคัญ คือ

2.6.1 ทฤษฎีแนวตั้งเดิม (Classical School of Criminology)

ทฤษฎีนี้มองว่าสาเหตุของการกระทำผิดนั้นไม่ได้เกิดจากอำนาจเหนือโลกดังที่เคยเชื่อกันมา แต่เกิดจากผู้กระทำผิดเลือกที่จะกระทำผิดเอง โดยมองว่ามนุษย์มีความสามารถที่จะตัดสินใจว่าจะกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดและเล็งเห็นผลที่ตนเองได้รับ สาเหตุที่เกิดอาชญากรรมก็เพราะว่ามนุษย์เป็นผู้เลือกที่จะกระทำผิดนั้นเองตามเจตจำนงอิสระ (Free Will) ผู้ที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดนี้คือ Cesare Beccaria ชาวอิตาลี ผู้เขียนหนังสือชื่อ An Essay on Crime and Punishment ในศตวรรษที่ 18 (Rob White และ Fiona Haines, 1997:4-7)

ตารางที่ 14 แสดงกรอบแนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวตั้งเดิม

นิยามอาชญากรรม	กฎหมาย การฝ่าฝืนสัญญาประชาคม
จุดในการวิเคราะห์	พฤติกรรมการกระทำผิด
สาเหตุของอาชญากรรม	เหตุผลนิยม ทางเลือก ของปัจเจกบุคคล การตัดสินใจที่ไร้เหตุผล มนุษย์มีเหตุและผล
ลักษณะของผู้กระทำผิด	ตัดสินใจเอง มีเจตจำนงอิสระ มีความสามารถ เท่ากันในการใช้เหตุผล
การตอบโต้อาชญากรรม	ลงโทษเพื่อให้หวาดเกรงและไม่กระทำผิด
การป้องกันอาชญากรรม	สร้างมาตรการในการยับยั้ง
การดำเนินการใน กระบวนการยุติธรรม	ยึดแนวปรัชญากฎหมาย

ที่มา : Rob White และ Fiona Haines 1997:24

2.6.2 ทฤษฎีแนวตั้งเดิมช่วงที่ 2 (Neo Classical School of Criminology)

เป็นทฤษฎีทางอาชญาวิทยาที่ยังเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีแบบตั้งเดิม แต่ให้การยอมรับในเรื่องปัจจัยอื่นที่อาจเป็นสาเหตุของการกระทำผิดด้วย เนื่องจากพิจารณาเห็นว่า มนุษย์ทุกคนนั้นไม่ได้มีความสามารถในการใช้เหตุผลเท่าเทียมกันและมีมูลเหตุที่แตกต่างกัน เช่นอายุ สภาพจิตใจ ฯลฯ ปัจจัยเหล่านี้ได้รับการยอมรับและนำมาเป็นเหตุในการบรรเทาโทษ (Mitigating Circumstances) สำหรับผู้กระทำผิด แต่ทั้งสองทฤษฎีนี้ ยังคงยึดถือปัจเจกบุคคลและการ

ตัดสินใจในการกระทำผิดเป็นสาเหตุในการกระทำผิด (Carney, Louis.P, 1979:52) แนวคิดนี้จึงได้รับการเรียกว่า “นีโอคลาสสิก” (Neo – Classic) (สุพจน์ สุโรจน์ 2528,173)

ตารางที่ 15 แสดงกรอบแนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวดั้งเดิมช่วงที่ 2

นิยามอาชญากรรม	กฎหมาย การฝ่าฝืนสัญญาประชาคม
จุดในการวิเคราะห์	พฤติกรรมกรรมการกระทำผิด เหตุบรรเทาโทษ
สาเหตุของอาชญากรรม	เหตุผลนิยม ทางเลือก ของปัจเจกบุคคล การตัดสินใจที่ไร้เหตุผล
ลักษณะของผู้กระทำผิด	ตัดสินใจเอง มีเจตจำนงอิสระ คำนึงถึง ความสามารถในการใช้เหตุผล
การตอบโต้อาชญากรรม	ลงโทษเพื่อให้หวาดเกรงและไม่กระทำผิด เหตุบรรเทาโทษสำหรับคนบางประเภท
การป้องกันอาชญากรรม	สร้างมาตรการในการยับยั้ง
การดำเนินการใน กระบวนการยุติธรรม	ยึดแนวปรัชญากฎหมาย

ที่มา : Rob White และ Fiona Haines 1997:26

2.6.3 ทฤษฎีแนวสร้างสรรค์หรือปฏิฐานนิยม Positive School of Criminology)

ทฤษฎีนี้มองว่า "พฤติกรรมของมนุษย์นั้นถูกกำหนดโดยปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่นวัฒนธรรมหรือชีววิทยา มนุษย์จึงไม่อยู่ในสถานะที่ควบคุมตนเองได้ดังเช่นที่ตัวเองปรารถนาหรือตามสติปัญญาที่มีอยู่" (วัชรพล ประสารราชกิจ และ สมชาติ สว่างเนตร, 2541:206) แนวคิดนี้มีสมมติฐานเรื่องสาเหตุของอาชญากรรม 2 ประการ คือ พฤติกรรมของมนุษย์มีเป็นผลมาจากแรงกดดันหรือปัจจัยที่อยู่นอกเหนือการควบคุม และปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมอาชญากรรมแทนที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย การนำเสนอทฤษฎีในแนวนี้ได้มีการนำเอาการศึกษาแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Approach) มาใช้เพื่อสนับสนุนด้วย (พรชัย ชันดี, รัชชัย ปิตะนีละบุตร และอัศวิน วัฒนวิบูลย์, 2543:37)

ตารางที่ 16 แสดงกรอบแนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวสร้างสรรค์

นิยามอาชญากรรม	ธรรมชาติ พฤติกรรมที่เบี่ยงเบน
จุดในการวิเคราะห์	ตัวผู้กระทำผิด บุคลิกภาพ
สาเหตุของอาชญากรรม	ชีววิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่ใช่ ทางเลือกในการตัดสินใจ
ลักษณะของผู้กระทำผิด	ถูกกำหนดโดยปัจจัยภายนอก เช่น สิ่งแวดล้อม ร่างกาย จิตใจ
การตอบโต้อาชญากร	แก้ไข วิเคราะห์พฤติกรรม
การป้องกันอาชญากรรม	วิเคราะห์หรือแก้ไขในระยะแรก Early intervention
การดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม	วิธีการทางวิทยาศาสตร์ Scientific approach การวัดและประเมินผล

ที่มา : Rob White และ Fiona Haines 1997:42

2.6.4 ทฤษฎีแนววิพากษ์ (Critical Criminology)

อาชญาวิทยาแนววิพากษ์ หรือ อาชญาวิทยาแนวรุนแรง (Radical Criminology) หรือ อาชญาวิทยาแนวมาร์กซิสต์ (Marxist Criminology) เป็นแนวคิดที่ศึกษาสาเหตุอาชญากรรมจากกระบวนการทางสังคมที่กำหนดว่าการกระทำเช่นใดเป็นอาชญากรรมหรือไม่เป็นอาชญากรรม (Einstadter and Henry, 1995: 50) โดยเห็นว่าการศึกษาอาชญากรรมและผู้กระทำผิดควรมุ่งไปที่การศึกษาในเรื่องการใช้อำนาจในสังคมและในเรื่องความขัดแย้งระหว่างชนชั้น เนื่องจากโดยปกติแล้วชนชั้นผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้มีอำนาจมากกว่ามักจะปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง ด้วยการกำหนดให้ผู้มีอำนาจน้อยกว่าปฏิบัติตามด้วยการออกเป็นกฎหมาย หรือการอ้างประเพณีและจารีตนิยม ฯลฯ และหากพฤติกรรมใดที่ทำให้ผลประโยชน์ของพวกเขาได้รับผลกระทบ พฤติกรรมนั้นก็จะถูกกำหนดให้เป็นอาชญากรรมที่ผู้ฝ่าฝืนต้องได้รับโทษ (Rob White และ Fiona Haines, 1997:97)

ทฤษฎีนี้จึงมองว่า ผู้กระทำผิดไม่ว่าร้ายหรือจน ต่างก็มีความเลว ความโลภ ความทารุณ ความหลงกลวงเหมือนกัน ฉะนั้น แนวทางในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมจึงควรมุ่งเน้นไปที่การปรับปรุงกฎระเบียบของสังคมให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาค ปรับปรุงการกระจายความเจริญและทรัพยากรให้เท่าเทียมกันและทั่วถึง รวมทั้งให้การดูแลสมาชิกในสังคมด้วยความเท่า

เทียมและเป็นธรรมชาติ จึงจะเป็นการสร้างความปลอดภัยและผาสุกขึ้นในสังคมอย่างแท้จริง (Quinney.G, 1977:85)

แนวคิดนี้มองว่า สังคมมีโครงสร้างเป็นรูปสามเหลี่ยม ผู้ที่มีอำนาจและทรัพยากรซึ่งมีเป็นจำนวนมากจะอยู่บริเวณด้านบนของสังคม ส่วนผู้ที่มีอำนาจน้อยและเป็นคนส่วนใหญ่ของสังคมจะอยู่บริเวณส่วนล่างของสามเหลี่ยม คนทั้งสองระดับนี้มีความขัดแย้งและต่อสู้กันอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจและผลประโยชน์ คนที่อยู่ด้านบนซึ่งเป็นผู้ได้เปรียบจะใช้กฎหมายและสถาบันต่างในสังคมเป็นสิ่งค้ำยันและอ้างในความถูกต้องชอบธรรม ผู้ที่ประสบความสำเร็จในสังคมแบบสามเหลี่ยมคือคนที่สามารถไต่เต้าขึ้นไปอยู่ในส่วนบนตามช่องทางที่กำหนดไว้โดยมีระบบกฎหมายคอยค้ำจุน และความชอบธรรม (Rob White และ Fiona Haines, 1997:98)

แนวคิดนี้แบ่งอาชญากรรมเป็นสองประเภทคือ“**อาชญากรรมของผู้มีอำนาจมาก**” (Crime of the Powerful) ซึ่งได้แก่การกระทำใดๆเพื่อให้ได้มาซึ่งความมั่งคั่งร่ำรวย ภายใต้ระบบเศรษฐกิจแข่งขันแบบทุนนิยม ความผิดของอาชญากรรมประเภทนี้ได้แก่ การฉ้อโกง ความผิดต่อกฎหมายแรงงาน การทำลายสิ่งแวดล้อม การฉ้อราษฎร์บังหลวง การละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นต้น ส่วนอีกประเภทหนึ่งได้แก่ “**อาชญากรรมของผู้มีอำนาจน้อย**” (Crime of the less Powerful) ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจและมูลเหตุจูงใจทางสังคม (Social Motivation) ที่คนต้องการถีบตัวเองให้พ้นจากความยากจน หรือพฤติกรรมต่อต้านสังคมอันเนื่องมาจากความรู้สึกแปลกแยกทางสังคมและวัฒนธรรม (Sociology Cultural Alienation) เช่นการลักทรัพย์ทั้งในร้านหรือในที่ทำงาน การฉ้อโกงเงินประกันสังคม การทำลายทรัพย์สินสาธารณะ การทำร้ายผู้อื่น หรือการทำลายความสงบสุขของสังคม เป็นต้น (Quinney.G,1977:86)

ตารางที่ 17 แสดงกรอบแนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาแนววิพากษ์

นิยามอาชญากรรม	แนวคิดทางสิทธิมนุษยชน ผลประโยชน์ทางชนชั้น
จุดในการวิเคราะห์	ความผิดทางเศรษฐกิจและความผิดต่อรัฐของผู้มีอำนาจ ความผิดทางเศรษฐกิจและความผิดทางสังคมของคนมีอำนาจน้อย
สาเหตุของอาชญากรรม	ความไม่เท่าเทียมกันในสังคม การเอาัดเอาเปรียบ กระบวนการในการบัญญัติความผิดตามกฎหมายทำให้ชนชั้น แรงงานเสียเปรียบ

ลักษณะของผู้กระทำผิด	การเลือกตัดสินใจ ภายใต้การชี้้นำของการมุ่งแสวงหาผลกำไรสูงสุด รวมทั้งแรงผลักดันจากความยากจน ความรู้สึกแปลกแยก
การตอบโต้อาชญากรรม	การปราบปรามชนชั้นทำงานผู้ทำทนายอำนาจรัฐ การทำให้สังคมเชื่อในผลร้ายของอาชญากรรมที่กระทำโดยคนระดับล่าง
การป้องกันอาชญากรรม	การเปลี่ยนแปลงระบบการปกครอง การเป็นเจ้าของทรัพย์สินร่วมกัน และการควบคุมวิธีการผลิต เพื่อไม่ให้มีใครที่มีอำนาจมากเกินไป จัดระบบการกระจายทรัพยากรในสังคมใหม่
การดำเนินการใน กระบวนการยุติธรรม	สร้างความเท่าเทียมกันในสถาบันต่างๆในสังคม การทำให้หน่วยงานของรัฐมีความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Accountability) การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน การปฏิรูประบบกฎหมายเพื่อให้คน ชั้นทำงานได้รับประโยชน์

ที่มา : Rob White และ Fiona Haines, 1997:97

2.7 ทฤษฎีทัศนวิทยา

ทฤษฎีทัศนวิทยา หมายถึง แนวคิดในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่สอดคล้องกับทฤษฎีอาชญาวิทยา ในอดีตทางเลือกในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดมีน้อย คงเน้นการลงโทษผู้กระทำผิดด้วยความผิดด้วยวิธีการรุนแรงเพื่อการแก้แค้นให้สาสมเพียงอย่างเดียว ส่วนวิธีการลงโทษนั้นจะเน้นการประหารชีวิตหรือทำงานหนักเยี่ยงทาสเท่านั้น (สุพจน์ สุโรจน์ 2528,170) ในปัจจุบันแนวคิดอาชญาวิทยาได้มีการนำสหวิทยาการเข้ามาใช้ในการอธิบายสาเหตุของอาชญากรรมมากขึ้น และสังคมก็ยอมรับมากขึ้นว่า สาเหตุของการกระทำผิดมีปัจจัยภายนอกที่อยู่นอกเหนือจากตัวผู้กระทำผิดเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย จึงทำให้วิชาทางด้านทัศนวิทยาได้รับการพัฒนาตามไปด้วย ส่งผลผลให้มีการพยายามแก้ไขผู้กระทำผิดร่วมกับการลงโทษ เพื่อมุ่งให้ผู้กระทำผิดกลับตนเป็นคนดีของสังคมต่อไป (วิทยา สุริยะวงศ์, ม.ป.ป : 16)

2.7.1 ทฤษฎีทัณฑ์วิทยาแนวดั้งเดิม

วิธีการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่สอดคล้องกับแนวคิดของสำนัก Classic นี้ จะเป็นไปได้ในลักษณะที่ค่อนข้างจะเข้มงวดเน้นการลงโทษด้วยวิธีการที่รุนแรง รวมทั้งใช้มาตรการทางกฎหมายเป็นหลัก เนื่องจากมีความเชื่อว่าสาเหตุในการกระทำผิดนั้นการจากการเลืกตัดสินใจของผู้กระทำผิดเอง การลงโทษจึงยึดหลักว่า “Punishment fits the crime” ซึ่งหมายถึงการคำนึงถึงผลแห่งการกระทำเป็นที่ตั้ง เช่น ในคดีลักทรัพย์ผู้กระทำผิดจะต้องได้รับโทษในมาตรฐานเดียวกัน โดยไม่คำนึงถึงเหตุบรรเทาโทษอื่นใด (สุพจน์ สุโรจน์ 2528,172-173)

จากทฤษฎีดังกล่าวนี้ ปฏิบัติการของสังคมต่ออาชญากรรมจึงเน้นรูปแบบของการลงโทษและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดตามแนวคิดนี้จึงเน้นการลงโทษเพื่อให้หยาบช้า (Punitive Model) วิธีการที่ใช้ คือการประหารชีวิต การทรมาน การเนรเทศ การลงโทษต่อเนื้อตัว (Corporal Punishment) ส่วนเรือนจำนั้นมีไว้เพื่อขังระหว่างการศึกษา หากมีการลงโทษจำคุก สภาพในเรือนจำก็จะเป็นอยู่อย่างลำบาก มีการใช้งานหนักเพื่อให้ผู้กระทำผิดเกิดความหยาบช้าและไม่กล้ากลับไปกระทำผิดอีก การลงโทษแบบนี้จึงมุ่งแก้แค้นมากกว่าการแก้ไข (Carney, Louis.P, 1979:52)

ทฤษฎีนี้มีข้อบกพร่องคือ มีการวิจัยจำนวนมากให้ยืนยันว่า อาชญากรส่วนมากไม่ได้มีการคำนวณหรือพิจารณาคำนั่งถึงผลดีผลเสียหรือแม้แต่วางแผนล่วงหน้าก่อนที่จะลงมือประกอบอาชญากรรม (พรชัย ชันดี,ธัชชัย ปิตะนีละบุตร และอัศวิน วัฒนวิบูลย์, 2543:31) รวมทั้งการกระทำผิดในบางครั้ง เกิดขึ้นในยามที่คนขาดสติไม่ได้ไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนถึงโทษที่จะตามมา การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง จึงไม่เกิดผลต่อการแก้ไขผู้กระทำผิดของคนในสังคมได้เต็มที่ และยังส่งผลให้ผู้เคยต้องโทษไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม ทำให้ต้องกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก (สุพจน์ สุโรจน์, 2542:145)

2.7.2 ทฤษฎีทัณฑ์วิทยาแนวดั้งเดิมช่วงที่ 2

การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดตามแนวคิดนี้ ยังคงเน้นที่การยับยั้งป้องปรามเป็นหลักและใช้มาตรฐานโทษที่เท่าเทียมกันโดยไม่มีการข้อยกเว้น แต่มีจุดที่แตกต่างก็คือ มีการคำนึงถึงผู้กระทำผิดมากขึ้น รวมทั้งมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้นำเหตุบรรเทาโทษ มาใช้มากขึ้น ในส่วนของการลงโทษด้วยวิธีการที่รุนแรงเช่นการลงโทษต่อเนื้อตัว การตัดอวัยวะ ได้มีการปรับปรุงแก้ไข ในส่วน

ของเรือนจำก็ได้มีการพัฒนาให้ดีขึ้น มีการใช้แรงงานผู้ต้องขังให้เกิดประโยชน์รวมทั้งมีการอบรมแก้ไขมากขึ้น แทนที่จะเน้นการลงโทษเพื่อการแก้แค้นเพียงอย่างเดียว (วิทยา สุริยะวงศ์, ม.ป.ป.: 18)

2.7.3 ทฤษฎีทัศนวิทยาแนวสร้างสรรค์

การที่ทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวสร้างสรรค์เห็นว่า อาชญากรรมเกิดจากสภาวะแวดล้อมเป็นตัวกำหนดทั้งทางชีววิทยาและทางจิตใจ (Biological and Psychological Determinism) ปัจจัยเหล่านี้อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้กระทำผิดทั้งสิ้น (The criminal is made, thus, need an expert to change people by classifying, diagnosing, and dividing treatment programs) การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดจึงยึดหลักที่ว่า “Punishment fits the criminal” ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติโดยคำนึงถึงปัจเจกบุคคลเป็นหลัก ซึ่งทำให้วัตถุประสงค์ของการลงโทษเปลี่ยนแปลงไปจากการแก้แค้น มาเป็นเพื่อการแก้ไขตัวผู้กระทำผิดให้กลับตนเป็นคนดี เนื่องจากการกระทำผิดนั้นมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายนอก มากกว่ามาจากตัวผู้กระทำผิดเอง (White,R,Haines,F.,1997:50)

สำหรับวิธีการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดนั้น ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบที่เน้นการลงโทษ (Punitive Model) มาเป็นรูปแบบการแก้ไข (Corrective Model) โดยเฉพาะในระบบเรือนจำ เนื่องจากสังคมเริ่มตระหนักว่าเรือนจำไม่สามารถขังผู้กระทำผิดได้ตลอดไป ฉะนั้นหากปล่อยให้มีการลงโทษที่รุนแรงและทารุณ จะส่งผลร้ายต่อตัวผู้กระทำผิด และจะเพิ่มความเคียดแค้นสังคมมากยิ่งขึ้น จนในที่สุดสังคมก็จะปราศจากความสงบสุข จึงเป็นที่มาของปรัชญางานราชทัณฑ์ที่เน้นการแก้ไข เพื่อช่วยให้ผู้กระทำผิดสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้ และไม่กลับมากระทำผิดซ้ำ ในเรื่องของกรแก้ไขนั้นส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องการศึกษา ศาสนาและการใช้แรงงานให้เกิดประโยชน์ (White,R,Haines,F.,1997:51)

นอกจากนี้เมื่อวิทยาการได้เจริญมากขึ้น ได้มีการนำเอาวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดมากขึ้น โดยได้มีการปรับปรุงระบบเรือนจำใหม่ที่เน้นในเรื่องการบำบัดรักษา (Medical Model) ซึ่งเกิดขึ้นภายหลังจากที่สังคมเริ่มยอมรับปรัชญาในเชิงแก้ไขแล้ว โดยในยุคนี้เป็นยุคแห่งการศึกษาค้นคว้า โดยมองว่าผู้กระทำผิดนั้นเปรียบเหมือนกับผู้ป่วยที่ต้องการการเยียวยาบำบัดรักษา จึงได้มีการนำเอาแนววิชาการแขนงต่างๆมาใช้ในการแก้ไขผู้กระทำผิด เช่นวิชาจิตวิทยา สังคมสงเคราะห์ ซึ่งในยุคนี้สังคมมุ่งให้เรือนจำทำหน้าที่เหมือนกับโรงพยาบาล โดยคิดค้นโปรแกรมในการบำบัดรักษาต่างๆ รวมทั้งมุ่งงบประมาณลงไปเพื่อให้การ

บำบัดรักษาบรรลุลผล รวมทั้งมีการปรับปรุงระบบการบังคับโทษจากระบบตายตัว (Determinate Sentence) มาเป็นระบบไม่ตายตัว (Indeterminate Sentence) เพื่อให้โอกาสแก่ผู้กระทำผิดในการกลับสู่สังคมได้เร็วกว่าที่กำหนด หากพบว่าได้มีการแก้ไขตนเองแล้วอีกด้วย (นัทธี จิตสว่าง ม.ป.ป. : 50)

2.7.4 ทฤษฎีทัณฑ์วิทยาแนววิพากษ์

เนื่องจากทฤษฎีอาชญาวิทยาแนววิพากษ์เห็นว่า พฤติกรรมการกระทำความผิดของบุคคลเป็นผลมาจากความแตกต่างของชนชั้นต่างๆ ในสังคม ที่มีความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้มีอำนาจกับชนชั้นล่างในสังคม ดังคำกล่าวที่ว่า “The Poor get Prison, The rich get richer” คนจนกลายเป็นนักโทษ แต่ผู้มีฐานะดีกลับมีฐานะดียิ่งขึ้น การศึกษาสาเหตุอาชญากรรมจึงเน้นการพิจารณาสภาพความเป็นไปทางสังคมมากกว่าพิจารณาที่ปัจเจกบุคคล (White and Haines, 1997:96)

การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดตามแนวนี้จึงเห็นว่า เมื่อสังคมเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ออกมา อันเนื่องมาจากความไม่พอใจในผลที่ได้รับ สังคมจึงต้องมีส่วนสำคัญในการรับผิดชอบต่อผลของการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นด้วย การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดจึงมุ่งที่จะให้สังคมยอมรับและมีส่วนต่อการแก้ไขและช่วยเหลือผู้กระทำผิดตามเพื่อความเป็นธรรมและเสมอภาคกับผู้กระทำความผิดและสังคม (White and Haines, 1997:96)

จากการศึกษาแนวคิดและมุมมองต่างๆ ที่เกิดขึ้นของนักคิดและนักอาชญาวิทยาที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าอาชญากรรมนั้นเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติในสังคม เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องทุกยุคทุกสมัย และถ้าพิจารณากันอย่างถี่ถ้วนแล้วเราก็จะพบว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากมนุษย์ที่แต่ละคนต่างก็มีตัวแปรและปัจจัยที่แตกต่างกัน และก็คงไม่มีสังคมใดที่จะปลอดจากอาชญากรรมโดยสิ้นเชิง ดังนั้นประเด็นจึงอยู่ที่ว่าทำอย่างไรที่จะควบคุมให้อาชญากรรมที่เกิดขึ้นนั้นอยู่ในระดับที่พอรับได้ และเกิดความสมดุลกันระหว่างผู้กระทำความผิดกับสังคม (นัทธี จิตสว่าง, ม.ป.ป. : 52)

2.8 งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.8.1 งานวิจัย

การศึกษาทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีงานวิจัยที่มีความน่าสนใจและสอดคล้องกับรูปแบบที่ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาดังนี้ คือ

รองศาสตราจารย์ ดร.กมลทิพย์ คติการและคณะ (2544:188-336) ได้ศึกษาทิศทาง การพัฒนาระบบงานยุติธรรมกับการป้องกันแก้ไขอาชญากรรมโดยสรุปว่า การลดปัญหาอาชญากรรม สามารถดำเนินการได้ 3 วิธี คือ การป้องกัน การปราบปรามและการฟื้นฟูผู้กระทำผิดซึ่งเป็นหน้าที่ของ กระบวนการยุติธรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนแต่ยังประสบปัญหาคือการแบ่งแยก อำนาจการมีโครงสร้างกระจัดกระจาย ขาดผู้รับผิดชอบทางนโยบายและขาดเป้าหมายและทิศทาง

คณะผู้วิจัยได้เสนอทิศทางการพัฒนาระบบงานยุติธรรมในอนาคต ไว้ 13 ประการคือ

- (1) การกำหนดยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการพัฒนางานยุติธรรมทั้งระบบ เพื่อให้ทุกหน่วยงาน สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชนได้
- (2) การพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม และการคุ้มครองผู้ที่ปฏิบัติงานโดยสุจริต
- (3) การพัฒนาโครงสร้างระบบงานยุติธรรมทั้งระบบโดยไม่มีการแยกส่วน
- (4) การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศกลางด้านกฎหมายและอาชญากรรม
- (5) การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านยาเสพติดที่ชัดเจนว่าจะให้เป็นปัญหาสังคม หรือเป็นปัญหาอาชญากรรม เพื่อให้แต่ละระบบย่อยไปดำเนินการให้สอดคล้องกัน การปรับปรุง กฎหมายและการเปลี่ยนแนวคิดเชิงอำนาจนิยม มาสู่การมีใจยุติธรรม
- (6) การจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อบริหารงานยุติธรรม เพื่อกำหนดนโยบาย ประสาน ข้อมูล ประสานนโยบายย่อย ติดตามผลการทำงานของแต่ละส่วน
- (7) การประเมินความสำเร็จของระบบงานยุติธรรมและตัวชี้วัดทั้งในภาพรวมและส่วน ย่อยที่สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ (Vision) และพันธกิจ (Mission)
- (8) การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม ในมิติต่างๆ เช่น การวิจัยเพื่อพัฒนา การวิจัยเพื่อประเมินผลหรือการวิจัยอนาคต เพื่อหาคำตอบหรือการวางแผนอนาคต
- (9) การเร่งรัดการดำเนินคดีอาญาของระบบงานยุติธรรมในทุกชั้นตอน เช่นการตั้งศูนย์ ประสานงานเพื่อเร่งรัดติดตามการดำเนินคดีอาญา เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชนทุก เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม และสอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
- (10) การประสานงานของระบบงานยุติธรรมและการสร้างเครือข่าย เพื่อให้มีโครงสร้าง พื้นฐานที่เอื้อต่อการประสานงานในกระบวนการยุติธรรม มีการสร้างระบบเครือข่ายการ ประสานงานทั้งภายในระบบย่อยและองค์รวมและประสานงานกับภายนอกกระบวนการ เช่น การ แลกเปลี่ยนข้อมูล การฝึกอบรมบุคลากรร่วมกัน
- (11) การแก้ไขผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำหรือการหันเหคดีออกจากกระบวนการยุติธรรม โดยจำกัดบทบาทของเรือนจำไว้เฉพาะที่จำเป็น ส่วนผู้กระทำผิดเล็กน้อยหรือประมาทควรได้รับ

การปฏิบัติด้วยวิธีการอื่น เช่นในชุมชน

(12) การให้เอกชน ชุมชนและครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมอำนวยความสะดวกทุกระดับ เพื่อการประสานความร่วมมือ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจตลอดจนการสร้างเครือข่ายในทุกระดับ

(13) การปรับปรุงระบบการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม โดยเน้นมาตรการเชิงรุกมากขึ้น เพื่อช่วยลดความรุนแรงของปัญหา

นอกจากนี้ยังได้เสนอทิศทางการพัฒนาในอนาคตของระบบย่อยอื่นๆในกระบวนการยุติธรรม คือ ระบบตำรวจในอนาคต ระบบศาล ระบบอัยการ ระบบคุมประพฤติ และระบบราชทัณฑ์ ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่อง การปรับปรุงโครงสร้าง การพัฒนาบุคลากร ทางคุณภาพและปริมาณ การลดขั้นตอนการทำงานและแก้ไขกฎหมาย การพัฒนาด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ

พิทักษ์ หัทยานนท์ (2542:1-3) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานเรือนจำและทัณฑสถาน ภายใต้แผนทิศทางการราชทัณฑ์:ศึกษารณัติทัศน์ของผู้บัญชาการเรือนจำทัณฑสถาน ซึ่งจากผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. ด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ปฏิบัติได้ปานกลาง เช่นเดียวกับการชี้แจงกฎระเบียบของเรือนจำให้แก่ผู้ต้องขังใหม่
2. ด้านการจัดการศึกษาสายสามัญ การจัดอุปกรณ์การเรียนการสอน และการจัดวิทยากรกลุ่มประชากรปฏิบัติได้มาก เช่นเดียวกับการฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขังตามความถนัดของตนเอง และตามความต้องการของตลาดแรงงาน ในด้านอุปกรณ์ในการฝึกวิชาชีพมีความทันสมัยปานกลาง การจัดกิจกรรมสันทนาการให้แก่ผู้ต้องขัง อาหารและโภชนาการปฏิบัติได้มาก ส่วนการรักษาพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง
3. ด้านการเตรียมการปลดปล่อยปฏิบัติได้ปานกลาง ส่วนการติดตามผลเมื่อพ้นโทษ ออกสู่สังคมภายนอกปฏิบัติได้น้อย นอกจากนี้การระบายนผู้ต้องขังสู่ทัณฑสถานเปิด ทัณฑนิคม ตลอดจนการอนุญาตให้ออกมาทำงานสาธารณะภายนอกปฏิบัติได้ปานกลาง
4. ด้านบุคลากรพบว่า อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เหมาะสมกับจำนวนผู้ต้องขัง บุคลากรได้ปฏิบัติตามสายงานและหลักสูตรที่ได้รับการอบรมมาเห็นว่าปฏิบัติได้ปานกลาง การนำอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้เห็นว่าปฏิบัติได้น้อย
5. ด้านงบประมาณเห็นว่า มีการปฏิบัติตามจำนวนของแผนที่วางไว้อย่างครบถ้วนปานกลางเท่านั้น
6. ด้านปัญหาอุปสรรคที่พบเรียงตามลำดับความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาเรียงลำดับคือ

บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ นโยบายโครงสร้างของหน่วยงาน การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และการติดต่อประสานงานกับบุคคลภายนอก นอกจากนี้ ยังพบว่าปัญหาด้านทัศนคติของสังคมและกฎหมายยังเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังมาก

7. ด้าน ข้อเสนอแนะพบว่าประชากรส่วนใหญ่ เห็นด้วยต่อการจัดระบบจำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพ จัดตั้งศูนย์เตรียมการปลดปล่อย การนำมาปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน มาใช้อย่างกว้างขวาง ตลอดจนควรมีระบบการติดตามและประเมินผลต่อผู้กระทำผิดในเรือนจำ ภายหลังพ้นโทษควรมีการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง นอกจากนี้ต้องมีการจัดหาบุคลากรวิชาชีพที่คาดเคลื่อน เช่น นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาลให้เพียงพอ ด้านวัสดุอุปกรณ์เห็นว่าควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการปฏิบัติงาน ควรมีการสนับสนุนให้ภาครัฐและเอกชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหารงานราชทัณฑ์ในระดับกรม

8. ผลการสัมภาษณ์พบว่า ผู้บริหารทั้งหมดมีทัศนคติที่สอดคล้องกันว่าการบริหารงานราชทัณฑ์ในภาวะวิกฤตินั้นควรมีการบริหารทรัพยากรให้คุ้มค่าที่สุด พัฒนาบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สรรหาบุคคลกรที่มีความรู้ความสามารถมาปฏิบัติงาน การพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ให้ต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับระบบข้อมูลต่างๆ ควรนำระบบการประเมินผลมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อนำข้อมูลกลับมาแก้ไขและพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพและการติดต่อประสานงานกับองค์กรภายนอก เพื่อเป็นการนำปัจจัยในชุมชนต่างๆ มาช่วยเหลือ สนับสนุนการบริหารเรือนจำและทัณฑสถานให้เกิดผลดี

สุวารี รวบทองศรี (2533 : (1) - (3)) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า” ซึ่งการศึกษาวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงประยุกต์ โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและศึกษาทัศนคติจากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้การรวบรวมข้อมูลการวิจัยแบบเดลฟาย จากการศึกษา พบว่า

1.ด้านโครงสร้างและการบริหารงานโครงสร้างกรมราชทัณฑ์ จะไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก เนื่องจากอยู่ภายใต้ข้อจำกัดทางการบริหารของระบบราชการ เช่น อำนาจหน้าที่ ข้อกฎหมาย ดังนั้นกรมราชทัณฑ์ควรสร้างภาพพจน์และบทบาทให้เด่นชัดขึ้น โดยเน้นให้งานราชทัณฑ์เป็นที่ยอมรับว่าต่อสังคมและจำเป็นต้องมีในสังคม เน้นกิจกรรมในกาให้ผู้ต้องขังพัฒนาตนเอง และเพิ่มนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนให้มากขึ้น และประเด็นที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ การวางระบบจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง การจำแนกเรือนจำที่มีมาตรฐานและประสิทธิภาพ ระบบการพักการลงโทษ

2.ด้านเป้าหมาย คือลดอัตราการทำผิดซ้ำ โดยการอบรมและฝึกวิชาชีพที่เหมาะสม และการให้การสงเคราะห์หลังปล่อย

3.ด้านการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง เน้นกิจกรรมทุกประเภทและเน้นการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอย่าง ยุติธรรมและมีมนุษยธรรมยิ่งขึ้น รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเชิงสร้างสรรค์ และให้บริการ เสริมสร้าง ด้วยการใช้นวัตกรรม (Interdisciplinary)

4.งานด้านบุคลากร นั้นต้องให้ความสำคัญในด้านคุณวุฒิในลักษณะของสาขาวิชาชีพ โดยเฉพาะความรู้ทางด้านอาชีวศึกษาและทันตวิทยา และศาสตร์อื่นๆ โดยเน้นการพัฒนาตัว บุคลากรเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

5.ด้านการฝึกวิชาชีพจะต้องเป็นไปตามความต้องการของตลาด แรงงานในลักษณะงาน อุตสาหกรรม โดยการประสานงานกับโรงงานเอกชนโดยตรง และการให้มีการปรับเปลี่ยนแนวทาง ในการฝึกวิชาชีพตามสภาพท้องถิ่นเพื่อวางแผนทางประกอบอาชีพให้แก่ผู้ที่พ้นโทษ ได้ประกอบ อาชีพอิสระมีรายได้ของตนเอง

6.ด้านการประสานงานกับสถาบันสังคม เนื่องจากเป็นหัวใจสำคัญของระบบงานยุติธรรม โดยการพัฒนากระบวนการข้อมูลให้เป็นระบบเดียวกัน ด้วยคอมพิวเตอร์ และการประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7.ด้านสิทธิผู้ต้องขังจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ และ ต้องส่งเสริมให้ผู้ต้องขังรู้และเข้าใจในสิทธิของตนเองตามกฎหมาย โดยการอบรมให้ความรู้อย่าง เป็นทางการ

8.ด้านอาคารสถานที่ จะต้องมีการปรับปรุงระบบควบคุมในเรือนจำที่มีความมั่นคง แข็งแรงสูงให้ทันสมัยขึ้น โดยไม่มีการสร้างเพิ่ม ลักษณะของเรือนจำจะเปลี่ยนจากเรือนจำขนาดใหญ่เป็นเรือนจำขนาดเล็ก ความจุไม่เกิน 1,000 - 2,000 คน อยู่ใกล้บริเวณชุมชน รวมทั้งการ ผสมผสานระหว่างความมั่นคงแข็งแรงกับการปรับสภาพแวดล้อมให้อ่อนแอวยต่อสุขภาพกาย จิต ของผู้ต้องขังตามสมควรรวมทั้งจะต้องมีการนำระบบ อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการควบคุมผู้ต้องขัง

9.ด้านงบประมาณ กรมราชทัณฑ์ควรพยายามแก้ไขระเบียบการใช้เงินพิเศษให้มีสภาพ คล่องมากที่สุด ผู้บริหารงานราชทัณฑ์ควรจะสามารถพัฒนาเงินได้ทุกประเภทให้นำมาใช้ ประโยชน์ในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ และกรมราชทัณฑ์จะต้องบริหารเงินนอกงบประมาณ ที่ได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์ในเชิงธุรกิจมากขึ้นเพื่อแก้ปัญหาด้านการขาดแคลนเงิน งบประมาณ

กิ่งแก้ว คงษัตริย์ (2544:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ราชทัณฑ์กับกรณีผู้ต้องขังล้นเรือนจำ” โดยศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงาน ที่เรือนจำกลางคลองเปรม เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ทณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง ทณฑ สถานหญิงกลางและทณฑสถานวัยหนุ่มกลาง จำนวนทั้งสิ้น 264 คน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีผู้ต้องขังล้นเรือนจำในระดับสูง โดยแยกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้คือ ด้านสาเหตุที่เกิดจากผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ด้านมาตรการที่ใช้ในการแก้ปัญหาในปัจจุบัน และด้านมาตรการที่ควรนำไปใช้ในอนาคต เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เห็นด้วยในระดับเห็นด้วยมาก ส่วนด้านปัญหาที่เกิดจากผู้ต้องขังล้นเรือนจำเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เห็นด้วยในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์กับกรณีผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ได้แก่ อายุ ระดับตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบปัจจุบัน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ความรู้และความเข้าใจในงานราชทัณฑ์ ส่วนปัจจัยด้าน เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์กับกรณีผู้ต้องขังล้นเรือนจำ

สังเวียน สีดา (2543:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของผู้ต้องขังต่อกระบวนการยุติธรรม” เพื่อจะได้ทราบถึงสภาพปัญหาดังกล่าว และจะได้นำมาแก้ไขและปรับปรุงให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติและผู้รับการปฏิบัติในอนาคตโดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เป็นผู้ต้องขังชาย จำนวน 120 คน ซึ่งมีผู้ต้องขังที่เป็นนักโทษเด็ดขาด และผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดี ซึ่งจากผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปภูมิหลังของประชากร เป็นผู้ต้องขังชายในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร จำนวน 210 คน พบว่า ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 21-30 ปี สถานภาพโสด นับถือศาสนาพุทธ การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร กระทำผิดครั้งแรกเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้รับอยู่ระหว่าง 1-5 ปี เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจต่อกระบวนการยุติธรรมผู้ต้องขังในระดับต่ำ

2. ด้านทัศนคติต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ยังพบปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ยังใช้วิธีการไม่เหมาะสม เช่น การข่มขู่ การบังคับให้ยอมรับสารภาพ ส่วนอัยการยังมองว่า ฟ้องตามสำนวนที่ตำรวจส่งมา ส่วนศาลมองว่า การพิจารณายังล่าช้า ส่วนราชทัณฑ์มองว่า ที่อยู่อาศัย การรักษาพยาบาลยังไม่ทั่วถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการลดวันต้องโทษจำคุก ตามชั้นต่างๆ บางครั้งยังไม่ได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษตามที่ได้วันลดวันต้องโทษจริง

3. ด้านข้อเสนอแนะของผู้ต้องขังที่อยากให้แก้ปัญหาในข้อ 2 อย่างเหมาะสมและรวดเร็ว เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้กระทำผิดและแก่สังคม และประเทศชาติสูงสุด

แก้วตา ทรงสัจย์ (2530:3) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “การวิเคราะห์การดำเนินงานทัณฑ์สถานเปิด” พบว่า กรมราชทัณฑ์ได้พิจารณาแนวทางเพื่อระบายความแออัดของผู้ต้องขังในเรื่องนี้ แต่เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของไทยไม่เอื้ออำนวยที่จะจัดสร้างเรือนจำขึ้นใหม่เพิ่มเติมเพราะต้อง

ใช้งบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมาก ดังนั้น โดยอาศัยแนวคิดหลักทฤษฎีทฤษฎีสมัยใหม่ที่เน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้กระทำความผิด พัฒนาและฟื้นฟูจิตใจให้เป็นคนดี มาตรการที่กรมราชทัณฑ์นำมาใช้จึงมีลักษณะผ่อนคลายเป็นพิเศษและให้โอกาสแก่ผู้ต้องขังที่ประพฤติดี มีคุณสมบัติ อยู่ในกรอบวินัยของเรือนจำ และไม่ใช่ว่าผู้ต้องขังที่มีนิสัยเป็นอาชญากร ให้ออกไปสู่ภายนอกเรือนจำได้ ภายใต้เงื่อนไขและกฎเกณฑ์แต่ละมาตรการเหล่านั้น เช่น การพักการลงโทษโดยการคุมประพฤติ (Parole) การลดวันต้องโทษจำคุก (Sentence Remission) การให้เข้าอยู่ในทัณฑนิคม (Penal Colony) เรือนจำชั่วคราว (Prison Camp) และทัณฑสถานเปิด (Open Institution) และควรส่งเสริมให้เรือนจำและทัณฑสถานต่างๆ เห็นความสำคัญของระบบทัณฑสถานเปิด เพื่อเป็นการเตรียมตัวก่อนที่จะออกไปใช้ชีวิตในสังคมนอก มีโอกาสฝึกฝนจิตใจและเรียนรู้ที่จะรักษาระเบียบวินัยของส่วนร่วม อันจะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขมิให้ผู้กระทำความผิดกลับไปกระทำผิดเช่นเดิม

วิยะดา วังวรรณรัตน์ (2543:154) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “วิธีการดำเนินเนนคดีที่ไม่เป็นทางการ” พบว่า โทษจำคุกเป็นการให้ผลร้ายต่อผู้กระทำความผิด และเหมาะสมที่สุดในการตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคมช่วงเวลาหนึ่ง แต่ความจำเป็นในการลดทอนสิทธิของผู้กระทำความผิดด้วยการจำคุกมีมากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับผลป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างแท้จริงและความปลอดภัยของสังคมในอนาคต ขณะที่สภาพภายในเรือนจำมีนักโทษอยู่เป็นจำนวนมากเกินความสามารถที่จะดูแลและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดอย่างมีประสิทธิภาพ โทษจำคุกจึงมิใช่การให้ผลร้ายแก่ผู้กระทำความผิดเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมด้วย หลายประเทศประสบปัญหานักโทษล้นคุกเช่นเดียวกับประเทศไทย และพบว่าการเลี้ยงโทษจำคุกด้วยวิธีการต่างๆ ได้ถูกนำมาใช้ เช่น การคุมประพฤติก่อนหรือหลังการพิจารณาคดีในระหว่างรอการดำเนินคดี การกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษ การพักการลงโทษ ตลอดจนโครงการต่างๆ ที่จะช่วยให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปลอดภัย การจำคุกควรเป็นโทษที่นำมาใช้อย่างระมัดระวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจำคุกกระยะสั้นซึ่งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้กระทำความผิดเลย

2.8.2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยเห็นความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงทิศทางการราชทัณฑ์ในประเทศต่างๆ เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยพิจารณาปัจจัยด้านต่างๆ เช่น ความหลากหลายของระบบงานราชทัณฑ์ ความเป็นแม่แบบในการพัฒนางานราชทัณฑ์ ความแตกต่างเรื่องสภาพปัญหาพื้นฐาน ความเป็นตัวแทนของกลุ่มประเทศที่มีความเชื่อและวัฒนธรรมต่างกัน การเป็น

ประเทศที่ได้รับการยอมรับในความเป็นมาตรฐานด้านงานราชทัณฑ์และประการสำคัญคือความพร้อมในเรื่องของข้อมูลที่สามารถจะนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ วิสัยทัศน์และภารกิจหลักปรัชญาและรูปแบบที่นำมาใช้ในการราชทัณฑ์ โครงสร้างและการบริหารงานโดยสรุป รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตรากำลังเจ้าหน้าที่งานราชทัณฑ์กับผู้ต้องขัง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการบริหารจัดการงานราชทัณฑ์และการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ของแต่ละประเทศ รวม 6 ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ เดนมาร์ก แคนาดา สวีเดน และมาเลเซีย

ประเทศสหรัฐอเมริกา (US Federal Bureau of Prison)

การราชทัณฑ์ของประเทศสหรัฐอเมริกา จัดอยู่ในระดับที่มีความก้าวหน้าอย่างมากทั้งในด้านวิชาการและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ระบบการราชทัณฑ์สหรัฐมีการแบ่งการบริหารออกเป็น 3 ระบบ ที่แยกจากกันโดยเด็ดขาด คือ ระบบรัฐบาลกลาง (Federal Prison System) ระบบเรือนจำระดับมลรัฐ (State Prison System) และระบบเรือนจำท้องถิ่น (County and Municipal) (สำนักงานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทัณฑ์วิทยา, 2541:142-144) โดยในการวิจัยนี้ จะศึกษาเฉพาะระบบราชทัณฑ์ของรัฐบาลกลาง (Federal Prison System)

กรมราชทัณฑ์รัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกา รับผิดชอบในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในคดีอาญาที่เป็นความผิดกฎหมายของรัฐบาลกลาง (Federal laws) เช่นความผิดยาเสพติด ไร้เงาค่าไถ่ การก่อการร้าย ความผิดที่กระทำในหลายมลรัฐ ผู้กระทำผิดเหล่านี้จะถูกจับกุมโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลาง (Federal Officers) ถูกฟ้องโดยอัยการของรัฐบาลกลาง (Federal Attorney) และพิพากษาโดยศาลของรัฐบาลกลาง (Federal Court) เมื่อถูกจำคุกก็ต้องมารับโทษในเรือนจำของรัฐบาลกลาง (Federal Prison) ระบบเรือนจำของรัฐบาลกลางจึงมีอยู่กระจายกันในทุกมลรัฐ โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในกรุงวอชิงตัน ดี ซี

วิสัยทัศน์และภารกิจหลัก

กรมราชทัณฑ์ของรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกาซึ่งสังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรมของสหรัฐอเมริกา มีได้กำหนดภารกิจไว้ 5 ประการคือ

1. ควบคุมผู้ต้องขังไว้มิให้หลบหนี โดยให้การปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม

2. ให้โอกาสผู้ต้องขังด้วยการอบรมพัฒนาจิตใจ
3. พัฒนามาตรการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่ผสมผสานระหว่างการลงโทษ การควบคุม และการอบรมแก้ไขฟื้นฟู
4. ให้การช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการบริหารงานเรือนจำของมลรัฐและท้องถิ่น
5. พัฒนาการสงเคราะห์ผู้ต้องขังและบริหารจัดการงานให้ผู้พ้นโทษ

ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุภารกิจ กรมราชทัณฑ์รัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดวิธีการไปสู่เป้าหมายคือ

1. การจัดการผู้ต้องขัง ด้วยการจัดหางานที่เหมาะสมและเป็นไปตามความต้องการและความถนัด การปรับเปลี่ยนการลงโทษให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ต้องขัง การมีแผนปฏิบัติเป็นรายบุคคล (Sentence Plan)
2. การจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้วยการสรรหาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมาตรการที่จะให้บุคคลทำงานอย่างตั้งใจ เปิดโอกาสให้แสดงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ให้โอกาสในการฝึกอบรมและสร้างความสัมพันธ์อันดีในหมู่เจ้าหน้าที่ คำนึงถึงผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่
4. การจัดการด้านความมั่นคงและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้วยการป้องกันสังคม สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการปฏิบัติสำหรับผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ สร้างสภาพความเป็นอยู่ที่ดีให้กับผู้ต้องขัง และบำรุงรักษาให้สิ่งอำนวยความสะดวกให้มีอายุใช้งานที่เหมาะสม
5. การเป็นผู้นำด้านการราชทัณฑ์และมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการวางกลยุทธ์ในการดำเนินงาน นำเทคโนโลยีใหม่มาประยุกต์ใช้ สร้างความรู้สึกรับผิดชอบให้เกิดขึ้น ขยายโปรแกรมกิจกรรมต่างๆ
6. การจัดโปรแกรมต่างๆ เช่น การจัดระบบผู้ต้องขัง ด้วยการจำแนกความต้องการของผู้ต้องขัง ให้โอกาสในการศึกษาและฝึกวิชาชีพให้คำปรึกษาและให้การบริการด้านสุขภาพและจิตใจ
7. การสร้างสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นๆ ด้วยการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ท้องถิ่น และรัฐต่างๆ รวมถึงตัวแทนของรัฐบาลกลาง โดยการสร้างกลุ่มชุมชนสัมพันธ์กับองค์กร สร้างกลุ่มอาสาสมัครและอาสาสมัครองค์กร สร้างกลุ่มตัวแทนท้องถิ่น

ประเทศสิงคโปร์ (Singapore Prisons Department)

กรมราชทัณฑ์สิงคโปร์เป็นกรมที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย (Ministry of Home Affairs) การลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญาประเทศสิงคโปร์ได้กำหนดไว้ 7 ประเภทด้วยกันคือ 1.การประหารชีวิตโดยการแขวนคอ 2.การเชือด 3.การจำคุก 4.การปรับ 5.การ

แก้ไขฟื้นฟู 6.การกักกัน 7.การปรับปรุงความประพฤติ (สำนักงานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทัณฑวิทยา,2541:57)

วิสัยทัศน์และภารกิจหลัก

“กรมราชทัณฑ์สิงคโปร์มีหน้าที่ในการป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากร โดยการควบคุมผู้ต้องขังไว้ในเรือนจำและทัณฑสถานอย่างมีมนุษยธรรม ให้โอกาส และช่วยเหลือให้ผู้ต้องขังสามารถปรับปรุงตนเองให้กลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุขและเคารพกฎหมาย” โดยมีปรัชญาในการปฏิบัติงาน (Operation Philosophy) ดังนี้

1. เรือนจำและศูนย์บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดไม่ใช่สถานพักผ่อนหย่อนใจ เงื่อนไขข้อบังคับต้องเข้มงวด แต่ไม่ใช่การหมั่นคัดดีศรีของมนุษย์
2. ผู้ต้องขังมาในฐานะการลงโทษ แต่ไม่ได้มาในฐานะถูกทำโทษ
3. ผู้ติดยาเสพติดไม่ใช่อยู่เพื่อรับการลงโทษ แต่อยู่เพื่อการรักษาและพัฒนาพฤติกรรมนิสัย
4. ผู้ต้องขังทุกคนจะได้รับโอกาสในการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะผู้ต้องขังที่มีความต้องการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง ก็จะได้รับสนับสนุนเป็นการเฉพาะ

กรมราชทัณฑ์สิงคโปร์จึงมีความมุ่งมั่นที่จะเป็นผู้นำทางชีวิตให้กับผู้กระทำความผิด ด้วยการแก้ไขฟื้นฟู เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนิสัยและเริ่มต้นชีวิตใหม่ในสังคม (Captains of Lives, Rehab, Renew, Restart) อันเปรียบเสมือนกับกัปตันซึ่งทำหน้าที่ในการนำทางชีวิตให้กับผู้ต้องขัง (Singapore Prison Service, Annual Report 2001,2001:12) กรมราชทัณฑ์สิงคโปร์ เชื่อว่า “อาชญากรรมเป็นปัญหาอันเนื่องมาจากความประพฤติอาชญากรไม่ใช่เป็นเหยื่อของสังคมหรือสภาพแวดล้อม ฉะนั้น จึงต้องรับผิดชอบต่อผลการกระทำด้วย” ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า แนวความคิดดังกล่าวนี้จะมีความสอดคล้องสัมพันธ์กับแนวความคิดอาชญาวิทยาแนวดั้งเดิมที่เชื่อว่าการกระทำผิดเกิดจากเจตจำนง (Free Will) ของผู้กระทำความผิดเอง (สำนักงานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทัณฑวิทยา,2541:57)

รูปแบบในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของประเทศสิงคโปร์ จึงมุ่งไปในแนวทางของปฏิบัติต่อผู้ต้องขังรูปแบบที่เน้นความยุติธรรม (Just Desert Model) โดยเน้นที่จะปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็น 2 ลักษณะ คือ แก้ไขผู้ต้องขังที่พร้อมจะรับการแก้ไข กับการลงโทษผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมกับความผิดถ้าบุคคลผู้นั้นไม่พร้อมที่จะแก้ไข แต่การปฏิบัติทั้งหมดนั้นต้องอยู่ภายใต้หลักการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดอย่างมีมนุษยธรรม และกิจกรรมในการแก้ไขจะประกอบด้วย

1. การทำงาน (Work)
2. การศึกษา (Education)
3. การฝึกกายบริหารและระเบียบแถว (Physical Training)
4. การอบรมทางศาสนา (Religious Counseling)
5. การให้คำปรึกษาแนะนำทางสังคม (Social Counseling)

ประเทศเดนมาร์ก (Danish Department of Corrections and Probation)

ประเทศเดนมาร์กเป็นประเทศที่มีพื้นที่ขนาดเล็กเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในทวีปเดียวกัน และมีประชากรเพียง 5 ล้านเศษ โดยมีประชากรส่วนใหญ่เป็นชนชาติเดียวกัน ทำให้มีความขัดแย้งทางสังคมค่อนข้างน้อยถึงน้อยมาก ทั้งสภาพโดยรวมของชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรโดยรวมค่อนข้างดีมาก รวมทั้งการจัดสวัสดิการของรัฐ มีสภาพเศรษฐกิจการเมืองค่อนข้างดี ซึ่งจากสภาพแวดล้อมดังกล่าวจึงส่งผลต่อการกำหนดนโยบายอาญาของประเทศ และแนวทางดังกล่าวมักจะไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นการปกครองของรัฐบาลฝ่ายใดก็ตามที่ได้รับเสียงข้างมาก (สำนักงานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทัณฑวิทยา, 2541:200-201)

อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในประเทศเดนมาร์กนั้น ส่วนใหญ่เป็นอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินมากที่สุด รองลงมาเป็นการขโมยจักรยาน การทำร้ายร่างกาย อาชญากรรมทางเพศ ปล้นและยาเสพติด ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้กระทำผิดโดยส่วนใหญ่ไม่นิยมใช้การกระทำความผิดที่ร้ายแรงส่วนความผิดร้ายแรงมีจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น รวมทั้งความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดถือว่าเป็นความผิดที่เกิดขึ้นน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับการกระทำความผิดโดยรวมทั้งหมด มาตรการในการลงโทษผู้กระทำความผิดมี 4 ประการ คือการปรับ การจำคุกระยะสั้น (ไม่เกิน 6 เดือน) การจำคุกตามปกติ (1เดือน-16ปี) (สำนักงานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทัณฑวิทยา ,2541:200-201)

วิสัยทัศน์และภารกิจหลัก

ประเทศเดนมาร์กได้ถือปฏิบัติตามหลักพื้นฐานสากลที่ว่า การใช้การลงโทษจำคุกจะใช้เฉพาะเป็นทางเลือกสุดท้ายเท่านั้น ด้วยแนวความคิดดังกล่าวนี้เองเรือนจำในประเทศเดนมาร์กจึงเป็นเพียงที่จำกัดอิสรภาพเท่านั้นไม่ใช่ที่สำหรับการลงโทษเพื่อความรุนแรง โดยจะเห็นได้จากสถิติ

อาชญากรรมของประเทศในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา มีปริมาณสูงขึ้นเป็น 2 เท่า แต่ปริมาณความจุของเรือนจำไม่ได้เพิ่มขึ้น โดยกรมราชทัณฑ์มีหน้าที่ในการปฏิบัติภารกิจหลัก 3 ประการ คือ

1. ควบคุมผู้กระทำผิดไว้ในเรือนจำ เพื่อให้ผู้กระทำผิดปรับและแก้ไขพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้
2. เน้นการพัฒนาพฤตินิสัยผู้กระทำผิดให้กลับตนเป็นคนดี (Rehabilitation)
3. เน้นการใช้ระบบคุมประพฤติและติดตามดูแลหลังพ้นโทษ (Probation and After – Care)

นอกจากนี้ ยังได้กำหนดหลักในการปฏิบัติงานไว้คือ

1. หลักในการปฏิบัติเยี่ยงคนปกติ (Normalization) ผู้ต้องขังจะได้รับการปฏิบัติเยี่ยงคนปกติ โดยเน้นการปฏิบัติเช่นเดียวกับสังคมภายนอก โดยถือว่าการจำกัดอิสระภาพเป็นการลงโทษที่รุนแรงที่สุดแล้ว โดยปกติผู้ต้องขังจะถูกคุมขังในเรือนจำมั่งคั่งต่ำ และใกล้กับภูมิลำเนาของตน เว้นแต่ผู้ต้องขังที่มีความเสี่ยงสูง เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในทางบวกให้ผู้ต้องขังพร้อมที่จะกลับตนเป็นพลเมืองดีและสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุขโดยไม่กลับมาก่อทำผิดซ้ำอีก

2. หลักการเปิดโอกาส (Openness) ผู้ต้องขังจะมีโอกาสติดต่อกับสังคมภายนอก เช่น การเยี่ยม การส่งจดหมายและการโทรศัพท์ รวมทั้งการลาหยุดเมื่อจำคุกไปแล้วระยะหนึ่ง

3. หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) เน้นให้ผู้ต้องขังมีความรับผิดชอบต่อตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวัน ที่เรียกว่าหลักการปกครองหรือการจัดตนเอง (Self-Administration Principle)

4. หลักการปล่อยตัวบนเงื่อนไขการพักการลงโทษและการดูแลหลังการพ้นโทษ (Release on Parole and After-Care) ผู้ต้องขังอาจได้รับการปล่อยตัวเมื่อจำคุกมาแล้ว 2 ใน 3 ของกำหนดโทษ (สำนักงานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทัณฑวิทยา, 2541:213)

ประเทศแคนาดา (Correctional Services of Canada)

งานราชทัณฑ์ของแคนาดา เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม แบ่งความรับผิดชอบตามระบอบการปกครองคือ ส่วนกลาง (Federal) และส่วนจังหวัด (Province) โดยส่วนจังหวัดจะรับผิดชอบในท้องถิ่นด้วย โดยให้ผู้ต้องขังที่มีโทษต่ำกว่า 2 ปี อยู่ในความรับผิดชอบในระดับจังหวัด

วิสัยทัศน์และภารกิจหลัก

กรมราชทัณฑ์มีหน้าที่คุ้มครองสังคม ส่งเสริมให้ผู้กระทำผิดกลับตนเป็นพลเมืองดี โดยการจำคุกผู้ต้องขังด้วยความมั่นคงปลอดภัยและมีมนุษยธรรมโดยมีกรอบแนวคิดในการปฏิบัติงาน คือ (สำนักงานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทัณฑวิทยา, 2541:150-152)

1. เคารพในศักดิ์ศรีของปัจเจกบุคคล และการพัฒนาศักยภาพ
2. ยอมรับว่าผู้กระทำผิดมีโอกาสที่จะกลับตนเป็นคนดีได้
3. เชื่อว่าบุคคลากรเป็นทรัพยากรสำคัญที่สู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย
4. เชื่อว่า การมีส่วนร่วมทางความคิด ความรู้ ค่านิยม และประสบการณ์ ทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ เป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจ
5. เชื่อในการทำงานอย่างโปร่งใสและมีศักดิ์ศรีและตรวจสอบได้

งานราชทัณฑ์แห่งประเทศไทยเน้นการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง โดยการฝึกวิชาชีพและการให้การศึกษาอบรม การเตรียมการก่อนปล่อยและ การคุมประพฤติ มีการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไข เช่น การเลิกยาเสพติด การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ การแก้ไขพฤติกรรม เบี่ยงเบนทางเพศ การลดความรุนแรงในครอบครัว ฯลฯ

ประเทศสวีเดน (Swedish Prison and Probation Services)

งานราชทัณฑ์ประเทศสวีเดนมีความเชื่อว่า โทษจำคุกอาจไม่เหมาะสมกับผู้กระทำผิดทุกประเภท การอบรมแก้ไขผู้กระทำผิดควรดำเนินการในชุมชน เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้ อย่างปกติภายในชุมชน บุคคลที่จะรับโทษทางอาญา เมื่อมีอายุ 15 ปี ขึ้นไป ผู้กระทำผิดที่เป็นผู้เยาว์หรือเยาวชน ที่มีอายุระหว่าง 18-21 ปี ส่วนใหญ่จะไม่ถูกลงโทษจำคุก แต่จะถูกลงโทษด้วยวิธีการอื่นโทษจำคุกจะมีตั้งแต่ 14 วันจนถึงตลอดชีวิต(สำนักงานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทัณฑวิทยา ,2541:130-140)

วิสัยทัศน์และภารกิจ

ภารกิจหลักของงานราชทัณฑ์คือ การป้องกันสังคมจากอาชญากรรมโดยการควบคุมผู้กระทำผิดให้อยู่ในเรือนจำ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้สามารถกลับเข้าไปอยู่ในสังคม รวมทั้งจูงใจให้ผู้พ้นโทษไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในเรือนจำและผู้ถูกคุมประพฤติต้องเคารพในสิทธิส่วนบุคคล คำนึงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์

งานราชทัณฑ์สวีเดน มุ่งแก้ไขผู้กระทำผิด โดยพิจารณาจากสาเหตุของการกระทำผิด ซึ่งอาจแตกต่างกันไป ดังนั้น เรือนจำจึงต้องมีหลายประเภทเพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขผู้กระทำผิดซึ่งจำเป็นต้องใช้วิธีการต่างกันไปด้วย มีการแบ่งประเภทของเรือนจำตามระดับความมั่นคงเป็น 3 ระดับ คือ เรือนจำที่มีระดับความมั่นคงปลอดภัยสูง ความมั่นคงปลอดภัยปานกลาง เรือนจำที่มีความมั่นคงระดับต่ำเป็นเรือนจำเปิด

การอบรมแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง เริ่มโดยการแยกประเภท การฝึกวิชาชีพ การทำงาน การให้การศึกษา การบำบัดฟื้นฟูตามความต้องการ การให้สวัสดิการแก่ผู้ต้องขัง และการเตรียมการภายหลังปล่อย และการควบคุมด้วยอิเล็กทรอนิกส์

สหพันธรัฐมาเลเซีย (Malaysian Prisons Department)

งานราชทัณฑ์ของประเทศมาเลเซียเป็นหน่วยงานในระดับกรม สังกัดกระทรวงมหาดไทย (Ministry of Home Affairs) มีหน้าที่ในการบริหารโทษจำคุก การกักกันและการประหารชีวิตผู้กระทำผิดตามคำพิพากษาของศาล (สำนักงานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทัณฑ์วิทยา, 2541:89-95)

วิสัยทัศน์และภารกิจหลัก

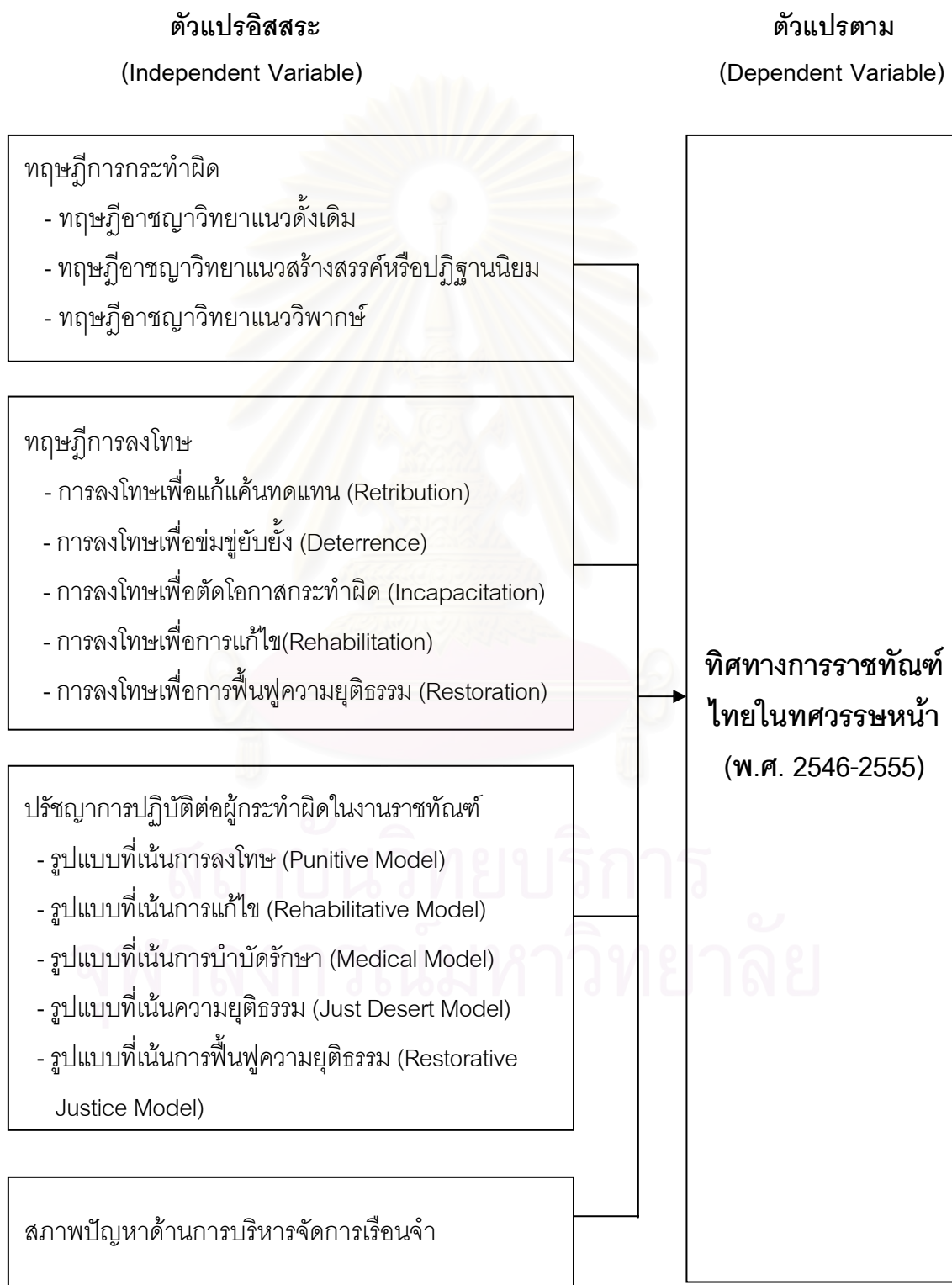
กรมราชทัณฑ์มาเลเซียมีภารกิจในการป้องกันสังคมด้วยการควบคุมผู้กระทำความผิดตามคำพิพากษา โดยมีวิสัยทัศน์คือ “การจัดระบบการบริหารงานเรือนจำอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อให้สังคมมีความมั่นใจและยอมรับว่างานราชทัณฑ์มีส่วนสำคัญในกระบวนการยุติธรรม” นอกจากนี้ยังได้กำหนดเป้าหมายคือ

1. การควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพตามกำหนดโทษ
2. การรักษาไว้ซึ่ง กฎ ระเบียบ วินัย และสภาพแวดล้อมในเรือนจำ ให้มีความปลอดภัยอยู่ตลอดเวลา
3. จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม ในการควบคุมผู้ต้องขัง
4. สร้างแรงจูงใจให้ผู้ต้องขังมีชีวิตอย่างปกติ
5. ช่วยเหลือผู้ต้องขังให้สามารถกลับสู่สังคมอย่างคนปกติ และทำประโยชน์แก่สังคม
6. ใช้ทรัพยากรทุกอย่างที่มีให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและได้ผลผลิตที่เหมาะสม

กิจกรรมด้านการอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง ได้แก่การฝึกวิชาชีพ การอบรมด้านศีลธรรมและแนะแนวด้านศาสนา การให้ความรู้ด้านวิชาการให้คำปรึกษาและแนะแนวของการอยู่ร่วมกัน การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา การจัดกิจกรรมด้านนันทนาการ ห้องสมุดและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น

2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้คือ

2.10 สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ในส่วนของวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถตั้งสมมติฐาน ได้ดังนี้

1. ทฤษฎีการกระทำผิดที่แตกต่างกันมีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า
2. ทฤษฎีการลงโทษผู้กระทำผิดที่แตกต่างกันมีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า
3. หลักปรัชญาการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า
4. สภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ มีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

การศึกษาวิจัย เรื่องทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2546-2555) นี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรไว้ดังนี้ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ทฤษฎีการกระทำผิด ทฤษฎีการลงโทษ ปรัชญาการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในระบบราชทัณฑ์ สภาพปัญหาในการบริหารจัดการเรือนจำ และทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2546-2555) เป็นตัวแปรตาม

2.11 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

1. ทฤษฎีการกระทำผิด หมายถึง แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาถึงสาเหตุแห่งการกระทำผิด ซึ่งประกอบไปด้วยทฤษฎีหลัก 4 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีแนวตั้งเดิม ทฤษฎีแนวตั้งเดิมช่วงที่ 2 ทฤษฎีแนวสร้างสรรค์ และทฤษฎีแนววิพากษ์
2. ทฤษฎีการลงโทษผู้กระทำผิด หมายถึง แนวคิดและทฤษฎีที่มุ่งแสวงหาวิธีการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยยึดโยงกับทฤษฎีการกระทำผิด 4 ทฤษฎีหลัก คือ ทฤษฎีทัณฑวิทยาแนวตั้งเดิม ทฤษฎีทัณฑวิทยาแนวตั้งเดิมช่วงที่ 2 ทฤษฎีทัณฑวิทยาแนวสร้างสรรค์ และทฤษฎีทัณฑวิทยาแนววิพากษ์ โดยแต่ละทฤษฎีมีวัตถุประสงค์การลงโทษที่แตกต่างกัน ดังนี้ คือ เพื่อการแก้แค้น เพื่อการยับยั้ง เพื่อตัดโอกาส เพื่อการแก้ไข และเพื่อการฟื้นฟูความยุติธรรมให้แก่สังคม
3. หลักปรัชญาการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์ หมายถึง แนวคิดและวัตถุประสงค์ที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด โดยมีหลายวัตถุประสงค์และหลาย

รูปแบบในการปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยหลักปรัชญาดังนี้ คือ รูปแบบเน้นการลงโทษ รูปแบบเน้นการแก้ไขฟื้นฟู รูปแบบเน้นการบำบัดรักษา รูปแบบเน้นความยุติธรรม และรูปแบบเน้นการฟื้นฟูความยุติธรรม

4. สภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ หมายถึงปัญหาพื้นฐานทางการบริหารจัดการเรือนจำ อันได้แก่ปัญหาเรื่องจำนวนผู้ต้องขัง ปัญหาบุคลากร ปัญหางบประมาณ ฯลฯ

5. ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า หมายถึง การมองภาพในอนาคตของกรมราชทัณฑ์ไทย เพื่อให้สามารถวางแผนดำเนินการให้สอดคล้องและสนองตอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคตโดยกำหนดเป็นช่วงระยะเวลา 10 ตั้งแต่ปี พ.ศ 2546 -2555

2.12 นิยามศัพท์ทั่วไป

1. เรือนจำ หมายถึง ที่ซึ่งใช้ควบคุมกักขังกับสิ่งที่ใช้ต่อเนื่องกันและให้หมายรวมตลอดถึงที่อื่นใด ซึ่งรัฐมนตรีได้กำหนดและประกาศในราชกิจจานุเบกษาวางอาณาเขตไว้ชัดเจน
2. ทัณฑสถาน หมายถึง ที่ซึ่งใช้ควบคุมกักขังผู้ต้องขังที่มีลักษณะพิเศษดังนี้ ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ผู้ต้องขังหญิง และผู้ต้องขังคดียาเสพติดให้โทษ ทั้งชายและหญิง
3. ผู้ต้องขัง หมายถึง นักโทษเด็ดขาด คนต้องขังและคนฝาก
4. นักโทษเด็ดขาด หมายถึง บุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามหมายจำคุกภายหลังคำพิพากษาถึงที่สุด และหมายรวมถึงบุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามคำสั่งที่ขอด้วยกฎหมายให้ลงโทษด้วย
5. ผู้ต้องขังระหว่าง หมายถึง ผู้ต้องหาที่อยู่ระหว่างพิจารณาคดีในศาลซึ่งคดียังไม่สิ้นสุด
6. คนต้องขัง หมายถึง บุคคลที่ถูกคุมขังไว้ตามหมายขัง
7. คนฝาก หมายถึง บุคคลที่ถูกฝากให้ควบคุมไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือกฎหมายอื่นโดยไม่มีหมายอาญา
8. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถานหมายถึงการควบคุมและดูแลผู้ต้องขังภายในเรือนจำและทัณฑสถานอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาและรูปแบบในการลงโทษผู้กระทำความผิดโดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน
9. การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง หมายถึง กระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นรายบุคคลที่สอดคล้องกับหลักทัณฑปฏิบัติ ในการจัดสภาวะคุมขัง การอบรมแก้ไข ฝึกวิชาชีพ บำบัดรักษา ให้สอดคล้องกับบุคคล โดยการศึกษาวิเคราะห์ประวัติของผู้ต้องขังเป็นรายบุคคลจากประวัติ ฐานโทษ กำหนดโทษ พฤติการณ์และสาเหตุแห่งการกระทำความผิด จิตใจ นิสัย ความถนัด ความประพฤติ โดยคณะกรรมการจำแนกลักษณะและคัดแยกผู้ต้องขัง

2.13 คำอธิบายสมมติฐาน

จากการศึกษา แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง สามารถอธิบายสมมติฐาน ทั้ง 4 ข้อได้ดังนี้

(1) ทฤษฎีการกระทำผิดที่แตกต่างกัน มีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยใน ทศวรรษหน้า

ทฤษฎีการกระทำผิดที่แตกต่างกันนั้นเป็นการศึกษาถึงสาเหตุการกระทำผิดว่ามีปัจจัยที่ แตกต่างกันหลายด้าน ตั้งแต่จากตัวมนุษย์เองหรือจากปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมสังคม ดังนั้น การกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้าจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงทฤษฎีการกระทำผิด ดังที่ White และ Haines (1997:75) ซึ่งได้กล่าวถึงทฤษฎีตามหลักอาชญาวิทยาว่าแต่ละทฤษฎี ต่างมีจุดแข็งและจุดอ่อนที่แตกต่างกัน รวมทั้งมีความเหมาะสมในการอธิบายสาเหตุของ อาชญากรรมไม่เหมือนกัน เช่น การไม่สามารถนำทฤษฎีตีตราซึ่งเป็นการมองอาชญากรรมว่าเป็น ผลมาจากกระบวนการทางสังคมที่ไปตีตรา หรือไปกำหนดความคาดหวังของพฤติกรรมของคนใน แต่ละกลุ่มไว้ไปอธิบายพฤติกรรมการกระทำผิดที่เกิดกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้ ซึ่งเป็นไปตาม ธรรมชาติของทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ ที่ไม่สามารถนำทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งไปใช้เป็นสากลได้ทุก สภาพกาลอากาศ เนื่องจากแต่ละปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นมีเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมที่แตกต่าง กัน

(2) ทฤษฎีการลงโทษผู้กระทำผิดที่แตกต่างกัน มีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ ไทยในทศวรรษหน้า

ทฤษฎีการลงโทษนั้นมีความสัมพันธ์กับหลักอาชญาวิทยาหรือทฤษฎีการกระทำผิด เนื่องจากว่าถ้าเราสามารถทราบถึงสาเหตุแห่งการกระทำผิดได้ ก็จะสามารถลงโทษและปฏิบัติต่อ ผู้กระทำผิดได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ดังจะเห็นได้จากหลักในการลงโทษผู้กระทำความผิด ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันนั้นมีรูปแบบและลักษณะต่างๆกันดังนี้ การลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทน การลงโทษเพื่อการยับยั้ง การลงโทษเพื่อตัดโอกาส การลงโทษเพื่อการแก้ไขและการลงโทษเพื่อ ฟื้นฟูความยุติธรรมให้กับสังคม ดังที่ ชาย เสวิกุล (2523:55-62) ได้อธิบายถึงทฤษฎีของการ ลงโทษว่าจากการศึกษาของนักอาชญาวิทยาสำนักต่างๆ พบว่า วัตถุประสงค์ของการลงโทษย่อม

แตกต่างกันไปตามค่านิยมของสังคม ความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมือง และปฏิกริยาของชุมชนที่มีต่ออาชญากรรม

นอกจากนี้ วิยะดา วังวรรณรัตน์ (2543:154)ซึ่งได้ศึกษาถึงการลงโทษผู้กระทำผิดด้วยการจำคุก ซึ่งการจำคุกนั้นเป็นวิธีการหนึ่งในการลงโทษผู้กระทำผิดที่มีการนำเอาทฤษฎีการลงโทษหลายวิธีมาใช้รวมกัน และพบว่า การลงโทษจำคุกนั้นเป็นผลร้ายต่อผู้กระทำผิดและยังส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม แต่โทษจำคุกก็ยังคงเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการตัดผู้กระทำผิดออกจากสังคมช่วงเวลาหนึ่ง ดังนั้นการใช้โทษจำคุกจึงควรนำมาใช้อย่างระมัดระวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้โทษจำคุกระยะสั้น

(3) ปรัชญาการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

ปรัชญาการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์ที่แตกต่างกันนั้นเป็นผลมาจาก การนำเอาหลักอาชญาวิทยาและหลักทัณฑ์วิทยามาใช้ร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถนำมาใช้ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดได้อย่างเหมาะสมโดยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไปตามความต้องการของสังคมแต่ละสังคม ดังที่ Carlson, Hess และ Orthmann (1999:15-30) ได้อธิบายถึงวัตถุประสงค์การลงโทษไว้แตกต่างกัน ดังนี้ (1) รูปแบบเน้นการลงโทษ เป็นรูปแบบของเรือนจำในยุคแรกๆที่เน้นการลงโทษ ด้วยการให้อยู่อย่างลำบากและทำงานหนัก เพื่อให้ผู้กระทำผิดหยาบจำและไม่กลับไปกระทำผิดอีก ซึ่งมุ่งเน้นการแก้แค้นมากกว่าการแก้ไข (2) รูปแบบเน้นการแก้ไขฟื้นฟู เป็นรูปแบบเน้นการคืนผู้กระทำผิดสู่สังคมด้วยการแก้ไขฟื้นฟูขณะรับโทษ เช่น การให้การศึกษารอบรมด้านศาสนาและจริยธรรม และการใช้แรงงานให้เกิดประโยชน์ (3) รูปแบบเน้นการบำบัดรักษา (Medical Model) เป็นรูปแบบที่เน้นการบำบัดฟื้นฟู ผู้กระทำผิดด้วยการแก้ไขฟื้นฟูอย่างจริงจัง โดยใช้กระบวนการทางจิตวิทยาและสังคมสงเคราะห์เป็นหลัก (4) รูปแบบเน้นความยุติธรรมเป็นรูปแบบในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่เน้นความยุติธรรม หมายถึงการบำบัดรักษาและการแก้ไขฟื้นฟูใช้สำหรับผู้ที่ต้องการเท่านั้น ส่วนผู้ที่แก้ไขไม่ได้ก็ต้องรับโทษให้หนักขึ้น แต่สภาพในเรือนจำจะไม่กลับไปสู่ความเลวร้าย หากแต่จะปฏิบัติโดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนและความเป็นธรรม และ (5) รูปแบบเน้นการฟื้นฟูความยุติ เป็นรูปแบบที่เปิดโอกาสให้ผู้เสียหายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดและการปล่อยตัวมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการให้ผู้กระทำผิดได้ชดใช้ความเสียหายด้วยรายได้ อันเกิดจากการทำงานขณะต้องโทษด้วย ซึ่งเป็นรูปแบบที่กำลังอยู่ในช่วงการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการนำมาใช้ในประเทไทย

และจากการศึกษาวิจัย ของ สุวารี รวบทองศรี (2533:1-3) ที่ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงาน ราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า ได้อธิบายทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้าไว้ว่า การ ราชทัณฑ์จะต้องมีการวางระบบจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง มีการจำแนกเรือนจำที่มีมาตรฐานและมี ประสิทธิภาพ มีระบบการพักโทษ เน้นการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอย่างมีมนุษยธรรม มีการปฏิบัติต่อ ผู้ต้องขังเชิงสร้างสรรค์ มุ่งเน้นที่การบำบัดแก้ไขผู้ต้องขังด้วยสหวิทยาการ ด้านบุคลากร จะต้อง มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ โดยรู้ทั้งหลักอาชญาวิทยา ทัณฑ์วิทยา ด้านวิชาชีพให้มีการประสาน ความร่วมมือกับหน่วยงานเอกชนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ด้านการ ประสานงานเน้นให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสถิติให้เป็นระบบเดียวกัน การปรับปรุงอาคาร สถานที่

(4) สภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ มีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ ไทยในทศวรรษหน้า

จากการศึกษาและการประเมินศักยภาพ สมรรถนะของกรมราชทัณฑ์ พบว่าระบบงาน ราชทัณฑ์ไทยนั้นมี จุดอ่อน ซึ่งส่งผลต่อการบริหารจัดการงานราชทัณฑ์ ดังนี้ โครงสร้างการบริหาร มีความซับซ้อน ไม่สอดคล้องกับภารกิจ ขาดระบบการวางแผน ระบบการจำแนกแยกขังไม่มี ประสิทธิภาพ ขาดการเชื่อมโยงระบบข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสับสนกับการใช้ดุลย พินิจทำให้เกิดข้อขัดแย้งในการตีความระหว่างกฎหมายราชทัณฑ์และกฎหมายอื่นๆ การขาดระบบ บริหารจัดการที่ดีเนื่องจากเป็นงานที่มีความซ้ำซ้อนเป็นจำนวนมาก บุคลากรบางส่วนขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน อัตรากำลังไม่เพียงพอ และไม่สามารถบริหารความจุผู้ต้องขังให้มี ความเหมาะสมกับอัตราความจุของเรือนจำและทัณฑสถาน (กรมราชทัณฑ์, 2546:7- 8)

นอกจากนี้ กมลทิพย์ คดีการและคณะ(2544:334-336) ยังได้กล่าวถึง ทิศทางการ พัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ไว้ดังนี้ ว่าการพัฒนาเพื่อทบทวนนโยบายอาญา และตัวบทกฎหมาย เพื่อหันเหผู้กระทำผิดออกนอกระบบ การพัฒนาบุคลากร ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง การ สนับสนุนด้านเทคโนโลยี เพื่อให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ การปรับปรุงสวัสดิการผู้ต้องขัง การ บริหารงานราชทัณฑ์ในอนาคตควรเป็นระบบเปิด โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ปัญหาและหา แนวทางร่วมกัน การนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ และการส่งเสริมพัฒนาความเป็นวิชาชีพราชทัณฑ์

ซึ่งจากการศึกษาดังกล่าวจึงพบว่า การบริหารงานของกรมราชทัณฑ์ไทย นั้นจำเป็นต้องอาศัยการกำหนดทิศทางที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นทิศทางการราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้า จึงมีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานเพราะเสมือนเข็มทิศที่ชี้นำทิศทางการทำงาน ตลอดจนกรอบความคิด สำหรับการพัฒนางานราชทัณฑ์ให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพได้ต่อไปในอนาคต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546-2555) นี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ด้วยการวิจัยเชิงสำรวจรวมกับการวิจัยทางมานุษยวิทยา โดยใช้แบบสอบถาม(Questionnaires) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Study)
2. กลุ่มประชากรในการศึกษาวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
6. การนำเสนอผลการศึกษา

1. การศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Study)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา สถิติข้อมูล เอกสารทางวิชาการ บทความทางวิชาการ รายงานทางวิชาการ ตลอดจนวิทยานิพนธ์และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยนำเอกสารดังกล่าวมาศึกษาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2546-2555) ซึ่งมีขอบเขตการศึกษาวิจัยดังนี้

1.1 การราชทัณฑ์ไทย เป็นการศึกษาถึงลักษณะโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การบริหารงาน สถิติข้อมูลต่างๆ การประเมินศักยภาพสมรรถภาพของกรมราชทัณฑ์ และแผนทิศทางการปฏิบัติงานราชทัณฑ์ไทยในอนาคต

1.2 ศึกษากรอบแนวคิด ความหมาย ขอบเขต ของหลักอาชญาวิทยา ทัณฑ์วิทยา วัตถุประสงค์ในการลงโทษ และการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์

1.3 ทฤษฎีอาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยาโดยศึกษาถึง ทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุแห่งการกระทำผิด การลงโทษผู้กระทำผิด วัตถุประสงค์ในการลงโทษผู้กระทำผิด แนวทางการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด

1.4 งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยวิทยานิพนธ์ งานศึกษาวิจัยรูปแบบการราชทัณฑ์ในต่างประเทศ

2. กลุ่มประชากรในการศึกษาวิจัย

2.1 วิธีการเลือกกลุ่มประชากร

การเลือกกลุ่มประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์คุณสมบัติที่ผู้ศึกษาวิจัยกำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่มีความรู้ด้านอาชญาวิทยา ทัณฑ์วิทยาหรือปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม โดยการให้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 165 รายได้รับข้อมูลกลับคืนมาจำนวน 160 ราย คิดเป็นร้อยละ 97 และผู้เชี่ยวชาญในงานราชทัณฑ์หรือกระบวนการยุติธรรม เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) จำนวน 5 ราย

สำหรับเกณฑ์คุณสมบัติของกลุ่มประชากรที่มีความรู้ด้านอาชญาวิทยา ทัณฑ์วิทยาหรือปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมจะต้องเป็นผู้จบการศึกษาในสาขาอาชญาวิทยา ทัณฑ์วิทยาหรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับงานยุติธรรมทั้งในและต่างประเทศ หรือปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับราชทัณฑ์หรืองานในกระบวนการยุติธรรมมาไม่น้อยกว่า 5 ปี และผู้เชี่ยวชาญด้านการราชทัณฑ์ จะต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง ระดับกลาง กรมราชทัณฑ์หรือในกระบวนการยุติธรรม มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานในกระบวนการยุติธรรม การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดมาไม่น้อยกว่า 10 ปี

2.2 กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรในกระบวนการยุติธรรมจำนวน 160 รายแบ่งได้ดังนี้

เจ้าพนักงานตำรวจ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ระดับบริหารหรือระดับปฏิบัติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยตรงในสายงานการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จำนวน 25 ราย

อัยการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ระดับบริหาร หรือระดับปฏิบัติซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยตรงในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด จำนวน 25 ราย

ผู้พิพากษา ได้แก่ ผู้พิพากษาระดับบริหารหรือระดับปฏิบัติซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการพิจารณาคดีหรือการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดจำนวน 25 ราย

เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ได้แก่ ผู้ที่ปฏิบัติงานราชทัณฑ์ในระดับบริหารและระดับปฏิบัติจำนวน 40 ราย

เจ้าหน้าที่คุมประพฤติ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ระดับบริหารหรือระดับปฏิบัติในงานคุมประพฤติ
จำนวน 25 ราย

นักวิชาการ ได้แก่ อาจารย์ และนักวิชาการในกระบวนการยุติธรรม จำนวน 20 ราย

ผู้เชี่ยวชาญในงานราชทัณฑ์และกระบวนการยุติธรรม จำนวน 5 ราย

3. การสร้างเครื่องมือ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการเขียนภาพแห่งอนาคต (Scenario Writing) แล้วนำมาสร้างเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Question Interview) โดยให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นต่อข้อคำถามที่เกี่ยวกับ สาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชญาวิทยา การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดตามหลักทัณฑวิทยา การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์ และสภาพปัญหาการบริหารงานราชทัณฑ์ในปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางกรราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (2546-2555) สำหรับการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามนั้น มีขั้นตอนดังนี้

3.1 สร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับสำหรับการเก็บข้อมูลวิจัยเชิงสำรวจและแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลทางมานุษยวิทยา

โดยให้คะแนนมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ค่าคะแนน	5
เห็นด้วยมาก	ค่าคะแนน	4
เห็นด้วยปานกลาง	ค่าคะแนน	3
เห็นด้วยน้อย	ค่าคะแนน	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ค่าคะแนน	1

3.2 นำแบบสอบถามที่สร้างเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบคำถามในการสัมภาษณ์ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาวิเคราะห์แก้ไขเนื้อหาและรูปแบบของคำถาม

3.3 นำข้อเสนอแนะข้อคำถามของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงและแก้ไข

3.3 นำแบบสอบถามจำนวน 85 ข้อที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 12 เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability)

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้ไปหาความเชื่อมั่นโดยนำไปประมวลผลทางคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows รุ่น 9 เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Reliability Coefficient Alfa) และการใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาเพื่อวัดค่าของความเชื่อถือได้ภายใต้ค่าความคงที่ภายใน (Internal Consistency) นั้นยอมรับการเป็นมาตรฐานวัดการวิจัยทางวิชาการที่ระดับ 0.5 ขึ้นไป

ซึ่งพบว่ามีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อที่มีค่าความเชื่อมั่นต่ำจึงตัดข้อคำถามนั้นออก แล้วจึงนำไปหาค่าความเชื่อมั่นใหม่พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นสูงขึ้นดังนี้ คำถามเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำตามหลักอาชญาวิทยา จำนวน 15 ข้อมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 คำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดตามหลักทัณฑวิทยาจำนวน 14 ข้อมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71 คำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์จำนวน 13 ข้อมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 คำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ จำนวน 14 ข้อมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 และคำถามเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า จำนวน 18 ข้อมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 รวมข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 81 ข้อ

3.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขแล้วไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นตัวแทนตามที่กำหนดไว้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการดำเนินการเก็บข้อมูลนั้นในเบื้องต้นผู้วิจัยต้องศึกษาข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการสอบถามความคิดเห็นก่อนโดยการศึกษาทั้งด้วยตนเองและจากเพื่อนร่วมงานในกระบวนการยุติธรรมที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้นๆ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษานั้นมีคุณลักษณะและคุณสมบัติตรงตามที่ได้กำหนดไว้ในกาเลือกแบบเจาะจง ซึ่งในขั้นตอนนี้ใช้ระยะเวลาในการศึกษาประมาณ 4 เดือน ก่อนที่จะดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การติดต่อขอเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการทั้งด้วยตนเองและทางโทรศัพท์เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ร่วมทั้งการขอความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานในกระบวนการยุติธรรมซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้นๆ โดยตรงให้ช่วยประสานงานและขอความร่วมมือจากหัวหน้าหน่วยงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล และในการจัดส่งแบบสอบถามนั้นผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเองโดยได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานในกระบวนการยุติธรรมในการช่วยแจกและประสานงานให้ โดยผู้วิจัยได้แนบคำชี้แจงการศึกษาวิจัยและเงื่อนไขต่างๆที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พร้อมทั้งกำหนดวันและระยะเวลาใน

การส่งคืนโดยการไปรับแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามนี้ใช้ระยะเวลาประมาณ 2-3 เดือน

สำหรับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญนั้นผู้วิจัยได้ติดต่อขอสัมภาษณ์ทั้งด้วยตนเองและทางโทรศัพท์พร้อมทั้งได้จัดส่งข้อคำถาม แบบสอบถามการวิจัย จดหมายขอสัมภาษณ์และคำชี้แจงในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทางโทรสารก่อนการสัมภาษณ์ประมาณ 2 สัปดาห์ โดยในขั้นตอนนี้ใช้ระยะเวลาในการนัดและสัมภาษณ์เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 1 – 2 เดือน และใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 2-3 ชั่วโมง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลความคิดเห็นจากแบบสอบถามมานำเสนอด้วยการแจกแจงความถี่ และศึกษาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows รุ่น 9 ซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ด้วยการหา

5.1 ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อเปรียบเทียบและแสดงข้อมูลตัวแปรที่ต้องการศึกษาทั้งหมด เพื่อดูการกระจายของตัวแปรแต่ละตัวและนำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบการบรรยาย

5.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อดูการกระจายของตัวแปรที่ทำการศึกษา

5.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อดูค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

5.3 ทดสอบสมมติฐานด้วยการหาค่าสหสัมพันธ์ (Correlations Technique) ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01และนำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบการบรรยาย

6. การนำเสนอผลการศึกษา

นำเสนอผลการศึกษาวิจัยทางมานุษยวิทยาที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในลักษณะการบรรยายความคิดเห็นและมุมมองในด้านต่างๆเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการบริหารจัดการงานราชทัณฑ์ไทยในปัจจุบัน ความสำคัญของหลักอาชญาวิทยาหลักทัณฑ์วิทยาต่อกรราชทัณฑ์และแนวทางในการปฏิบัติงานราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546-2555) และสำหรับการนำเสนอผลการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจได้นำเสนอไว้ในลักษณะของตารางประกอบการบรรยายพร้อมแสดงข้อมูลทางสถิติเชิงวิเคราะห์และสถิติเชิงพรรณนาประกอบผลการศึกษา แล้วจึงนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546-2555)

บทที่ 4

ผลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546-2455) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาประเมินผลอย่างเป็นระบบจากแบบสอบถามจำนวน 160 ชุด ซึ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีความรู้ด้านอาชญาวิทยาทัณฑ์วิทยาหรืองานยุติธรรม และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในงานราชทัณฑ์หรือกระบวนการยุติธรรม โดยการวิเคราะห์ข้อมูลและจำแนกผลการศึกษาวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชญาวิทยา

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำผิดตามหลักทัณฑ์วิทยา

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า(พ.ศ.2546-2555)

ส่วนที่ 7 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เรื่อง “ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546-2555)” สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีทางสถิติแสดงผลในรูปของตารางได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 18 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับเพศของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล(เพศ)	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	68	42.5
ชาย	92	57.5
รวม	160	100

4.1.1 เพศ จากตารางที่ 18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงมีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 ส่วนเพศชาย มีจำนวน 92 คนคิดเป็นร้อยละ 57.5

ตารางที่ 19 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับอายุของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล(อายุ)	จำนวน	ร้อยละ
26-30	23	14.4
31-35	28	17.5
36-40	28	17.5
41-45	40	25.0
46-50	29	18.1
51-55	9	5.6
56-60	3	1.9
รวม	160	100

4.1.2 อายุ จากตารางที่ 25 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-45 ปี มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 25 อายุระหว่าง 26-30 มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 อายุระหว่าง 31-35 มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 อายุระหว่าง 36-40 มีจำนวน 28 คน คิดเป็น

ร้อยละ 17.5 อายุระหว่าง 46-50 มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 อายุระหว่าง 51-55 มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 อายุระหว่าง 56-60 มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 มีอายุสูงสุด 59 ปี อายุต่ำสุด 26 ปี และมีอายุเฉลี่ย ($\bar{x}$) 39.95 ปี

ตารางที่ 20 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล(ระดับการศึกษา)	จำนวน	ร้อยละ
ระดับปริญญาตรี	78	48.8
ระดับปริญญาโท	77	48.1
ระดับปริญญาเอก	5	3.1
รวม	160	100

4.1.3 **ระดับการศึกษา** จากตารางที่ 20 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 ระดับปริญญาโทมีจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 48.1 และระดับปริญญาเอก มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1

ตารางที่ 21 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับองค์ความรู้เกี่ยวกับวิชาอาชญาวิทยา ทัณฑ์วิทยา หรือกระบวนการยุติธรรมของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านอาชญาวิทยา ทัณฑ์วิทยาหรือกระบวนการยุติธรรม	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ในระดับดีมาก	8	5.0
ความรู้ในระดับดี	70	43.75
ความรู้ระดับปานกลาง	70	43.75
ความรู้น้อย	12	7.5
รวม	160	100

4.1.4 ระดับความรู้ด้านอาชีวศึกษาที่มหาวิทยาลัยหรือกระบวนการยุติธรรม จากตารางที่ 21 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับดีและระดับปานกลาง ซึ่งระดับดีมีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 คนและระดับปานกลางมีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 ที่สำหรับผู้ที่มีความรู้ในระดับน้อย มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 และมีความรู้ในระดับมาก จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

ตารางที่ 22 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการตำรวจ	25	15.6
พนักงานอัยการ	25	15.6
ผู้พิพากษา	25	15.6
เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์	40	25.0
เจ้าหน้าที่คุมความประพฤติ	25	15.6
อาจารย์และนักวิชาการ	20	12.6
รวม	160	100

4.1.5 อาชีพ จากตารางที่ 22 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพดังนี้ ข้าราชการตำรวจ มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6 พนักงานอัยการ มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6 ผู้พิพากษา มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6 เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 เจ้าหน้าที่คุมความประพฤติ มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6 อาจารย์และนักวิชาการมีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6

ตารางที่ 23 แสดง จำนวนและร้อยละของประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์การทำงาน (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
0 – 10	89	55.5
11 – 20	44	27.7
21 – 30	24	15.0
31 – 40	3	1.8
รวม	160	100

4.1.6 **ประสบการณ์ในการทำงาน** จากตารางที่ 23 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมอยู่ระหว่าง 0 – 10 ปี มีจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 55.5 รองลงมาอยู่ระหว่าง 11 – 20 ปี มีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 ระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 15 ระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.8

ตารางที่ 24 แสดง จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับในการปฏิบัติหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
ระดับปฏิบัติ	90	56.3
ระดับหัวหน้าฝ่าย/กลุ่มงาน	28	17.5
ระดับผู้อำนวยการกอง/สำนัก	13	8.0
ระดับรองอธิบดีขึ้นไป	3	1.9
อื่นๆ	26	16.3
รวม	160	100

4.1.7 **ระดับในการปฏิบัติหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่าง** จากตารางที่ 24 พบว่ากลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในระดับต่างๆ ดังนี้ ระดับปฏิบัติมีจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 ระดับหัวหน้าฝ่ายและกลุ่มงานมีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 ระดับผู้อำนวยการกองและผู้อำนวยการสำนักมีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 ระดับรองอธิบดีขึ้นไปมีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 และตำแหน่งอื่น ๆ เช่น อาจารย์ นักวิชาการ ผู้อำนวยการส่วน มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3

4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชญาวิทยา

ตารางที่ 25 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชญาวิทยา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ สาเหตุแห่งการกระทำผิด ตามหลักอาชญาวิทยา	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
มนุษย์มีความสามารถใน การใช้เหตุผลและ ตัดสินใจ ที่จะกระทำการใดๆ ด้วย ตนเอง	33 (20.5)	91 (56.9)	34 (21.3)	2 (1.3)	0 (0)
		$(\bar{x})=3.96$		S.D=0.68	
ก่อนที่มนุษย์จะกระทำหรือ งดเว้นการกระทำใดๆ นั้น มนุษย์จะคำนึงถึงผลได้ และผลเสียที่จะได้รับก่อน ทุกครั้ง	13 (8.0)	70 (43.8)	62 (38.8)	15 (9.4)	0 (0)
		$(\bar{x})=3.50$		S.D=0.77	
สาเหตุแห่งการกระทำ ความผิดส่วนหนึ่งเกิดจาก ผู้กระทำผิดเลือกกระทำผิด เอง (Free will)	25 (15.6)	77 (48.1)	53 (33.1)	4 (2.6)	1 (0.6)
		$(\bar{x})=3.75$		S.D=0.76	
ปัจจัยแวดล้อม เช่น ครอบครัว การเลี้ยงดูในวัย เด็กก็เป็นสาเหตุแห่งการ กระทำผิดเช่นกัน	45 (28.1)	92 (57.5)	22 (13.8)	0 (0)	1 (0.6)
		$(\bar{x})=4.12$		S.D=0.67	

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชญาวิทยา	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)
ปัญหาทางบุคลิกภาพ					
ปัญหาทางอารมณ์ และ จิตใจ ปัญหาในการบริหารจัดการความเครียด อาจเป็นสาเหตุในการกระทำผิด	41 (25.6)	95 (59.4)	21 (13.1)	3 (1.9)	0 (0)
	$(\bar{x})=4.08$		S.D=0.67		
สาเหตุแห่งการกระทำผิดส่วนหนึ่งมาจากพื้นฐานการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ทำให้ตัดสินใจไม่เหมือนกัน					
สภาพทางสังคม เช่น การแบ่งชนชั้น และสถานะเศรษฐกิจ เช่น การว่างงาน โอกาสในการประกอบอาชีพ มีผลต่อการกระทำผิดเช่นเดียวกัน	42 (26.3)	96 (60.0)	16 (10.0)	5 (3.1)	1 (0.6)
	$(\bar{x})=4.08$		S.D=0.73		
สภาพทางสังคม เช่น การแบ่งชนชั้น และสถานะเศรษฐกิจ เช่น การว่างงาน โอกาสในการประกอบอาชีพ มีผลต่อการกระทำผิดเช่นเดียวกัน					
สภาพทางสังคม เช่น การแบ่งชนชั้น และสถานะเศรษฐกิจ เช่น การว่างงาน โอกาสในการประกอบอาชีพ มีผลต่อการกระทำผิดเช่นเดียวกัน	34 (21.3)	95 (59.3)	26 (16.3)	4 (2.5)	1 (0.6)
	$(\bar{x})=3.98$		S.D=0.73		

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ สาเหตุแห่งการกระทำผิด ตามหลักอาชญาวิทยา	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
สาเหตุแห่งการกระทำผิด ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจาก สภาพร่างกาย ลักษณะทาง ชีวภาพ ของบุคคลที่มี ความแตกต่างกัน	11 (6.9)	48 (30.0)	60 (37.5)	30 (18.7)	11 (6.9)
	$(\bar{x})=3.11$		S.D=1.01		
การกระจายรายได้ที่ไม่เป็น ธรรม ความเท่าเทียมกันใน สังคม การเอาัดเอาเปรียบ กัน การกดขี่ระหว่างชนชั้น เป็นสาเหตุของ อาชญากรรม	20 (12.5)	76 (47.5)	46 (28.8)	16 (10.0)	2 (1.2)
	$(\bar{x})=3.60$		S.D=0.87		
การที่มีจำนวนผู้กระทำผิด มาก เป็นเพราะสังคม กำหนดลักษณะความผิดไว้ มากเกินไป	12 (7.5)	17 (10.6)	47 (29.4)	51 (31.9)	33 (20.6)
	$(\bar{x})=2.52$		S.D=1.15		
ถ้ามีการทบทวนและแก้ไข กฎหมายที่มีโทษทางอาญา บางประเภท อาจส่งผลให้ มีการกระทำผิดลดลงเป็น จำนวนมาก	26 (16.3)	23 (14.4)	55 (34.4)	41 (25.5)	15 (9.4)
	$(\bar{x})=3.02$		S.D=1.19		

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ สาเหตุแห่งการกระทำผิด ตามหลักอาชญาวิทยา	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
สาเหตุแห่งการกระทำผิด ส่วนหนึ่งเกิดจากบุคคล ต้องการไปให้ถึงเป้าหมาย แต่ไม่สามารถดำเนินการ ตามแนวทางที่สังคม กำหนดได้จึงเลือกใช้ทาง ลัด เช่น การกระทำผิด	16 (10.0)	61 (38.1)	49 (30.6)	27 (16.9)	7 (4.4)
	$(\bar{x})=3.32$		S.D=1.01		
ผู้กระทำผิดบางประเภทมี สาเหตุมาจากการถ่ายทอด ทางพันธุกรรมและ โครโมโซม	3 (1.9)	18 (11.2)	44 (27.5)	64 (40.0)	31 (19.4)
	$(\bar{x})=2.36$		S.D=0.98		
สาเหตุของการกระทำผิด อาจเกิดจากอำนาจเหนือ ธรรมชาติ เช่น ภูตผี ปีศาจ ดวงตก ความชวย ชะตา ไสยศาสตร์ ฮวงจุ้ย โหงวเฮ้ง คำสาปแช่ง ฯลฯ	0 (0)	3 (1.9)	10 (6.3)	40 (25.0)	107 (66.8)
	$(\bar{x})=1.43$		S.D=0.69		
การดื่มสุรา เสพยาเสพติด หรือเล่นการพนัน เป็น สาเหตุแห่งการกระทำผิด ประการหนึ่ง	52 (32.5)	78 (48.7)	26 (16.3)	3 (1.9)	1 (0.6)
	$(\bar{x})=4.10$		S.D=0.78		

จากตารางที่ 25 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักทฤษฎีวิทยาสามารถแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับข้อความ

เกณฑ์การให้คะแนน	การแปลความหมาย
1.00 - 1.80	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1.81 - 2.60	เห็นด้วยน้อย
2.61 - 3.40	เห็นด้วยปานกลาง
3.41 - 4.20	เห็นด้วยมาก
4.21 - 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 25 ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชญาวิทยานั้น กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นดังนี้

1) มนุษย์มีความสามารถในการใช้เหตุผลและตัดสินใจที่จะกระทำการใดๆ ด้วยตนเอง เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 เห็นด้วยมากมีจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 56.9 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.96$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

2) ก่อนที่มนุษย์จะกระทำหรืองดเว้นการกระทำใดๆ นั้น มนุษย์จะคำนึงถึงผลได้และผลเสียที่จะได้รับก่อนทุกครั้ง เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 เห็นด้วยมากมีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.50$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

3) สาเหตุแห่งการกระทำผิดส่วนหนึ่งเกิดจากผู้กระทำผิดเลือกกระทำผิดเอง (Free will) เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6 เห็นด้วยมากมีจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 48.1 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 33.1 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.75$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

4) ปัจจัยแวดล้อม เช่น ครอบครัว การเลี้ยงดูในวัยเด็กก็เป็นสาเหตุแห่งการกระทำผิดเช่นกัน เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 28.1 เห็นด้วยมากมีจำนวน 92 คน คิด

เป็นร้อยละ 57.5 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.12$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

5) ปัญหาทางบุคลิกภาพ ปัญหาทางอารมณ์และจิตใจ ปัญหาในการบริหารจัดการ ความเครียด อาจเป็นสาเหตุในการกระทำผิด เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 เห็นด้วยมากมีจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 59.4 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.08$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

6) สาเหตุแห่งการกระทำผิดส่วนหนึ่งมาจากพื้นฐานการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ทำให้ตัดสินใจไม่เหมือนกัน เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 เห็นด้วยมากมีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.08$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

7) สภาพทางสังคม เช่น การแบ่งชนชั้น และสภาวะเศรษฐกิจ เช่น การว่างงาน โอกาสในการประกอบอาชีพ มีผลต่อการกระทำผิดเช่นเดียวกัน เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 เห็นด้วยมากมีจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 59.3 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.98$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

8) สาเหตุแห่งการกระทำผิดส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากสภาพร่างกาย ลักษณะทางชีวภาพของบุคคลที่มีความแตกต่างกัน เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 เห็นด้วยมากมีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 18.7 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.11$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยปานกลาง

9) การกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม ความเท่าเทียมกันในสังคม การเอาัดเอาเปรียบกัน การกดขี่ระหว่างชนชั้น เป็นสาเหตุของอาชญากรรม เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 เห็นด้วยมากมีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.60$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

10) การที่มีจำนวนผู้กระทำผิดมาก เป็นเพราะสังคมกำหนดลักษณะความผิดไว้มากเกินไป จำเป็น เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 เห็นด้วยมากมีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 20.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 2.52$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยน้อย

11) ถ้ามีการทบทวนและแก้ไขกฎหมายที่มีโทษทางอาญาบางประเภท อาจส่งผลให้มีการกระทำผิดลดลงเป็นจำนวนมาก เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 เห็นด้วยมากมีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.02$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยปานกลาง

12) สาเหตุแห่งการกระทำผิดส่วนหนึ่งเกิดจากบุคคลต้องการไปให้ถึงเป้าหมาย แต่ไม่สามารถดำเนินการตามแนวทางที่สังคมกำหนดได้จึงเลือกใช้ทางลัดเช่นการกระทำผิด เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 เห็นด้วยมากมีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 16.9 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.32$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยปานกลาง

13) ผู้กระทำผิดบางประเภทมีสาเหตุมาจากการถ่ายทอดทางพันธุกรรมและโครโมโซม เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 เห็นด้วยมากมีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 2.36$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยน้อย

14) สาเหตุของการกระทำผิดอาจเกิดจากอำนาจเหนือธรรมชาติ เช่น ภูตผี ปีศาจ ดวงตก ความชวย ชะตา ไสยศาสตร์ ฮวงจุ้ย โหราศาสตร์ คำสาปแช่ง ฯลฯ เห็นด้วยมากมีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 66.8 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 1.43$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยน้อยที่สุด

15) การดื่มสุรา เสพยาเสพติด หรือเล่นการพนัน เป็นสาเหตุแห่งการกระทำผิดประการหนึ่ง เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 เห็นด้วยมากมีจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 48.7 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน

3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.10$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

จากข้อมูลดังกล่าววิเคราะห์ได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับทฤษฎีหรือปัจจัยสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชญาวิทยาว่าการที่บุคคลกระทำความผิดนั้นมีสาเหตุมาจากหลายสาเหตุ เช่นสาเหตุอันเนื่องมาจาก ผลแห่งการตัดสินใจของบุคคลนั้นเป็นผู้เลือกที่จะกระทำเอง ซึ่งตรงกับทฤษฎี อาชญาวิทยาแนวดั้งเดิมที่กล่าวว่า ในการกระทำผิดนั้นมีสาเหตุมาจากตัวผู้กระทำผิดเอง หรือปัจจัยสาเหตุอันเนื่องมาจากการเลี้ยงดูในวัยเด็ก ปัญหาด้านบุคลิกภาพ ปัญหาทางอารมณ์ จิตใจ การบริหารจัดการกับความเครียด พื้นฐานในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันทำให้มีความสามารถในการตัดสินใจที่แตกต่างกัน มีปัจจัยมาจากสาเหตุอื่น เช่น การดื่มสุรา เสพสารเสพติด การเล่นเกมพนัน สภาพความแตกต่างระหว่างชนชั้นทางสังคม สภาวะเศรษฐกิจ การว่างงาน โอกาสในการประกอบอาชีพ การกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม การเอาัดเอาเปรียบกัน เป็นปัจจัยสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากกว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการกระทำผิด และเห็นด้วยปานกลางกับ สภาพร่างกาย ลักษณะทางชีวภาพ ของบุคคลที่แตกต่างกัน ซึ่งตรงกับ แนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวสร้างสรรค์หรือปฏิฐานนิยมที่กล่าวว่า“พฤติกรรมของมนุษย์นั้นถูกกำหนดโดยปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น วัฒนธรรม หรือชีววิทยา มนุษย์จึงไม่อยู่ในสภาวะที่ควบคุมตนเองได้ดังเช่นที่ตัวเองปรารถนาหรือตามสติปัญญาที่มีอยู่” (วัชรพล ประสารราชกิจ และสมชาติ สว่างเนตร ,2541:206)

นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอันเนื่องมาจากการการลักษณะสภาพโครงสร้างทางสังคม ตามแนวความคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาแนววิพากษ์ เช่น การบัญญัติโทษทางอาญาบางประเภท การเลือกวิธีการไปสู่เป้าหมายซึ่งเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานของสังคม เป็นสาเหตุแห่งการกระทำผิด แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยน้อยว่าการกระทำนั้นมีสาเหตุมาจากการบัญญัติโทษทางกฎหมายที่มีมากเกินไป การถ่ายทอดทางพันธุกรรมและโครโมโซม และสาเหตุมาจากอำนาจเหนือธรรมชาติซึ่งเป็นแนวความคิดของที่เกิดขึ้นก่อนทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวดั้งเดิมซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับสาเหตุที่น้อยที่สุด

4.3 ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำผิดตามหลักทัณฑ์พิทย

ตารางที่ 26 แสดงการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำผิดตามหลักทัณฑ์พิทย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การลงโทษผู้กระทำผิด ตามหลักทัณฑ์พิทย	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
ผู้กระทำผิดทุกประเภท สมควรได้รับการปฏิบัติด้วย วิธีการที่รุนแรง หรือให้ ทำงานหนัก เพื่อจะได้เซ็ด หลาบและสาสมกับการ กระทำผิด	9 (5.6)	17 (10.6)	56 (35.0)	42 (26.3)	36 (22.5)
	$(\bar{x})=2.50$		S.D=1.12		
การกำหนดโทษที่รุนแรง มีผลอย่างมากต่อการยับยั้ง การกระทำผิดของบุคคลอื่น และตัวผู้กระทำผิดเอง	16 (10.0)	46 (28.7)	66 (41.3)	27 (16.9)	5 (3.1)
	$(\bar{x})=3.25$		S.D=0.95		
การลงโทษต่อร่างกาย เช่น การเชี่ยนหรือโบยตีจะเป็น การยับยั้ง การกระทำผิดใน อนาคตได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีผลโดยตรงต่อ ตัวผู้กระทำผิด	4 (2.5)	19 (11.8)	47 (29.4)	55 (34.4)	35 (21.9)
	$(\bar{x})=2.38$		S.D=1.03		

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การลงโทษผู้กระทำผิด ตามหลักทัณฑ์วิทยา	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
ผู้กระทำผิดควรถูก นำออกไปจากสังคมอย่าง ถาวร เช่น การเนรเทศ หรือ นำไปปล่อยเกาะ หรือจำคุก เพื่อจะได้ไม่กลับมากระทำ ผิดอีก	1 (0.6)	13 (8.1)	40 (25.0)	58 (36.3)	48 (30.0)
		$(\bar{x})=2.13$		S.D=0.95	
ผู้กระทำผิดเป็นสมาชิกใน สังคมจึงควรได้รับโอกาสใน การกลับตนเป็นคนดี	42 (26.3)	81 (50.6)	32 (20.0)	5 (3.1)	0 (0)
		$(\bar{x})=4.00$		S.D=0.76	
ผู้กระทำผิด หากจำเป็น ควร ถูกนำตัวออกไปจากสังคม ในระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อตัดโอกาสการกระทำผิด และชดเชยสิ่งที่ได้กระทำลง ไป	35 (21.9)	75 (46.9)	37 (23.0)	10 (6.3)	3 (1.9)
		$(\bar{x})=3.80$		S.D=0.91	
การแก้ไขผู้กระทำผิด กระทำได้ยากและ สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูง จึง ควรเน้นการจำคุกเพียง อย่างเดียว เมื่อครบกำหนด แล้วก็ปล่อยตัวไป	0 (0)	7 (4.4)	35 (21.9)	69 (43.1)	49 (30.6)
		$(\bar{x})=2.00$		S.D=0.83	

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การลงโทษผู้กระทำผิด ตามหลักทัณฑ์วิทยา	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
การแก้ไขผู้กระทำผิดด้วย การจำคุกเป็นกระบวนการ ที่ต่อเนื่อง ตั้งแต่การจับตัว จนถึงการดูแลภายหลังพ้น โทษ จึงต้องใช้เวลารวมทั้ง ทัณฑ์อากร อีกทั้งไม่สามารถ หวังผลได้ทั้งหมด	21 (13.1)	61 (38.1)	53 (33.1)	22 (13.8)	3 (1.9)
	$\bar{(x)}=3.46$		S.D=0.95		
สาเหตุของการกระทำผิดมี หลากหลาย ผู้กระทำ ความผิด จึงควรได้รับการ ปฏิบัติที่แตกต่างกันทั้ง วิธีการและสถานที่	79 (49.4)	67 (41.8)	11 (6.9)	2 (1.3)	1 (0.6)
	$\bar{(x)}=4.38$		S.D=0.72		
ผู้กระทำผิดนั้น ส่วนใหญ่ เป็นคนด้อยโอกาสในสังคม เมื่อกระทำผิดกับบุคคลที่มี สถานะสูงกว่า มักจะถูก จับกุมเป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้า เป็นคนระดับล่างทำผิด ด้วยตัวเองมักไม่ให้ความ สนใจจับกุม	17 (10.6)	58 (36.3)	52 (32.4)	23 (14.4)	10 (6.3)
	$\bar{(x)}=3.30$		S.D=1.04		

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การลงโทษผู้กระทำผิด ตามหลักทัณฑ์วิทยา	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
สาเหตุของการกระทำผิด เกิดจากปัจจัย แวดล้อมที่ รายรอบตัวผู้กระทำผิดการ ลงโทษจำคุกที่รุนแรงจึงเป็น เพียงการแก้ที่ปลายเหตุ	40 (25.0)	74 (46.2)	38 (23.8)	8 (5.0)	0 (0)
		$\bar{x}=3.91$		S.D=0.82	
การลงโทษผู้กระทำผิด อย่างเดียวไม่ได้ผล ควร ต้องแก้ปัญหในด้าน โครงสร้างและความเท่า เทียมกันในสังคมด้วย	66 (41.3)	72 (45.0)	21 (13.1)	1 (0.6)	0 (0)
		$\bar{x}=4.26$		S.D=0.70	
การแก้ไขผู้กระทำผิดควร เน้นการปฏิบัติเป็น รายบุคคล เนื่องจากแต่ละ คนมีภูมิหลังต่างกัน	72 (45.0)	68 (42.5)	20 (12.5)	0 (0)	0 (0)
		$\bar{x}=4.32$		S.D=0.68	
ผู้กระทำผิดติดนิสัยควรถูก ลงโทษแบบรุนแรงและ ถาวรเช่นการจำคุกตลอด ชีวิต	50 (31.2)	56 (35.0)	35 (21.9)	16 (10.0)	3 (1.9)
		$\bar{x}=3.83$		S.D=1.03	

จากตารางที่ 26 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำผิดตามหลักทัณฑ์วิทยาสามารถแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับข้อความ

เกณฑ์การให้คะแนน	การแปลความหมาย
1.00 - 1.80	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1.81 - 2.60	เห็นด้วยน้อย
2.61 - 3.40	เห็นด้วยปานกลาง
3.41 - 4.20	เห็นด้วยมาก
4.21 - 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 26 ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดตามหลักทัณฑ์วิทยานั้น กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นดังนี้

1) ผู้กระทำผิดทุกประเภทสมควรได้รับการปฏิบัติด้วยวิธีการที่รุนแรง หรือให้ทำงานหนัก เพื่อจะได้เข็ดหลาบและสาสมกับการกระทำผิด เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 เห็นด้วยมากมีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 2.50$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยน้อย

2) การกำหนดโทษที่รุนแรง มีผลอย่างมากต่อการยับยั้งการกระทำผิดของบุคคลอื่นและตัวผู้กระทำผิดเอง เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 เห็นด้วยมากมีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 16.9 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.25$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยปานกลาง

3) การลงโทษต่อร่างกายเช่นการเฆี่ยนหรือโบยตี จะเป็นการยับยั้ง การกระทำผิดในอนาคตได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีผลโดยตรงต่อตัวผู้กระทำผิด เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 เห็นด้วยมากมีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 2.38$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยน้อย

4) ผู้กระทำผิดควรถูกนำออกไปจากสังคมอย่างถาวรเช่นการเนรเทศ นำไปปล่อยเกาะหรือจำคุกเพื่อจะได้ไม่กลับมากระทำผิดอีก เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 เห็นด้วยมากมีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 36.3 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 2.13$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยน้อย

5) ผู้กระทำผิดเป็นสมาชิกในสังคม จึงควรได้รับโอกาสในการกลับตนเป็นคนดี เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 เห็นด้วยมากมีจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 50.6 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 32 คนคิดเป็นร้อยละ 20.0 เห็นด้วยน้อยมีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.00$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

6) ผู้กระทำผิดหากจำเป็น ควรถูกนำตัวออกไปจากสังคมในระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อตัดโอกาสการกระทำผิดและชดเชยสิ่งที่ได้กระทำลงไป เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 เห็นด้วยมากมีจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 46.9 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.80$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

7) การแก้ไขผู้กระทำความผิดกระทำได้อย่างและ สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูง จึงควรเน้นการจำคุกเพียงอย่างเดียว เมื่อครบกำหนดแล้วก็ปล่อยตัวไป เห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 เห็นด้วยน้อยมีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 43.1 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 2.00$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยน้อย

8) การแก้ไขผู้กระทำผิดด้วยการจำคุกเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ตั้งแต่การรับตัวจนถึงการดูแล
 ภายหลังพ้นโทษ จึงต้องใช้เวลารวมทั้งทรัพยากร อีกทั้งไม่สามารถหวังผลได้ทั้งหมด เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 เห็นด้วยมากมีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 33.1 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.46$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

9) สาเหตุของการกระทำผิดมีหลากหลาย ผู้กระทำความผิดจึงควรได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ทั้งวิธีการและสถานที่ เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 49.4 เห็นด้วยมากมีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 41.8 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ

6.9 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.38$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

10) ผู้กระทำผิดนั้นส่วนใหญ่เป็นคนด้อยโอกาสในสังคม เมื่อกระทำผิดกับบุคคลที่มีสถานะสูงกว่ามักจะถูกจับกุมเป็นส่วนใหญ่แต่ถ้าเป็นคนระดับล่างทำผิดด้วยตัวเอง มักไม่ให้ความสนใจจับกุม เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 เห็นด้วยมากมีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 36.3 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.30$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง

11) สาเหตุของการกระทำผิดเกิดจากปัจจัยแวดล้อมที่รายรอบตัวผู้กระทำผิดการลงโทษจำคุกที่รุนแรง จึงเป็นเพียงการแก้ที่ปลายเหตุ เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 เห็นด้วยมากมีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 46.2 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.91$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

12) การลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเดียวไม่ได้ผล ควรต้องแก้ปัญหาในด้านโครงสร้างและความเท่าเทียมกันในสังคมด้วย เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3 เห็นด้วยมากมีจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.26$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

13) การแก้ไขผู้กระทำผิด ควรเน้นการปฏิบัติเป็นรายบุคคล เนื่องจากแต่ละคนมีภูมิหลังต่างกัน เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 เห็นด้วยมากมีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.32$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

14) ผู้กระทำผิดติดนิสัยควรถูกลงโทษแบบรุนแรงและถาวร เช่นการจำคุกตลอดชีวิต เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 31.2 เห็นด้วยมากมีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.83$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

จากข้อมูลดังกล่าววิเคราะห์ได้ว่ากลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยมากที่สุดกับแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดด้วยวิธีการและสถานที่ที่แตกต่างกัน และเห็นด้วยมาก ว่าผู้กระทำผิดนั้นเป็น

สมาชิกในสังคมจึงควรได้รับโอกาสในการกลับตนเป็นคนดี โดยเน้นการปฏิบัติเป็นรายบุคคล เนื่องจากแต่ละคนมีภูมิหลังที่ต่างกัน รวมทั้งโครงสร้างทางสังคมที่แตกต่างกันจึงควรให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างความเท่าเทียมกันในทางสังคม และยังพบอีกว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการที่ผู้กระทำผิดทุกประเภทควรได้รับการลงโทษที่รุนแรง เช่น การให้ทำงานหนัก การลงโทษต่อร่างกาย โดยการ เขียน โปยตีหรือการตัดออกจากสังคมอย่างถาวร เช่น การเนรเทศ แต่หากมีความจำเป็นผู้กระทำผิดก็สมควรถูกตัดออกจากสังคมในระยะเวลาที่เหมาะสมเพื่อตัดโอกาสในการกระทำผิดและชดเชยสิ่งที่ทำลงไป แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างก็ยังเห็นด้วยมากกว่า ผู้กระทำผิดติดนิสัย ควรได้รับการลงโทษที่รุนแรงและถาวร เช่น การจำคุกตลอดชีวิต

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังเห็นว่าสาเหตุของการกระทำผิดนั้นเกิดจากปัจจัยหลายประการ การลงโทษจำคุกที่รุนแรงจึงไม่ใช่ทางแก้ปัญหา ดังนั้นในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดจึงต้องศึกษาถึงปัจจัยสาเหตุแห่งการกระทำผิดและนำมาปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักทฤษฎีทฤษฎีซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดซึ่งมีความหลากหลายและแตกต่างกัน

4.4 ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์

ตารางที่ 27 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ในงานราชทัณฑ์	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
เรือนจำไม่ใช่สถานที่ตาก อากาศ จึงต้องมีกฎเกณฑ์ที่ เข้มงวด การแก้ไขฟื้นฟูควรมี ไว้สำหรับผู้ที่สามารถแก้ไขได้ เท่านั้น ส่วนผู้ไม่สมควรแก้ไข ก็ควรถูกจำคุกและทำงาน หนัก	26 (16.3)	61 (38.1)	48 (30.0)	20 (12.5)	5 (3.1)
	$(\bar{x})=3.51$		S.D=1.00		

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ในงานราชทัณฑ์	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
เรือนจำคือสถานที่ควบคุม คนไม่ดีของสังคมสภาพ ภายในจะต้องไม่ดีกว่า ภายนอกมิฉะนั้นจะเป็นการ จูงใจให้คนไปกระทำผิด	13 (8.1)	37 (23.1)	50 (31.3)	39 (24.4)	21 (13.1)
	$(\bar{x})=2.88$		S.D=1.14		
การใช้โทษจำคุกจะมีผล ทางการยับยั้งเพียง ระยะเวลาหนึ่ง หลังจากนั้น ผู้ต้องขังจะปรับตัวได้และ โทษจำคุกจะไม่มีผลใดๆต่อ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และความเช็ดหลาบอีกต่อไป	14 (8.8)	61 (38.1)	56 (35.0)	25 (15.6)	4 (2.5)
	$(\bar{x})=3.35$		S.D=0.93		
ผู้ต้องขังคือผู้ป่วย จึ่งควร ได้รับการเยียวยาในขณะที่ ต้องโทษ ด้วยการเติมในสิ่งที่ ขาดหายไป เช่นการศึกษา อาชีพ ธรรมะ ฯลฯ	51 (31.8)	78 (48.8)	22 (13.8)	8 (5.0)	1 (0.6)
	$(\bar{x})=4.06$		S.D=0.84		
เรือนจำเป็นสถานที่ลงโทษ ผู้กระทำผิด และให้การแก้ไข ฟื้นฟูไปพร้อมกัน	73 (45.6)	68 (42.5)	17 (10.6)	2 (1.3)	0 (0)
	$(\bar{x})=4.32$		S.D=0.71		

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ในงานราชทัณฑ์	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
เรือนจำไม่ใช่หนทางในการ แก้ไขผู้กระทำผิดเพียงอย่าง เดียว แต่ควรมีมาตรการอื่นๆ มาใช้ด้วย เช่น การปฏิบัติต่อ ผู้กระทำผิดในชุมชน	82 (51.3)	67 (41.9)	11 (6.5)	0 (0)	0 (0)
	($\bar{x}$)=4.44		S.D=0.62		
ความจริงแล้ว ผู้ต้องขังมา จากสังคม จึงควรได้รับการ แก้ไขฟื้นฟูในสังคม มากกว่า ในเรือนจำ	29 (18.1)	47 (29.4)	62 (38.8)	17 (10.6)	5 (3.1)
	($\bar{x}$)=3.48		S.D=1.00		
สังคมมุ่งให้ความสนใจแต่ เฉพาะตัวผู้กระทำผิด โดยไม่ คำนึงถึงเหยื่ออาชญากรรม หรือผู้เสียหายว่า จะได้รับ ความลำบากเพียงใด	44 (27.4)	80 (50.0)	22 (13.8)	7 (4.4)	7 (4.4)
	($\bar{x}$)=3.91		S.D=0.99		
เรือนจำควรมีความ หลากหลายเพื่อให้สามารถ ควบคุม ดูแลและแก้ไข ผู้ต้องขังได้ตรงกับความ ต้องการมากที่สุด	60 (37.5)	79 (49.4)	17 (10.6)	4 (2.5)	0 (0)
	($\bar{x}$)=4.21		S.D=0.73		

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ในงานราชทัณฑ์	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
เรือนจำควรมีสภาพเป็น โรงเรียน เพื่อให้การศึกษา และอบรมแก่ผู้ต้องขัง	29 (18.1)	69 (43.1)	57 (35.6)	3 (1.9)	2 (1.3)
	$(\bar{x})=3.75$		S.D=0.81		
เรือนจำควรเป็นสถานที่กักขัง กลางใจ โดยใช้หลักธรรม เป็นทางนำในการดูแล ผู้ต้องขัง	45 (28.1)	72 (45.0)	38 (23.8)	5 (3.1)	0 (0)
	$(\bar{x})=3.98$		S.D=0.80		
ผู้ต้องขังเป็นประชาชนคน หนึ่ง การดูแลควรเป็นไปตาม หลักกฎหมาย มนุษยธรรม และสิทธิมนุษยชน	53 (33.1)	71 (44.4)	31 (19.4)	5 (3.1)	0 (0)
	$(\bar{x})=4.07$		S.D=0.80		
เรือนจำอาจเป็นแหล่งเพาะ อาชญากรรม เนื่องจากผู้พ้น โทษส่วนใหญ่เข้าไปเรียนรู้ วิชาโจรมาจากในเรือนจำ และกระทำผิดรุนแรงขึ้น	33 (20.6)	55 (34.4)	56 (35.0)	15 (9.4)	1 (0.6)
	$(\bar{x})=3.65$		S.D=0.93		

จากตารางที่ 27 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์สามารถแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับข้อคำถาม

เกณฑ์การให้คะแนน	การแปลความหมาย
1.00 - 1.80	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1.81 - 2.60	เห็นด้วยน้อย
2.61 - 3.40	เห็นด้วยปานกลาง
3.41 - 4.20	เห็นด้วยมาก
4.21 - 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 27 ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นดังนี้

1) เรือนจำไม่ใช่สถานที่ตากอากาศจึงต้องมีกฎเกณฑ์ที่เข้มงวด การแก้ไขฟื้นฟูควรมีไว้สำหรับผู้ที่สามารถแก้ไขได้เท่านั้น ส่วนผู้ไม่สมควรแก้ไขก็ควรถูกจำคุกและทำงานหนัก เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 เห็นด้วยมากมีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.51$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

2) เรือนจำ คือ สถานที่ควบคุมคนไม่ดีของสังคม สภาพภายในจะต้องไม่ดีกว่าภายนอก มิฉะนั้น จะเป็นการจูงใจให้คนไปกระทำผิด เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1 เห็นด้วยมากมีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 2.88$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยปานกลาง

3) การใช้โทษจำคุกจะมีผลทางการยับยั้งเพียงระยะเวลาหนึ่ง หลังจากนั้นผู้ต้องขังจะปรับตัวได้และโทษจำคุกจะไม่มีผลใดๆต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความเช็ดหลาบอีกต่อไป เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 เห็นด้วยมากมีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 25 คน

คิดเป็นร้อยละ 15.6 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.35$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยปานกลาง

4) ผู้ต้องขังคือผู้ป่วย จึงควรได้รับการเยียวยาในขณะต้องโทษ ด้วยการเติมในสิ่งที่ขาดหายไป เช่น การศึกษา อาชีพ ธรรมะ ฯลฯ เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 เห็นด้วยมากมีจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.06$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

5) เรือนจำเป็นสถานที่ลงโทษผู้กระทำผิด และให้การแก้ไขฟื้นฟูไปพร้อมกัน เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 45.6 เห็นด้วยมากมีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.32$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

6) เรือนจำไม่ใช่หนทางในการแก้ไขผู้กระทำผิดเพียงอย่างเดียว แต่ควรมีมาตรการอื่นๆ มาใช้ด้วย เช่นการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 82 คนคิดเป็นร้อยละ 51.3 เห็นด้วยมากมีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 41.9 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.44$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

7) ความจริงแล้วผู้ต้องขังมาจากสังคม จึงควรได้รับการแก้ไขฟื้นฟูในสังคม มากกว่าในเรือนจำ เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 เห็นด้วยมากมีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.48$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

8) สังคมมุ่งให้ความสนใจแต่เฉพาะตัวผู้กระทำผิด โดยไม่คำนึงถึงเหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหายว่า จะได้รับความลำบากเพียงใด เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 27.4 เห็นด้วยมากมีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.91$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

9) เรือนจำควรมีความหลากหลายเพื่อให้สามารถควบคุม ดูแลและแก้ไขผู้ต้องขังได้ตรงกับความต้องการมากที่สุด เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 เห็นด้วยมากมีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 49.4 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 เห็น

ด้วยน้อย มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 4.21 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

10) เรือนจำควรมีสภาพเป็นโรงเรียน เพื่อให้การศึกษาและอบรมแก่ผู้ต้องขัง เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 เห็นด้วยมากมีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 43.1 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 3.75 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

11) เรือนจำควรเป็นสถานที่กล่อมเกลাজิตใจโดยใช้กิจกรรมเป็นทางนำในการดูแลผู้ต้องขัง เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 28.1 เห็นด้วยมากมีจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 3.98 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

12) ผู้ต้องขังเป็นประชาชนคนหนึ่งการดูแลควรเป็นไปตามหลักกฎหมาย มนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชนเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 33.1 เห็นด้วยมากมีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 4.07 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

13) เรือนจำอาจเป็นแหล่งเพาะอาชญากรรม เนื่องจากผู้พ้นโทษส่วนใหญ่ เข้าไปเรียนรู้วิชาโจรมาจากในเรือนจำและกระทำผิดรุนแรงขึ้น เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 20.6 เห็นด้วยมากมีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 3.65 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

จากข้อมูลดังกล่าววิเคราะห์ได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในลักษณะที่มีความหลากหลายแตกต่างกันแต่ยังมุ่งเน้นให้เรือนจำทำหน้าที่ในการควบคุม โดยเรือนจำจะต้องไม่ใช่สถานที่ในการพักผ่อนดังนั้นจึงต้องมีกฎเกณฑ์ที่เข้มงวด และการแก้ไขฟื้นฟูควรมีไว้สำหรับผู้แก้ไขได้เท่านั้น ส่วนผู้ที่ไม่สมควรแก้ไขก็ควรถูกจำคุกและทำงานหนัก ทั้งสภาพภายในจะต้องไม่ดีกว่าภายนอก สำหรับแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเรือนจำควรทำหน้าที่ได้หลากหลายโดยมีรูปแบบที่เน้นการปฏิบัติต่างๆ ดังนี้

1. เรือนจำควรเป็นสถานที่ในการลงโทษและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดไปพร้อมกัน
2. ผู้ต้องขังคือผู้ป่วย ดังนั้นเรือนจำจึงควรทำหน้าที่ในการเยียวยา บำบัดรักษาในขณะต้องโทษด้วยการเติมสิ่งที่หายไป เช่นการจัดการศึกษา การให้การอบรมอาชีพ และการให้การศึกษาด้านธรรมะเพื่อพัฒนาพฤตินิสัย
3. เรือนจำควรมีลักษณะที่หลากหลายเพื่อให้สามารถควบคุมดูแลผู้ต้องขังได้ตรงกับความต้องการและสาเหตุแห่งการกระทำความผิด
4. เรือนจำจะต้องปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดอย่างมีมนุษยธรรมเป็นไปตามหลักกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างยังมุ่งเน้นที่จะให้หลักปรัชญาในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดด้วยรูปแบบหลากหลายแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับปัจจัยสาเหตุแห่งการกระทำความผิด โดยมีรูปแบบที่แตกต่างกัน ดังนี้ รูปแบบที่เน้นการลงโทษ รูปแบบที่เน้นการแก้ไขฟื้นฟู รูปแบบที่เน้นการบำบัดรักษา รูปแบบที่เน้นความยุติธรรม และรูปแบบที่เน้นการฟื้นฟูความยุติธรรม โดยจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับแนวทางในทุกๆรูปแบบที่นำเสนอมาดังนั้นในการนำหลักปรัชญาในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำมาใช้จึงจำเป็นต้องมีการนำรูปแบบต่างๆมาผสมผสานกัน แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างก็ยังเห็นด้วยอย่างมากว่าเรือนจำไม่ใช้หนทางในการแก้ไขผู้กระทำผิดเพียงอย่างเดียว แต่ควรมีมาตรการอื่นๆมาใช้ด้วยเช่นการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน เพราะเนื่องจากผู้ต้องขังมาจากสังคมจึงควรได้รับการแก้ไขจากสังคมมากกว่าในเรือนจำ และสำหรับการใช้โทษจำคุกนั้นกลุ่มตัวอย่างยังเห็นว่าควรใช้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งตามความเหมาะสมเท่านั้น เพราะถ้านานเกินไปจะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดปรับตัวและจะไม่ส่งผลใดๆต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความเข็ดหลาบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.5 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ

ตารางที่ 28 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ	เห็นด้วยมากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วยมาก (ร้อยละ)	เห็นด้วยปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วยน้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (ร้อยละ)
ผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำกันอย่างแออัด จึงไม่สามารถให้การดูแลและแก้ไขฟื้นฟูได้อย่างเต็มที่	57 (35.6)	83 (51.8)	18 (11.3)	2 (1.3)	0 (0)
	$(\bar{x})=4.21$			S.D= 0.68	
ระบบเรือนจำขาดมาตรการในการคัดกรองและคัดแยกผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพ ทำให้คนดีถูกขังปะปนไปกับคนไม่ดี	61 (38.1)	72 (45.0)	21 (13.1)	6 (3.8)	0 (0)
	$(\bar{x})=4.17$			S.D= 0.79	
เรือนจำถูกสังคมมองว่าเป็นโลกมืดแห่งการทารุณกรรม เป็นแดนสนธยา และเป็นแหล่งพัฒนาอาชญากรให้กับสังคม	40 (25.0)	74 (46.2)	34 (21.3)	9 (5.6)	3 (1.9)
	$(\bar{x})=3.86$			S.D= 0.91	

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัญหาด้านการ บริหารจัดการเรือนจำ	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
เรือนจำไม่ได้วางแผนใน การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง เท่าที่ควรทำให้อัตรา การกระทำผิดซ้ำยังสูง อยู่มาก	39 (24.4)	72 (45.0)	36 (22.5)	11 (6.8)	2 (1.3)
		$\bar{x}=3.84$		S.D= 0.91	
อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ต่อ จำนวนผู้ต้องขังอยู่ใน สภาวะวิกฤติ คือ 1:20 จึงไม่สามารถทำหน้าที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	52 (32.5)	71 (44.4)	32 (20.0)	4 (2.5)	1 (0.6)
		$\bar{x}=4.05$		S.D= 0.82	
การบริหารเรือนจำขาด เป้าหมายและทิศทางที่ แน่นอน คงทำหน้าที่รับ ตัวผู้ต้องขังไว้และปล่อย ตัวเมื่อครบกำหนด เท่านั้น ส่วนหน้าที่อื่น มักทำได้ไม่เต็มที่	44 (27.5)	69 (43.1)	34 (21.3)	12 (7.5)	1 (0.6)
		$\bar{x}=3.89$		S.D= 0.91	

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัญหาด้านการ บริหารจัดการเรือนจำ	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
การติดตามผลภายหลัง พันธโทษหรือกระบวนการ เตรียมตัวก่อนปล่อย ไม่ได้รับความสำคัญ และมักโยนให้เป็นหน้าที่ ของหน่วยงานอื่น	50 (31.3)	68 (42.4)	35 (21.9)	6 (3.8)	1 (0.6)
		$(\bar{x})=4.00$		S.D= 0.86	
กระบวนการด้านการฝึก อาชีพทำได้ไม่จริงจังคง เน้นเรื่องการไม่ให้ ผู้ต้องขังว่างงานเท่านั้น	32 (20.0)	82 (51.2)	34 (21.3)	11 (6.9)	1 (0.6)
		$(\bar{x})=3.83$		S.D= 0.84	
เรือนจำไม่ได้กำหนด เป้าหมายในการ ดำเนินการให้ชัดเจน จึง ต้องปฏิบัติภารกิจเกือบ ทุกด้าน โดยไม่มีจุดเน้น หนักในจุดใดจุดหนึ่ง	28 (17.5)	75 (46.9)	40 (25.0)	16 (10.0)	1 (0.6)
		$(\bar{x})=3.70$		S.D= 0.89	
รูปแบบของเรือนจำใน ปัจจุบันไม่ได้รับการ พัฒนาให้ทันต่อ เหตุการณ์ และเชื่อมต่อ การแก้ไขผู้ต้องขัง	44 (27.5)	77 (48.1)	30 (18.8)	8 (5.0)	1 (0.6)
		$(\bar{x})=3.96$		S.D= 0.84	

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัญหาด้านการ บริหารจัดการเรือนจำ	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
เจ้าหน้าที่เรือนจำขาด การพัฒนาทักษะและ องค์ความรู้เป็นอย่าง มาก ทำให้ไม่เท่าทัน ผู้ต้องขัง	35 (21.7)	63 (39.4)	46 (28.8)	14 (8.8)	2 (1.3)
	$\bar{x}=3.71$		S.D= 0.94		
สภาพภายในเรือนจำ ของไทยต่ำกว่า มาตรฐาน ผู้ต้องขังต้อง อยู่กันอย่างแออัด และ ขาดแคลนสิ่งจำเป็น พื้นฐานอย่างมาก	48 (30.0)	71 (44.4)	35 (21.9)	5 (3.1)	1 (0.6)
	$\bar{x}=4.00$		S.D= 0.83		
เจ้าหน้าที่เรือนจำ ส่วนมากยังขาดจิตสำนึก ในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง หรือการให้บริการ ประชาชน เนื่องจาก ความเคยชินในการ ปฏิบัติหน้าที่	51 (31.9)	67 (41.9)	33 (20.6)	8 (5.0)	1 (0.6)
	$\bar{x}=3.99$		S.D= 0.88		

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัญหาด้านการ บริหารจัดการเรือนจำ	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
งานราชทัณฑ์ได้รับการ สนับสนุนงบประมาณ น้อย เนื่องจากเป็นงานที่ ไม่ก่อให้เกิดรายได้แก่รัฐ และการพัฒนาประเทศ	34 (21.3)	60 (37.4)	51 (31.9)	11 (6.9)	4 (2.5)
		$(\bar{x})=3.68$		S.D= 0.96	

จากตารางที่ 28 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำสามารถแบ่ง
เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับข้อความ

เกณฑ์การให้คะแนน	การแปลความหมาย
1.00 - 1.80	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1.81 - 2.60	เห็นด้วยน้อย
2.61 - 3.40	เห็นด้วยปานกลาง
3.41 - 4.20	เห็นด้วยมาก
4.21 - 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 28 ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการบริหาร
จัดการเรือนจำ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นดังนี้

1) ผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำกันอย่างแออัด จึงไม่สามารถให้การดูแลและแก้ไขฟื้นฟูได้อย่าง
เต็มที่เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6 เห็นด้วยมากมีจำนวน 83 คน คิด
เป็นร้อยละ 51.8 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน
2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.21$ อยู่ใน
ระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

2) ระบบเรือนจำขาดมาตรการในการคัดกรองและคัดแยกผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพ ทำให้คนดีถูกขังปะปนไปกับคนไม่ดี เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 เห็นด้วยมากมีจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.17$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

3) เรือนจำถูกสังคมมองว่า เป็นโลกมืดแห่งการทารุณกรรม เป็นแดนสนธยาและเป็นแหล่งพัฒนาอาชญากรให้กับสังคมเห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 เห็นด้วยมากมีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 46.2 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.86$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

4) เรือนจำไม่ได้วางแผนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเท่าที่ควร ทำให้อัตราการกระทำผิดซ้ำยังสูงอยู่มากเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 เห็นด้วยมากมีจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.84$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

5) อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ต่อจำนวนผู้ต้องขังอยู่ในสภาวะวิกฤติคือ 1:20 จึงไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 เห็นด้วยมากมีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.05$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

6) การบริหารเรือนจำขาดเป้าหมายและทิศทางที่แน่นอน คงทำหน้าที่รับตัวผู้ต้องขังไว้และปล่อยตัวเมื่อครบกำหนดเท่านั้น ส่วนหน้าที่อื่นมักทำได้ไม่เต็มที่เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 เห็นด้วยมากมีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 43.1 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 3.89$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

7) การติดตามผลภายหลังพ้นโทษหรือกระบวนการเตรียมตัวก่อนปล่อย ไม่ได้รับความสำคัญและมักโยนให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานอื่นเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 เห็นด้วยมากมีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 42.4 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 เห็นด้วยน้อยที่สุด มี

จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 4.00 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

8) กระบวนการด้านการฝึกอาชีพทำได้ไม่จริงจังคงเน้นเรื่องการไม่ให้ผู้ต้องขังว่างงานเท่าที่เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 เห็นด้วยมากมีจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 3.83 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

9) เรือนจำไม่ได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินการให้ชัดเจนจึงต้องปฏิบัติภารกิจเกือบทุกด้าน โดยไม่มีจุดเน้นหนักในจุดใดจุดหนึ่งเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 เห็นด้วยมากมีจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 46.9 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 3.70 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

10) รูปแบบของเรือนจำในปัจจุบันไม่ได้รับการพัฒนาให้ทันต่อเหตุการณ์ และเอื้อต่อการแก้ไขผู้ต้องขังเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 เห็นด้วยมากมีจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 48.1 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 3.96 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

11) เจ้าหน้าที่เรือนจำ ขาดการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้เป็นอย่างมาก ทำให้ไม่เท่าทันผู้ต้องขังเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 เห็นด้วยมากมีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 39.4 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 3.71 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

12) สภาพภายในเรือนจำของไทยต่ำกว่ามาตรฐาน ผู้ต้องขังต้องอยู่กันอย่างแออัด และขาดแคลนสิ่งจำเป็นพื้นฐานอย่างมากเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 เห็นด้วยมากมีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 4.00 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

13) เจ้าหน้าที่เรือนจำส่วนมากยังขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังหรือการให้บริการประชาชน เนื่องจากความเคยชินในการปฏิบัติหน้าที่เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 เห็นด้วยมากมีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 41.9 เห็น

ด้วยปานกลาง มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 20.6 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(x) = 3.99$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

14) งานราชทัณฑ์ได้รับการสนับสนุนงบประมาณน้อย เนื่องจากเป็นงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้แก่รัฐ และการพัฒนาประเทศเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 เห็นด้วยมากมีจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(x) = 3.68$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

จากข้อมูลดังกล่าววิเคราะห์ได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ ดังนี้ การที่ผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำอย่างแออัดจึงทำให้ไม่สามารถให้การแก้ไขฟื้นฟูได้อย่างเต็มที่ และเห็นด้วยมากกว่า ระบบเรือนจำขาดมาตรการในการคัดกรองและคัดแยกผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพ ทำให้คนดีถูกขังปะปนกับคนไม่ดี เรือนจำถูกสังคมนองว่า เป็นโลกมืดแห่งการทารุณกรรม เป็นแดนสนธยา และเป็นแหล่งพัฒนาอาชญากรให้กับสังคม เรือนจำไม่ได้วางแผนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเท่าที่ควรทำให้อัตรากาการกระทำผิดซ้ำยังสูงอยู่มาก อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ต่อจำนวนผู้ต้องขังอยู่ในสภาวะวิกฤติคือ 1:20 จึงไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารเรือนจำขาดเป้าหมายและทิศทางที่แน่นอน คงทำหน้าที่รับตัวผู้ต้องขังไว้และปล่อยตัวเมื่อครบกำหนดเท่านั้นส่วนหน้าที่อื่นมักทำได้ไม่เต็มที่การติดตามผลภายหลังพ้นโทษหรือกระบวนการเตรียมตัวก่อนปล่อย ไม่ได้ได้รับความสำคัญและมักโยนให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานอื่น

และนอกจากนี้กระบวนการด้านการฝึกอาชีพทำได้ไม่จริงจังคงเน้นเรื่องการไม่ให้ผู้ต้องขังว่างงานเท่านั้น เรือนจำไม่ได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินการให้ชัดเจน จึงต้องปฏิบัติภารกิจเกือบทุกด้าน โดยไม่มีจุดเน้นหนักในจุดใดจุดหนึ่ง รูปแบบของเรือนจำในปัจจุบันไม่ได้รับการพัฒนาให้ทันต่อเหตุการณ์ และเชื่อต่อการแก้ไขผู้ต้องขัง เจ้าหน้าที่เรือนจำ ขาดการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้เป็นอย่างมาก ทำให้ไม่เท่าทันผู้ต้องขัง สภาพภายในเรือนจำของไทยต่ำกว่ามาตรฐาน ผู้ต้องขังต้องอยู่กันอย่างแออัด และขาดแคลนสิ่งจำเป็นพื้นฐานอย่างมาก เจ้าหน้าที่เรือนจำส่วนมากยังขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง หรือการให้บริการประชาชน เนื่องจากความเคยชินในการปฏิบัติหน้าที่ งานราชทัณฑ์ได้รับการสนับสนุน

งบประมาณน้อย เนื่องจากเป็นงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้แก่รัฐ และการพัฒนาประเทศ ดังนั้นสภาพปัญหาดังกล่าวจึงส่งผลอย่างมากต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

4.6 ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า(พ.ศ.2546-2555)

ตารางที่ 29 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546-2555)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ทิศทางการราชทัณฑ์ ไทยในทศวรรษหน้า	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
เป้าหมายของเรือนจำ คือการคืนคนดีสู่สังคม	69 (43.1)	58 (36.3)	25 (15.6)	8 (5.0)	0 (0)
		($\bar{x}$)=4.17		S.D=0.87	
เรือนจำควรศึกษาภูมิ หลังของผู้ต้องขังอย่าง ถ่องแท้เพื่อวางแผนการ ปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม	71 (44.3)	75 (46.9)	14 (8.8)	0 (0)	0 (0)
		($\bar{x}$)=4.35		S.D=0.63	
เรือนจำควรมีระบบที่ เข้มงวดและไม่หุหุ เกินกว่าคนทั่วไปใน สังคมภายนอก	49 (30.5)	78 (48.8)	26 (16.3)	5 (3.1)	2 (1.3)
		($\bar{x}$)=4.04		S.D=0.84	
การบริหารภายใน เรือนจำ ควรเน้นความ เป็นธรรม และเมตตา ธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้และคุ้มครอง สิทธิของผู้ต้องขัง	80 (50.0)	66 (41.2)	14 (8.8)	0 (0)	0 (0)
		($\bar{x}$)=4.41		S.D=0.64	

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ทิศทางการราชทัณฑ์ ไทยในทศวรรษหน้า	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
เรือนจำควรมีระบบคัด กรองและคัดสรร ผู้ต้องขังที่มี ประสิทธิภาพ เพื่อการ ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่ เหมาะสม	94 (58.7)	54 (33.8)	9 (5.6)	2 (1.3)	1 (0.6)
		$\bar{x}=4.48$		S.D=0.71	
เรือนจำควรเน้นเรื่อง การทำงานหนัก เพื่อให้ ผู้ต้องขังขัดหลาบและ ไม่กลับไปกระทำความผิดอีก	12 (7.5)	30 (18.8)	63 (39.4)	46 (28.7)	9 (5.6)
		$\bar{x}=2.93$		S.D=1.00	
ระบบฐานข้อมูล ผู้ต้องขังควรมี ประสิทธิภาพ เพื่อผลใน การคัดกรองและคัด แยกผู้ต้องขัง	95 (59.4)	61 (38.1)	3 (1.9)	0 (0)	1 (0.6)
		$\bar{x}=4.55$		S.D=0.60	
เจ้าหน้าที่เรือนจำควร ได้รับการพัฒนาให้มี จิตสำนึก มีจรรยา วิชาชีพต้องขัง และการ อำนวยความสะดวก ให้แก่ประชาชน	92 (57.5)	62 (38.7)	6 (3.8)	0 (0)	0 (0)
		$\bar{x}=4.53$		S.D=0.57	

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ทิศทางการราชทัณฑ์ ไทยในทศวรรษหน้า	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
เรือนจำควรได้รับการ ออกแบบให้เป็นไปตาม ทิศทางและเป้าหมาย หากต้องการลงโทษ สภาพภายในต้องเป็นไป เพื่อการลงโทษ หาก ต้องการแก้ไขสภาพ ภายในต้องเป็นเพื่อการ แก้ไข	74 (46.2)	62 (38.8)	24 (15.0)	0 (0)	0 (0)
	$\bar{x}=4.31$		S.D=0.71		
ระบบเรือนจำควรมี เรือนจำหลายรูปแบบ และลักษณะเพื่อผลใน การแก้ไขผู้ต้องขังที่มี ประสิทธิภาพและ เหมาะสม	82 (51.3)	68 (42.5)	9 (5.6)	1 (0.6)	0 (0)
	$\bar{x}=4.44$		S.D=0.63		
เรือนจำควรเน้น เรื่อง การอบรมขัดเกลาจิตใจ เพื่อให้กลับตนเป็นคนดี เป็นประการสำคัญ	74 (46.3)	68 (42.4)	16 (10.0)	2 (1.3)	0 (0)
	$\bar{x}=4.33$		S.D=0.70		

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ทิศทางการราชทัณฑ์ ไทยในทศวรรษหน้า	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
เรือนจำควรมอบหมาย งานที่เป็นประโยชน์หรือ สร้างสรรค์ให้ผู้ต้องขัง ทำหรือฝึกฝนในระหว่าง ต้องโทษ	56 (35.0)	86 (53.7)	18 (11.3)	0 (0)	0 (0)
		$\bar{x}=4.23$		S.D=0.63	
เรือนจำควรมีไว้สำหรับ ผู้กระทำผิดที่รุนแรงและ ลักษณะร้ายเท่านั้น ส่วน คนที่ทำผิดไม่รุนแรง หรือคนป่วย คนสูงอายุ ควรได้รับการปฏิบัติที่ อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำ	54 (33.7)	68 (42.5)	27 (16.9)	9 (5.6)	2 (1.3)
		$\bar{x}=4.01$		S.D=0.92	
เรือนจำควรใช้ผู้ต้องขัง เป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ การแก้ไขตรงตาม ต้องการและเหมาะสม	47 (29.3)	66 (41.3)	42 (26.3)	5 (3.1)	0 (0)
		$\bar{x}=3.96$		S.D=0.82	

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ทิศทางการราชทัณฑ์ ไทยในทศวรรษหน้า	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
เรือนจำมีหน้าที่ปฏิบัติ ตามคำพิพากษา แต่ ไม่ใช่การทำโทษให้ ผู้ต้องขังได้รับความ ทรมาน มีความเป็นอยู่ ต่ำกว่ามาตรฐานและ อยู่อย่างแออัด	51 (31.9)	79 (49.4)	25 (15.6)	5 (3.1)	0 (0)
		$\bar{x}=4.10$		S.D=0.77	
เรือนจำควรเปิดตัวออก ไปสู่ชุมชนมากยิ่งขึ้น เพื่อดึงทรัพยากรใน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การแก้ไขผู้กระทำผิด	60 (37.5)	83 (51.8)	14 (8.8)	2 (1.3)	1 (0.6)
		$\bar{x}=4.24$		S.D=0.71	
ผู้ต้องขังควรมีโอกาส ปรับตัวก่อนพ้นโทษ เช่นการลาภิจ หรือ การ พักการลงโทษ หรือการ ส่งออกไปทำงาน สาธารณะ เพื่อลดอัตรา การกระทำผิดซ้ำ	50 (31.3)	86 (53.7)	17 (10.6)	5 (3.1)	2 (1.3)
		$\bar{x}=4.10$		S.D=0.80	

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ทิศทางการราชทัณฑ์ ไทยในทศวรรษหน้า	เห็นด้วย มากที่สุด (ร้อยละ)	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (ร้อยละ)
ระบบเรือนจำควรมี					
เรือนจำเฉพาะทาง เช่น	65	75	20	0	0
เรือนจำโรงเรียนเรือนจำ	(40.6)	(46.9)	(12.5)	(0)	(0)
ฝึกวิชาชีพ เพื่อสร้าง					
ความชำนาญและ					
บริหารทรัพยากรอย่างมี		($\bar{x}$)=4.28		S.D=0.67	
ประสิทธิภาพ					

จากตารางที่ 29 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า(พ.ศ.2546-2555) สามารถแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับข้อความ

เกณฑ์การให้คะแนน	การแปลความหมาย
1.00 - 1.80	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1.81 - 2.60	เห็นด้วยน้อย
2.61 - 3.40	เห็นด้วยปานกลาง
3.41 - 4.20	เห็นด้วยมาก
4.21 - 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 29 ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546-2555) กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นดังนี้

1) เป้าหมายของเรือนจำ คือการคืนคนดีสู่สังคม เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 43.1 เห็นด้วยมากมีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 36.3 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 4.17 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

2) เรือนจำควรศึกษาภูมิหลังของผู้ต้องขังอย่างถ่องแท้ เพื่อวางแผนการปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 เห็นด้วยมากมีจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 46.9 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 4.35 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

3) เรือนจำควรมีระบบที่เข้มงวดและไม่หุ้หุ้หุ้เกินกว่าคนทั่วไปในสังคมภายนอกเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 เห็นด้วยมากมีจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 4.04 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

4) การบริหารภายในเรือนจำ ควรเน้นความเป็นธรรม เมตตาธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 เห็นด้วยมากมีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 41.2 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 4.41 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

5) เรือนจำควรมีระบบคัดกรองและคัดสรรผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่เหมาะสมเห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 58.7 เห็นด้วยมากมีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 4.48 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

6) เรือนจำควรเน้นเรื่องการทำงานหนัก เพื่อให้ผู้ต้องขังเข็ดหลาบและไม่กลับไปกระทำผิดอีก เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 เห็นด้วยมากมีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 39.4 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 2.93 อยู่ในระดับ เห็นด้วยปานกลาง

7) ระบบฐานข้อมูลผู้ต้องขังควรมีประสิทธิภาพ เพื่อผลในการคัดกรองและคัดแยกผู้ต้องขังเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 59.4 เห็นด้วยมากมีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 4.55 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

8) เจ้าหน้าที่เรือนจำควรได้รับการพัฒนาให้มีจิตสำนึก มีจรรยาวิชาชีพผู้ต้องขัง และการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 เห็น

ด้วยมากมีจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.53$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

9) เรือนจำควรได้รับการออกแบบให้เข้าไปตามทิศทางและเป้าหมาย หากต้องการลงโทษ สภาพภายในต้องเป็นไปเพื่อการลงโทษ หากต้องการแก้ไขสภาพภายในต้องเป็นเพื่อการแก้ไขเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 46.2 เห็นด้วยมากมีจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.31$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

10) ระบบเรือนจำควรมีเรือนจำ หลากรูปแบบและลักษณะเพื่อผลในการแก้ไขผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3 เห็นด้วยมากมีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.44$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

11) เรือนจำควรเน้นเรื่องการอบรมขัดเกลาจิตใจเพื่อให้กลับตนเป็นคนดีเป็นประการสำคัญเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 เห็นด้วยมากมีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 42.4 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.33$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

12) เรือนจำควรมอบหมายงานที่เป็นประโยชน์หรือสร้างสรรค์ให้ผู้ต้องขังทำหรือฝึกฝนในระหว่างต้องโทษเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 เห็นด้วยมากมีจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 53.7 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.23$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

13) เรือนจำควรมีไว้สำหรับผู้กระทำผิดที่รุนแรงและลักษณะร้ายเท่านั้น ส่วนคนที่ทำผิดไม่รุนแรง หรือคนป่วย คนสูงอายุควรได้รับการปฏิบัติที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำ เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 33.7 เห็นด้วยมากมีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 16.9 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ $(\bar{x}) = 4.01$ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

14) เรือนจำควรใช้ผู้ต้องขังเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้การแก้ไขตรงตามต้องการและเหมาะสมเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3 เห็นด้วยมากมีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 5

คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 3.96 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

15) เรือนจำมีหน้าที่ปฏิบัติตามคำพิพากษา แต่ไม่ใช้การทำโทษให้ผู้ต้องขังได้รับความทรมาน มีความเป็นอยู่ต่ำกว่ามาตรฐานและอยู่อย่างแออัดเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 เห็นด้วยมากมีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 49.4 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 4.10 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

16) เรือนจำควรเปิดตัวออกไปสู่ชุมชนมากยิ่งขึ้น เพื่อดึงทรัพยากรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขผู้กระทำผิดเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 เห็นด้วยมากมีจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 4.42 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

17) ผู้ต้องขังควรมีโอกาสปรับตัวก่อนพ้นโทษ เช่นการลาภิจ หรือ การพักการลงโทษ หรือ การส่งออกไปทำงานสาธารณะ เพื่อลดอัตราการกระทำผิดซ้ำเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 เห็นด้วยมากมีจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 53.7 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 4.10 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

18) ระบบเรือนจำควรมีเรือนจำเฉพาะทาง เช่น เรือนจำโรงเรียน เรือนจำฝึกวิชาชีพ เพื่อสร้างความชำนาญและบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 40.6 เห็นด้วยมากมีจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 46.9 เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อข้อความนี้ ($\bar{x}$) = 4.28 อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

จากข้อมูลดังกล่าววิเคราะห์ได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดว่ารูปแบบและทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ไทยในอนาคตนั้นควรเป็นดังนี้ คือ เรือนจำควรศึกษาภูมิหลังของผู้ต้องขังอย่างถ่องแท้ เพื่อวางแผนการปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม การบริหารภายในเรือนจำควรเน้นความเป็นธรรม เมตตาธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขัง เรือนจำควรมีระบบคัดกรองและคัดสรรผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่เหมาะสม ระบบฐานข้อมูลผู้ต้องขังควรมีประสิทธิภาพ เพื่อผลในการคัดกรองและคัดแยกผู้ต้องขัง เจ้าหน้าที่เรือนจำควรได้รับการพัฒนาให้มีจิตสำนึก มีจรรยาวิชาชีพต้องขัง และการอำนวยความสะดวก ให้แก่

ประชาชน เรือนจำควรได้รับการออกแบบให้เป็นที่ไปตามทิศทางและเป้าหมาย หากต้องการลงโทษสภาพภายในต้องเป็นไปเพื่อการลงโทษ หากต้องการแก้ไขสภาพภายในต้องเป็นเพื่อการแก้ไขลักษณะของระบบเรือนจำควรมีเรือนจำหลายรูปแบบและลักษณะเพื่อผลในการแก้ไขผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม เรือนจำควรเน้นเรื่องการอบรมขัดเกลาจิตใจ เพื่อให้กลับตนเป็นคนดีเป็นประการสำคัญ เรือนจำควรมอบหมายงานที่เป็นประโยชน์หรือสร้างสรรค์ให้ผู้ต้องขังทำหรือฝึกฝนในระหว่างต้องโทษ เรือนจำควรเปิดตัวออกไปสู่ชุมชนมากยิ่งขึ้นเพื่อตั้งทรัพยากรในชุมชนเข้ามามีส่วนในการแก้ไขผู้กระทำผิด และควรมีเรือนจำเฉพาะทาง เช่น เรือนจำโรงเรียน เรือนจำฝึกวิชาชีพ เพื่อสร้างความชำนาญและบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังเห็นด้วยมากรองลงมาว่า เป้าหมายของเรือนจำ คือ การคืนคนดีสู่สังคม เรือนจำควรมีระบบที่เข้มงวดและไม่หุหุราเกินกว่าคนทั่วไปในสังคมภายนอก เรือนจำควรมีไว้สำหรับผู้กระทำผิดที่รุนแรงและลักษณะร้ายเท่านั้น ส่วนคนที่ทำผิดไม่รุนแรงหรือคนป่วยคนสูงอายุควรได้รับการปฏิบัติที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำ เรือนจำควรใช้ผู้ต้องขังเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้การแก้ไขตรงตามต้องการและเหมาะสม เรือนจำมีหน้าที่ปฏิบัติตามคำพิพากษาแต่ไม่ใช่การทำโทษให้ผู้ต้องขังได้รับความทรมานมีความเป็นอยู่ต่ำกว่ามาตรฐานหรืออยู่อย่างแออัด และผู้ต้องขังควรมีโอกาสปรับตัวก่อนพ้นโทษ เช่น การอนุญาตให้ลาภิจ การพักการลงโทษหรือการส่งออกไปทำงานสาธารณะเพื่อลดอัตราการทำผิดซ้ำ

แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลางกับแนวคิดในเรื่อง การทำงานหนัก เพื่อให้ผู้ต้องขังเข็ดหลาบและไม่กลับไปกระทำผิดอีก

4.7 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง เรื่อง ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546-2555) นี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการราชทัณฑ์หรือกระบวนการยุติธรรม โดยเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงและระดับกลางของกรมราชทัณฑ์และงานในกระบวนการยุติธรรมจำนวน 5 ราย ซึ่งในการเลือกผู้เชี่ยวชาญเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการศึกษาไว้ว่าผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นผู้ที่ต้องปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการราชทัณฑ์หรืองานในกระบวนการยุติธรรมมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในหลักอาชญาวิทยาทัณฑ์วิทยาและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดหรืองานในกระบวนการยุติธรรม

สำหรับข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นอีกส่วนหนึ่ง โดยได้ผ่านการตรวจสอบ แก้ไข และเพิ่มเติมจากอาจารย์ที่ปรึกษาเรียบร้อยแล้ว โดยมีกรอบของ ข้อคำถามส่วนใหญ่เหมือนกับแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ แต่ได้เพิ่มเติม ลักษณะของข้อคำถามในการสัมภาษณ์ที่มีรายละเอียดของข้อมูลในเชิงลึก ซึ่งผลการเก็บรวบรวม ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสรุปได้ดังนี้

สัมภาษณ์อธิบดีกรมราชทัณฑ์

สถานที่สัมภาษณ์

กรมราชทัณฑ์ วันที่ 30 มกราคม 2547 เวลา 9.00 -11.30 น.

ข้อมูลภูมิหลังผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์จบการศึกษาจากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้รับทุน ไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท (ทุนสำนักงานก.พ.) ด้านอาชญาวิทยาที่ Florida State University ประเทศสหรัฐอเมริกา และศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปฏิบัติงานครั้งแรกในตำแหน่งนักทัณฑวิทยา กรมราชทัณฑ์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมราชทัณฑ์

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ได้กล่าวถึงแนวทางในการบริหารงานราชทัณฑ์ในปัจจุบันว่ามี การมุ่งเน้นการพัฒนาใน 4 มิติ ได้แก่

มติที่ 1 การพัฒนาบุคลากร เพื่อให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่เรื้อนจำทำงานมี ศักยภาพในการทำงานที่สูงขึ้นและมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นสู่เป้าหมายและการทำงาน อย่างมีประสิทธิภาพ

มติที่ 2 การพัฒนาอาคารสถานที่และเครื่องมือในการทำงาน ซึ่งปัจจุบันมีสภาพ เก่าแก่ ทรุดโทรม จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และเอื้ออำนวยต่อการ บริหารงานปฏิบัติงานและบริหารเรือนจำตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ใหม่ ตามยุทธศาสตร์จัด ระเบียบเรือนจำ เพื่อที่จะสร้างภูมิทัศน์ด้านทาน และควบคุมเงื่อนโซ่ที่จะส่งผลให้เกิดความไม่สงบใน เรือนจำโดยมีมาตรการที่สำคัญคือ มาตรการจัดระเบียบสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากรและการ บริหารจัดการ และมาตรการย้ายผู้ต้องขัง โดยเฉพาะผู้ต้องขังรายสำคัญหรือผู้มีอิทธิพล คดี พ.ร.บ.

ยาเสพติด เพื่อเป็นการตัดบุคคลประเภทนั้นออกจากวงจรปัญหา ยาเสพติด โดยการย้ายแดน หรือ พิจารณาย้ายระบายนไปเรือนจำ/ทัณฑสถานอื่น

มติที่ 3 การพัฒนาระบบงานและระบบทัณฑวิทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจำแนก ประเภทเรือนจำ เพื่อให้เรือนจำแต่ละแห่งรับผิดชอบภารกิจหลักด้านใดด้านหนึ่ง จะได้มีความ เชี่ยวชาญในการปฏิบัติ และสามารถรองรับผู้ต้องขังเฉพาะประเภทได้ ซึ่งจะช่วยพัฒนาระบบงาน เรือนจำให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แม้ว่าปัจจุบัน จำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำจะมีความ แออัด แต่กรมราชทัณฑ์ก็ได้ละเลยในการเอาใจใส่ดูแลต่อผู้ต้องขังแต่อย่างใด ทั้งนี้กรมราชทัณฑ์ ได้ยึดถือการปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและข้อเสนอแนะที่ เกี่ยวข้อง (Standard Minimum Rules For the Treatment of Prisoners and Related Recommendations) ขององค์การสหประชาชาติเป็นสำคัญ รวมทั้งการปฏิบัติที่สอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 อย่างเคร่งครัด

มติที่ 4 การใช้เทคนิคด้านการบริหารเพื่อให้การบริหารงานเรือนจำมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น อาทิ การนำระบบการบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลงานมาใช้ให้สอดคล้อง กับนโยบายของรัฐบาล การประยุกต์ใช้ระบบบริหารงานคุณภาพ เช่น ระบบPSO, 5ส., การกำหนด มาตรฐานเรือนจำ เป็นต้น

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับทฤษฎีอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาต่อการกำหนด ทิศทางการราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้า

สำหรับแนวความคิดด้านทฤษฎีด้านอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยานั้นอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ได้ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่ามีความสำคัญต่อการบริหารงานราชทัณฑ์เป็นอย่างมาก เพราะเป็น พื้นฐานในการปฏิบัติงานของกรมราชทัณฑ์ และยังเป็นที่ทราบกันดีว่า ทฤษฎีด้านอาชญาวิทยา และทัณฑวิทยานั้นจะมุ่งเน้นการอธิบายถึงสาเหตุของการกระทำผิดของผู้กระทำผิดและแนว ทางการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจหลักของกรมราชทัณฑ์ที่รับผิดชอบในการ ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยตรง ดังนั้น จึงเห็นว่า การที่จะปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดอย่างไรนั้น จำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้และทฤษฎีทางด้านอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาเข้ามาช่วยมาเป็น แนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพประสิทธิผลและมีความชัดเจน

ดังนั้นในอนาคตการกำหนดรูปแบบและทิศทางของระบบการราชทัณฑ์จึงจำเป็นต้อง อาศัยหลักและทฤษฎีซึ่งเกี่ยวข้องกับอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาให้มากขึ้น เพื่อให้การปฏิบัติต่อ ผู้กระทำผิดในเรือนจำนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้งานราชทัณฑ์ยังคง

อยู่ภายใต้กรอบของสังคมหรือความต้องการของสังคมเป็นหลักจึงส่งผลให้การนำรูปแบบหรือระบบการราชทัณฑ์ในเชิงพัฒนามาใช้ได้ยากซึ่งจะแตกต่างกับในต่างประเทศหลายๆประเทศที่เป็นต้นกำเนิดแนวคิดทางอาชญาวิทยาทัณฑ์วิทยาและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในเรือนจำ ที่ส่วนใหญ่แล้วรูปแบบของการราชทัณฑ์จะมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ได้หยุดอยู่ที่รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งตลอดเวลาสำหรับในประเทศไทยนั้นในช่วงที่ผ่านมา ยังคงมุ่งเน้นการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในลักษณะของการแก้ไขฟื้นฟูซึ่งในช่วงเวลาปัจจุบันกระทำไต่ยากเพราะมีจำนวนผู้ต้องขังมากกว่ากำหนดแต่อย่างไรก็ตามแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในปัจจุบันเริ่มเปลี่ยนแปลงไปสังคมเริ่มหันมาให้ความสนใจในเรื่องของการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชนมากขึ้น

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2546-2555)

ประเด็นที่ 1 การปรับปรุงด้านศักยภาพและสมรรถนะของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานสอดคล้องกับนโยบาย สถานการณ์อาชญากรรม ลักษณะผู้ต้องขัง และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ที่ผ่านมารกรมราชทัณฑ์ได้กำชับให้เจ้าหน้าที่ทุกคนยึดถือหลักการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด เน้นการทำงานที่โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ที่ผ่านมา เมื่อเจ้าหน้าที่กระทำการเกินกว่าเหตุ จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อผู้ต้องขังหรือทางราชการ หรือมีข้อร้องเรียนถึงพฤติกรรมที่มีขอบของเจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์ก็ได้พิจารณาดำเนินการอย่างรอบคอบ รัดกุม หากพบว่าเจ้าหน้าที่รายใดกระทำผิดต่อกฎหมาย หรือกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องจริง กรมราชทัณฑ์ก็ได้ดำเนินการอย่างเด็ดขาดตามขั้นตอนการลงโทษทางวินัยข้าราชการ โดยมีได้มีการปกป้องหรือให้การช่วยเหลือผู้กระทำผิดแต่อย่างใด

ประเด็นที่ 2 การพัฒนาระบบการบริหารให้มุ่งเน้นผลงานและการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยขณะนี้กรมราชทัณฑ์อยู่ระหว่างการจัดทำมาตรฐานงานเรือนจำและนำระบบ PSO ของ ก.พ. มาประยุกต์ใช้ในการให้บริการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม เพื่อให้ผู้รับบริการของกรมราชทัณฑ์ไม่ว่าจะเป็นผู้ต้องขัง ญาติ ประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนได้รับประโยชน์สูงสุด

ประเด็นที่ 3 การปรับปรุงระบบทัณฑ์วิทยา โดยการนำนวัตกรรมและการบริหารงานที่เป็นไปตามหลักทัณฑ์วิทยามาใช้ให้มากขึ้น เช่น การควบคุมผู้ต้องขังในชุมชนโดยอาศัยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นทางเลือกในการควบคุมผู้ต้องขังโดยไม่ใช้เรือนจำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลด

ความแออัดในเรือนจำ รวมทั้งเพื่อเป็นการให้โอกาสผู้กระทำผิดได้ใช้ชีวิตในชุมชนได้ตามปกติ ไม่ที่จะเป็นการประกอบอาชีพการงาน การตลอดจนการใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัว รวมทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิดได้แสดงความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองด้วยการชำระเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการควบคุมด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์นี้ด้วย ทั้งนี้ระหว่างที่ผู้กระทำผิดอยู่ระหว่างการควบคุมด้วยเครื่องมีอิเล็กทรอนิกส์ ผู้กระทำผิดจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กรมราชทัณฑ์กำหนด โดยเคร่งครัด อาทิ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มบำบัด ทำงานชดใช้สังคม ต้องเรียนหนังสือ หรือเข้ารับการตรวจหาสารเสพติดหรือแอลกอฮอล์

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 อธิบดีกรมคุมประพฤติ

สถานที่สัมภาษณ์

กรมคุมประพฤติ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2547 เวลา 14.00 -16.30 น.

ข้อมูลภูมิหลังผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์จบการศึกษาในระดับปริญญาเอกด้านกฎหมาย (J.S.D.) จากมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด โดยทุนฟูลไบรท์ จบปริญญาโทด้านกฎหมาย (LL.M.) จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด โดยทุนฟูลไบรท์ ปริญญาโทด้านกฎหมายการค้าและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (LL.M.) มหาวิทยาลัยคอร์เนล โดยทุน ก.พ. ปริญญาตรี (เกียรตินิยม) จากคณะนิติศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเคยปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานในกระบวนการยุติธรรมดังนี้ เป็นอดีตผู้ช่วยเลขาธิการอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการสูงสุด อดีตผู้อำนวยการสถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูง ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อธิบดีกรมคุมประพฤติ

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์

อธิบดีกรมคุมประพฤติได้ให้ข้อคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวว่าเมื่อพิจารณาจุดแข็งของกรมราชทัณฑ์แล้วพบว่า เป็นหน่วยงานที่มีบุคลากรที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ และมีความอดทนในการปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมที่จำกัด ทั้งยังมีความคิดริเริ่มในการทำงานอีกด้วย ซึ่งการที่เจ้าหน้าที่ทำงานหนักตรากตรำ เนื่องจากผู้ต้องขังเพิ่มมากขึ้นนั้น เป็นปัญหาที่เกิดจากระบบกระบวนการยุติธรรมที่ยังล้าหลังผู้กระทำผิดโดยใช้เรือนจำอยู่มาก จำเป็นที่จะต้องคิดว่า จะทำอย่างไรที่จะให้มีการใช้เรือนจำน้อยที่สุดเท่าที่จำเป็นเท่านั้น แล้วผู้ที่กระทำผิดในคดีเล็กน้อย

ก็เปลี่ยนมารับโทษในชุมชนโดยผ่านระบบคุมประพฤติแทน แต่ในขณะเดียวกันกรมราชทัณฑ์ก็มีจุดอ่อนซึ่งน่าจะแก้ไขได้แก่

1. ปัญหาในด้านโครงสร้างการบริหารเดิมของกรมราชทัณฑ์อยู่นอกกระบวนการยุติธรรม วัฒนธรรมการทำงานตามระบบเดิมจะอาศัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคลเสียมาก ทำให้เกิดระบบอำนาจนิยม การใช้อำนาจกันอย่างพร่ำเพรื่อ เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่โปร่งใส ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และต้องให้เรือนจำเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตัวเองด้วย ไม่ควรใช้การสั่งการจากหน่วยงานกลางเพียงอย่างเดียว

2. ปัญหาสิทธิมนุษยชน กรมราชทัณฑ์จะต้องมีมาตรฐานในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้ได้ ตามมาตรฐานสากล เรือนจำต้องไม่ใช่สถานที่ทรมานผู้กระทำผิด คือ จะต้องไม่มีการลงโทษใดๆ อีกในเรือนจำ เพราะการจำกัดอิสรภาพก็ถือเป็นการลงโทษที่พอเพียงแล้ว ในขณะที่จำกัดอิสรภาพนั้น ก็จำเป็นที่จะต้องเสริมศักยภาพผู้ต้องขังเหล่านั้นด้วย เพื่อให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมตามอย่างพลเมืองดีได้

3. ปัญหาด้านการคุ้มครองสิทธิเบื้องต้นของผู้ต้องขัง เช่น สิทธิในการเข้าถึงทนายการมีที่ปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ผู้บริสุทธิ์ต้องขังได้รับการช่วยเหลือโดยเร็ว จะต้องมีการกระบวนการที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างทันทั่วทั้งที่ โดยอาศัยอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ศึกษาวิชากฎหมายระหว่างที่ถูกควบคุมด้วย

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับทฤษฎีอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้า

สำหรับทฤษฎีทางอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยานั้นมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของกรมราชทัณฑ์มาก แต่เมื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานและพัฒนาการราชทัณฑ์ไม่น่าจะเป็นเรื่องยาก เพราะมีแนวทาง และหลักการ ที่กำหนดไว้ชัดเจนอยู่แล้ว แต่ปัญหาที่กรมราชทัณฑ์เผชิญอยู่ในขณะนี้ เป็นปัญหาด้านการปฏิบัติเสียมากกว่า และเป็นปัญหาที่ชัดเจนของกระบวนการยุติธรรมของไทย สำหรับปัญหาที่เห็นได้ชัดในปัจจุบันนั้น ได้แก่

1. การเผชิญกับปัญหาความหลากหลายของผู้ต้องขัง หากพิจารณาสถิติและข้อมูลผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานของกรมราชทัณฑ์ในปัจจุบันจะพบว่า ผู้ต้องขังมีความหลากหลายมาก แตกต่างกันในหลายด้าน ผู้ต้องขังในเรือนจำในภูมิภาคหนึ่งหรือท้องที่หนึ่งก็มีความแตกต่างจากภูมิภาคหรือท้องที่อื่นๆ จากข้อมูลจะพบว่า ผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษระยะสั้นมี

จำนวนประมาณ 30% ของผู้ต้องขังในเรือนจำทั้งหมด ส่วนผู้ต้องขังที่เป็นอาชญากรโดยสันดาน กำหนดสูง มีเป็นจำนวนน้อย ดังนั้น การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังแต่ละรายให้เหมาะสมนั้น จะต้องเริ่มจากการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่มีความหลากหลายให้ได้เสียก่อน ในขณะเดียวกันก็ต้องหาแนวทางปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่มีความหลากหลายสอดคล้องกับประเภทผู้ต้องขัง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักและทฤษฎีในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดหรือตามหลักทัณฑวิทยา ซึ่งจะพระราชทัณฑ์สามารถปฏิบัติต่อผู้กระทำได้อย่างเหมาะสมมากที่สุด

นอกจากนี้ ยังจะต้องมีวิธีการที่จะเบี่ยงเบนผู้ต้องขังส่วนหนึ่งที่ไม่ใช่ผู้ร้ายโดยสันดานออกจากกระบวนการกระบวนการยุติธรรมด้วย เมื่อผู้ต้องขังในเรือนจำน้อยแล้ว สิ่งที่ต้องทำก็คือ การพัฒนาระบบเรือนจำให้มีความเหมาะสมกับผู้ต้องขังแต่ละประเภท การบริหารงานเรือนจำแบบเดิมๆ ก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลง เช่น เปลี่ยนจากการใช้ผู้ต้องขัง “ขาใหญ่” เป็นสายให้กับเจ้าหน้าที่ ก็ต้องเปลี่ยนมาใช้ระบบการปฏิบัติงานใหม่เข้ามาช่วยแทน ส่วนระบบการตีตราในเรือนจำ หากมีการแยกประเภทผู้ต้องขังและจัดระบบเรือนจำได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ก็อาจไม่จำเป็นต้องตีตราผู้ต้องขังในเรือนจำอีกต่อไป เพราะที่ผ่านมา การตีตราผู้ต้องขังในเรือนจำมักจะถูกมองว่าเป็นการกระทำผิดที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน

2. การแยกผู้ต้องขังระหว่างคดี ในปัจจุบันผู้ต้องขังที่มีคดียังไม่สิ้นสุดนั้นยังถูกควบคุมอยู่ภายในเรือนจำร่วมกับผู้ต้องขังที่คดีเด็ดขาดแล้ว ดังนั้น สิ่งที่จะต้องเร่งดำเนินการในขณะนี้ก็คือ การแยกผู้ต้องขังที่คดียังไม่เด็ดขาดออกจากนักโทษเด็ดขาดให้ได้ ต้องแยกระหว่าง Jail และ Prison ให้ชัดเจน ไม่เช่นนั้น อาจจะถูกมองว่า ขัดกับกฎหมายและหลักมนุษยธรรม เพราะผู้ต้องขังระหว่างคดี กฎหมายยังถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ ไม่สามารถปฏิบัติกับบุคคลเหล่านี้ได้เหมือนกับนักโทษเด็ดขาด การที่นำผู้ต้องขังระหว่างคดีมาขังรวมกับนักโทษเด็ดขาดจึงอาจถูกมองว่าละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ โดยในต่างประเทศนั้น มีการแยกนักโทษเด็ดขาดจากผู้ต้องขังระหว่างคดีอย่างเด็ดขาด ไม่ปะปนกัน และการปฏิบัติต่อบุคคลทั้งสองกลุ่มนี้ก็มีความแตกต่างกัน โดยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังระหว่างคดีจะมีลักษณะที่ผ่อนปรนมากกว่านักโทษเด็ดขาด เพราะยังถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ที่อยู่ระหว่างการพิสูจน์ความผิด

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2546-2555)

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุง ระบบ และวิธีการในการบริหารงานราชทัณฑ์

เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้านั้นผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวถึงประเด็นในเรื่องนี้ว่าการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์ในอนาคต ควรจะต้องให้ความสำคัญกับประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การกำหนดให้มีแผนการพัฒนางานราชทัณฑ์ในระยะยาว ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ยังดำเนินการในลักษณะแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอยู่ การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดจะต้องเข้าใจระบบในภาพรวม เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องได้รับการพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับลักษณะของผู้ต้องขังที่เปลี่ยนแปลงไป ที่สำคัญคือจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักพฤตินิยมศาสตร์นอกเหนือจากความรู้ทางด้านราชทัณฑ์ เนื่องจากหลักพฤตินิยมศาสตร์เป็นหลักการพื้นฐานที่จะต้องใช้ในการวิเคราะห์ผู้ต้องขัง เพื่อจะได้เข้าใจถึงประวัติความเป็นมา พฤติกรรมการกระทำผิด สาเหตุการกระทำผิด และวิธีการที่จะต้องใช้ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังคนนั้นให้กลับตัวกลับใจเป็นพลเมืองดีของสังคม และไม่กลับเข้าสู่วงจรการกระทำผิดอีก

2. การปรับวัฒนธรรมองค์กรของราชทัณฑ์ จากหน่วยงานที่มักจะถูกมองว่าเป็นแดนสนธยาและนิยมการใช้อำนาจ ให้เป็นหน่วยงานที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีจิตสำนึก และยึดหลักวิชาการในการปฏิบัติงาน ที่ผ่านมามีปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับงานราชทัณฑ์มีความอ่อนไหวสูง ไม่ว่าจะเป็น นโยบายรัฐบาล สื่อมวลชน ฝ่ายการเมือง และประชาชน จะเห็นว่า ประชาชนมีความต้องการที่จะเห็นผู้กระทำผิดถูกลงโทษอย่างสาสม ซึ่งราชทัณฑ์ก็ต้องสร้างภาพให้ประชาชนเห็นเช่นนั้น จนนำไปสู่การใช้อำนาจโดยไม่รู้ตัว งานราชทัณฑ์เป็นงานที่มีความเสี่ยงมากอยู่แล้ว ทำดีเกินไป ประชาชนก็ต่อว่า หากเข้มงวดเกินไป ก็ถูกตำหนิ กลไกของประเทศไทยในเรื่องนี้ต่างจากต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเด็นความรู้สึกของคนไทยที่อ่อนไหวง่ายกว่าต่างประเทศ การปรับเปลี่ยนนโยบายงานราชทัณฑ์ตามกระแสสื่อมวลชนและประชาชนมากเกินไปจึงเป็นเรื่องที่เป็นอันตราย เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมในส่วนอื่นๆ เองก็ยังไม่สมบูรณ์

3. การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานราชทัณฑ์ ซึ่งกรมราชทัณฑ์ก็พยายามดำเนินการอยู่แล้ว การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวนี้จะต้องเป็นระบบ ผู้กระทำผิดที่ไม่ใช่ผู้ร้ายรายสำคัญไม่ควรที่จะต้องส่งเข้าเรือนจำ การมาเปลี่ยน “ภาวะเป็นพลัง” ในช่วงที่อยู่ในเรือนจำนั้นมีความยากและสิ้นเปลืองมากกว่า ดังนั้น จะต้องไม่ให้นักคณกลุ่มนี้เป็น “ภาวะ” ตั้งแต่แรก โดยการนำ Intermediate Sanction มาใช้ให้มากขึ้น อาจจะเป็นการจำกัด “เสรีภาพ” ในชุมชนโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยเรือนจำ เช่น การกักบริเวณ โดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ กรมราชทัณฑ์ต้องสร้างความเข้าใจและรณรงค์ให้สังคมเห็นว่า การลงโทษด้วยวิธีเช่นนี้ก็เพียงพอแล้วสำหรับผู้ที่ไม่ได้เป็นผู้ร้ายโดยสันดาน

4. การพัฒนาระบบการกลับเข้ามาใหม่ (Reentry) และการดูแลภายหลังปล่อย (Aftercare) ทั้งนี้ การเตรียมความพร้อมให้กับผู้ที่กำลังจะพ้นโทษต้องมีความเชื่อมโยงมากขึ้น เช่น ระหว่างกรมคุมประพฤติและกรมราชทัณฑ์ ต้องร่วมมือกันทำงานเป็นระบบ ส่วนในด้าน Aftercare นั้น การสงเคราะห์อย่างต่อเนื่องในปัจจุบันยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ เช่น บ้านสวัสดิ์ของกรมราชทัณฑ์ ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้น จึงจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ผ่านกระบวนการพัฒนาศักยภาพและการปรับกระบวนการทัศน เพื่อที่จะได้เข้ามาช่วยดูแลงานราชทัณฑ์ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 เลขานุการศาลฎีกา

สถานที่สัมภาษณ์

ศาลฎีกา วันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2547 เวลา 9.00 -12.00 น.

ข้อมูลภูมิหลังผู้ให้สัมภาษณ์

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระดับปริญญาโทและเอกทางกฎหมาย (LL.M.) จาก Harvard Law School, และ (M.C.L.) George Washington University, ปริญญาเอกจาก (S.J.D.) George Washington University, ประเทศสหรัฐอเมริกา ปฏิบัติหน้าที่ ต่างที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ดังนี้ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดขอนแก่น ผู้อำนวยการกองวิชาการ สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม ผู้พิพากษาศาลแพ่ง ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลแพ่ง ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลแพ่งช่วยทำงานในตำแหน่งเลขานุการศาลฎีกา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเลขานุการศาลฎีกา

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์ในการบริหารงานเรือนจำและทัณฑสถานในปัจจุบันไว้ดังนี้ว่า การบริหารงานราชทัณฑ์ของกรมราชทัณฑ์ในปัจจุบันนั้นมีจุดเด่นที่น่าสนใจและยังควรที่จะให้มีการดำเนินการต่อไปดังนี้

ในภาพรวมที่เห็นได้ชัด คือ การคุมขังผู้ต้องขังแบบรวม ทั้งนี้ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม การขังเดี่ยวจะทำให้ผู้ต้องขังขาดสังคมไป เกิดความโดดเดี่ยว คิดมาก การขังเดี่ยวไม่ช่วยให้ผู้ต้องขังสามารถแก้ปัญหาได้ ตรงกันข้าม อาจเกิดความรู้สึกแค้นสังคมได้ แม้ว่าการขังรวมอาจ

ก่อให้เกิดปัญหาทะเลาะเบาะแว้งกันบ้าง แต่หากแบ่งเกรดผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ก็จะไม่แก้ปัญหานี้ได้ ดังนั้น จึงเห็นว่า ระบบขังรวมที่กรมราชทัณฑ์ใช้อยู่ปัจจุบันนี้ มีข้อดีอยู่มาก เท่าที่ทราบ ผู้ต้องขังที่อยู่ร่วมกันในแดนเดียวกันสามารถที่จะพึ่งอาศัยกันได้ คนที่ไม่มีญาติมาเยี่ยมก็ไม่ได้รู้สึกเหงามากนัก เนื่องจากมีกิจกรรม มีเพื่อนที่จะพูดคุยหรือให้คำปรึกษา ในทางกลับกัน หากเป็นระบบขังเดี่ยว ทุกคนอยู่ตัวใครตัวมัน ยิ่งเมื่อไม่มีญาติมาเยี่ยมแล้ว จะยิ่งเครียดหนัก เพราะนอกจากจะต้องเครียดเรื่องคดีของตนแล้ว ยังจะต้องเครียดเรื่องสถานการณ์แวดล้อมอีก หากสถานการณ์เป็นเช่นนี้แล้ว ก็ยากที่ผู้ต้องขังคนนั้นๆ จะกลับคืนสู่สังคมและใช้ชีวิตอย่างพลเมืองดีได้ การขังรวมจึงมีผลดีต่อการควบคุมผู้ต้องขังในเชิงจิตวิทยา

การแก้ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ มีการประสานความร่วมมือนำมาตรการเบี่ยงเบนคดี (Diversion) มาใช้ในกระบวนการยุติธรรม เพื่อเบี่ยงเบนผู้กระทำผิดออกจากระบบก่อนจะเข้าสู่เรือนจำ ซึ่งก็ทราบว่ากรมราชทัณฑ์ใช้ความพยายามในการดำเนินการในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของจุดด้อยนั้น เห็นว่า การบริหารงานเรือนจำยังเป็นระบบปิด สังคมภายนอกหรือแม้แต่บุคลากรของศาลเอง ก็ไม่อาจรู้ได้ว่า สภาพในเรือนจำเป็นอย่างไร บางครั้งศาลเองยังรู้สึกว่าการบริหารโทษตามระบบราชทัณฑ์ไม่ได้เป็นไปตามคำพิพากษา เช่น ผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษจำคุกตลอดชีวิต อยู่ในคุกได้ไม่นาน เมื่อมีกระบวนการลดโทษ การทำงานสาธารณะ การพักการลงโทษ ภัยโทษ ก็สามารถกลับคืนสู่สังคมเหมือนเดิม กระบวนการลดหย่อนโทษเหล่านี้ ศาลไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมเท่าที่ควร ไม่เหมือนในต่างประเทศ ทำให้ไม่แน่ใจว่าการดำเนินงานมีความโปร่งใสมากน้อยเพียงใด และทำให้ดูเหมือนคำพิพากษาไม่ศักดิ์สิทธิ์ จริงอยู่ที่ พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ ใต้ให้อำนาจกรมราชทัณฑ์ในการบริหารโทษ พักการลงโทษ หรือลดโทษ แต่หากดำเนินการไม่รอบคอบรัดกุมพอ ก็อาจจะทำให้กระบวนการยุติธรรมเกิดความเสียหายได้ ซึ่งจะไม่เป็นผลดีต่อกรมราชทัณฑ์เอง

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับทฤษฎีอาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยาต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้า

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหลักและทฤษฎีอาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยาที่มีความสัมพันธ์ต่อการทำงานและการพัฒนาของระบบการราชทัณฑ์ที่ส่งผลต่อการกำหนดรูปแบบและทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้า

สำหรับในข้อนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ความเห็นไว้ว่าการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดนั้นจำเป็นต้องอาศัยทฤษฎีและหลักวิชาการ ปัจจุบัน กรมราชทัณฑ์ยังเน้นการแก้ไขฟื้นฟูในแง่รูปแบบเท่านั้น เน้นการฝึกวิชาชีพอย่างเดียว อาจไม่ได้คำนึงถึงความสามารถ ความถนัดหรือความสนใจของผู้ต้องขัง เท่าที่ทราบ ผู้ต้องขังจะได้รับมอบหมายให้ทำงานตามที่เรือนจำมีคำสั่ง ไม่ได้ให้ความสำคัญกับตัวผู้ต้องขังมากนัก ดังนั้น กระบวนการฝึกวิชาชีพจึงอาจไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะผู้ต้องขังไม่ได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจหรือถนัดแล้ว เมื่อพ้นโทษออกไป ก็ไม่ได้นำสิ่งที่ตนเรียนไปใช้ประโยชน์ในการหารายได้ ซึ่งในท้ายที่สุด ผู้ต้องขังคนดังกล่าวนั้นก็อาจจะต้องเข้าสู่วงจรการกระทำผิดอีกครั้ง ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อทุกฝ่าย

การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดต้องยึดหลักพฤติกรรมศาสตร์ ต้องวิเคราะห์ให้ได้ว่า พฤติกรรมผิดๆ ของผู้ต้องขังนั้นเกิดขึ้นมาได้อย่างไร มีกระบวนการหล่อหลอมอย่างไร แล้วจะดึงพฤติกรรมนั้นๆ ออกไปได้หรือไม่ ถ้าดึงออกไปไม่ได้ จะต้องใส่อะไรลงไป เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม นั่นคือ จะต้องจำแนกผู้ต้องขังออกตามประเภท แล้วหล่อหลอมใหม่ ไม่ใช่แค่การสอน แต่ต้องทำให้ผู้ต้องขังยอมรับภาพหรือความหมายของตนเองในสภาวะใหม่ การฟื้นฟูแบบเหมารวมจึงอาจไม่ได้ผล กรมราชทัณฑ์จะต้องให้ความสำคัญกับระดับปัจเจกบุคคลให้มาก ต้องเข้าใจว่ามนุษย์เราแต่ละคนแตกต่างกัน มีพื้นฐานชีวิต ประสบการณ์ ต่างกัน การที่คนๆ หนึ่งกระทำผิดจึงไม่จำเป็นต้องมีสาเหตุหรือแรงจูงใจเหมือนอีกคนหนึ่ง ดังนั้น เมื่อผู้กระทำผิดเข้าสู่ระบบเรือนจำจึงจำเป็นที่กรมราชทัณฑ์จะต้องวิเคราะห์อย่างถ่วงถ่วง เพื่อที่จะได้กำหนดแผนการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดคนนั้นๆ ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของผู้กระทำผิดนั้น

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546-2555)

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุง ระบบ และวิธีการในการบริหารงานราชทัณฑ์ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบและทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้านั้น เลขาธิการศาลฎีกาได้ให้ความคิดเห็นในเรื่องนี้ว่าในอนาคตกรมราชทัณฑ์ควรจะต้องให้ความสำคัญกับประเด็นต่อไปนี้ คือ

การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เช่น การจำแนกตามฐานความผิดจะช่วยให้สามารถวางแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ ระบบจำแนกจะต้องสามารถวิเคราะห์

ตัวผู้ต้องขังคนนั้นได้ โดยละเอียด ทั้งมิติทางด้านสังคมและจิตวิทยา ซึ่งจะช่วยให้รู้ถึงสาเหตุของการกระทำผิด และความต้องการของผู้ต้องขังคนนั้นๆ ได้

ผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษระยะสั้นอาจไม่จำเป็นต้องขังในเรือนจำ จำเป็นต้องมีการหามาตรการลงโทษแทนการจำคุกสำหรับผู้กระทำผิดคดีเล็กน้อย ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เริ่มตั้งแต่ชั้นจับกุม ชั้นอัยการ ชั้นพิจารณา เพื่อให้ผู้กระทำผิดจะไม่ต้องเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำ

เนื่องจากประเด็นที่กล่าวมานั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการกำหนดรูปแบบและทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้า เพื่อให้การราชทัณฑ์ได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม

สถานที่สัมภาษณ์

สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม วันที่ 3 กุมภาพันธ์ เวลา 10.00-12.00 น.

ข้อมูลภูมิหลังผู้ให้สัมภาษณ์

จบการศึกษาระดับปริญญาตรีนิติศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระดับปริญญาโท LL.B. (Second Class Honors, Upper Division) University of Wales, UK และ เนติบัณฑิตไทย เนติบัณฑิตอังกฤษ (Barrister-at-Law of Gray's Inn) เริ่มรับราชการในตำแหน่งนิติกร กรมบังคับคดี และปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมโดยสรุปดังนี้ ผู้ช่วยผู้พิพากษา ผู้พิพากษาประจำกระทรวง ช่วยทำงานตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ผู้พิพากษาศาลแขวงสงขลา ผู้พิพากษาประจำกระทรวงทำงานธุรการในตำแหน่งรองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ รองอธิบดี ฝ่ายวิชาการ กรมบังคับคดี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม และ Chairman of The UN Central Working Group on Insolvency Law, United Nations (1999-Present)

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์

ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรมได้กล่าวถึง การบริหารงานเรือนจำของกรมราชทัณฑ์ในปัจจุบันไว้ว่า การดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์ในปัจจุบันกำลังอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลง

จากเชิงรับมาเป็นเชิงรุก ซึ่งแต่เดิมการบริหารงานเรือนจำเป็นแบบปิด เป็นเอกเทศ บุคคลภายนอกไม่ค่อยได้รับรู้เกี่ยวกับงานราชทัณฑ์ แต่อย่างไรก็ตามเท่าที่ปรากฏจะเห็นได้ว่ากรมราชทัณฑ์ในช่วงที่ผ่านมานั้นมีจุดแข็งในด้านการบริหารที่เห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ

อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่มีเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับส่วนราชการอื่น บุคลากรเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีศักยภาพในการปฏิบัติงานสูงซึ่งช่วยให้กรมราชทัณฑ์สามารถแก้ปัญหาผู้ต้องขังแออัดในช่วงที่ผ่านมาได้ งบประมาณที่ได้รับมีความแน่นอน โดยคิดตามจำนวนผู้ต้องขัง ซึ่งกรมราชทัณฑ์ได้บริหารจัดการงบประมาณดังกล่าว เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนางานของเรือนจำมาอย่างต่อเนื่องดังจะเห็นได้จากข่าวที่เผยแพร่ทางสื่อมวลชน

นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารจากเดิมที่เคยสังกัดกระทรวงมหาดไทย มาสังกัดกระทรวงยุติธรรมจะช่วยให้การดำเนินงานและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมด้วยกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นโยบายการบริหารงานกระบวนการยุติธรรมที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจะช่วยให้เกิดการพัฒนางานราชทัณฑ์ได้อย่างแน่นอน

อย่างไรก็ตามการบริหารงานราชทัณฑ์ในปัจจุบันก็มีจุดอ่อนที่สำคัญและส่งผลกระทบต่ออย่างยิ่งต่อการพัฒนางานราชทัณฑ์ในปัจจุบันอย่างมากก็คือ

1 การปฏิบัติงานของกรมราชทัณฑ์ยังมีลักษณะ “ซื้อเวลา” เพื่อชะลอปัญหา ไม่ได้เน้นการแก้ปัญหาอย่างจริงจังเท่าที่ควร โดยเฉพาะเรื่องปัญหาผู้ต้องขังแออัด ควรที่จะต้องมีการดำเนินการในลักษณะเชิงรุกมากกว่าปัจจุบัน

2 การปฏิบัติงานภายใต้กรอบมากเกินไป ควรที่จะคิดนอกกรอบมากในบางเรื่อง เพื่อจะได้มองปัญหาได้ชัดเจนและรอบด้าน เช่น กรณีผู้ต้องขังล้นคุก จะต้องเร่งนำมาตรการใหม่ๆ มาใช้ อย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว ไม่เช่นนั้น ผู้ที่จะได้รับผลเสียก็คือ กรมราชทัณฑ์เอง สำหรับมาตรการที่อาจเป็นไปได้ก็เช่นการเบี่ยงเบนผู้ต้องขังออกจากเรือนจำ แล้วนำไปควบคุมที่บ้านโดยติดเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งหลายประเทศมีใช้มานานแล้ว กรมราชทัณฑ์จำเป็นต้องผลักดันเพื่อให้เกิดการนำมาใช้ อย่างเป็นรูปธรรม

3. บุคลากรบางส่วนยังเคยชินกับวัฒนธรรมมององค์กรแบบดั้งเดิมที่มีลักษณะอำนาจนิยม ซึ่งมักเกิดขึ้นกับองค์กรที่มีลักษณะใช้อำนาจ และมีการตรวจสอบน้อย ขาดระบบการคานอำนาจ บุคลากรบางส่วนยังปรากฏเป็นข่าวเรื่องการทำร้ายหรือเรียกร้องผลประโยชน์จากผู้ต้องขัง เป็นผลให้กรมราชทัณฑ์ถูกมองว่า เป็นดินแดนสนธยา และสร้างภาพลักษณ์ที่ไม่ดีให้แก่กรมราชทัณฑ์ได้

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับทฤษฎีอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้า

สำหรับในเรื่องนี้ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่ากรมราชทัณฑ์ควรยึดหลักวิชาการเป็นเข็มทิศ ในการดำเนินงาน บุคลากรต้องมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีอาชญาวิทยา ทัณฑวิทยา และองค์ความรู้ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับงาน ประเด็นนี้ต้องถือเป็น ข้อกำหนดสำหรับบุคลากรทุกคน บุคลากรต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่แรกเข้าทำงาน เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในงานที่ปฏิบัติ การทำงานโดยยึดความเคยชินตามแบบวัฒนธรรมเดิมๆ นั้น จะต้องยกเลิก และหันมาให้ความสำคัญกับหลักวิชาการมากยิ่งขึ้น

หากพิจารณาจากทฤษฎีอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา เห็นว่าปัจจุบันระบบงานราชทัณฑ์ควรจะต้องเน้นการแก้ไขฟื้นฟู สำหรับรูปแบบการดำเนินงานก็ต้องผสมผสานระหว่างการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมเสียระหว่างถูกควบคุมในเรือนจำและการแก้ไขฟื้นฟูในชุมชน เนื่องจากผู้ต้องขังส่วนใหญจะต้องกลับไปใช้ชีวิตในสังคม ระบบงานเรือนจำจะต้องช่วยให้คนเหล่านี้ สำนึกในความผิด และสามารถที่จะกลับไปใช้ชีวิตแบบพลเมืองดีได้หลังจากพ้นโทษ นอกจากนี้ กระบวนการแก้ไขฟื้นฟูยังจะต้องมีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับและสถานการณ์สังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

และสำหรับผู้ที่ไม่ได้กระทำผิดคดีนี้เสียหรือไม่ได้เป็นผู้ร้ายโดยสันดานไม่จำเป็นต้องแก้ไขฟื้นฟูมากเท่ากับกลุ่มผู้ร้ายคดีนี้เสียและไม่จำเป็นต้องส่งเข้าเรือนจำ แต่จะต้องหากกลไกให้บุคคลกลุ่มนี้สามารถเข้าสู่กระบวนการแก้ไขฟื้นฟูได้ บุคคลเหล่านี้สามารถที่จะรับโทษพร้อมกับการแก้ไขฟื้นฟูในชุมชนโดยที่ไม่เป็นอันตรายต่อสังคม

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2546-2555)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุง ระบบ และวิธีการในการบริหารงานราชทัณฑ์เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้านั้นผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรมได้กล่าวถึง ประเด็นนี้ว่าในการทำงานของกรมราชทัณฑ์ควรเน้นการทำงานเชิงรุกให้มากขึ้นโดยให้ความสำคัญกับประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1 การเปลี่ยนแปลงเชิงยุทธศาสตร์ แต่เดิมนั้น เมื่อมีการก่อสร้างศาลที่ได้ก็จะเกิด เรือนจำ ตามมาด้วยในปัจจุบันมีความจำเป็นมากในเรื่องดังกล่าวมาน้อยเพียงใดภายใต้ทรัพยากรบริหาร ที่มีจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งอัตรากำลังและงบประมาณ ในอนาคต เรือนจำไม่จำเป็นต้องเกิดตาม ศาลก็ได้ อาจจะมีอยู่ในภูมิภาคหรือท้องถิ่นใกล้เคียงกันได้และอาศัยระบบการบริหารจัดการที่ดี

2 การผลักดันออกจากเรือนจำและหามาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ภายใต้การ ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ การนำระบบราชทัณฑ์ชุมชน มาใช้อาจช่วยแก้ปัญหาความแออัดของเรือนจำได้ระดับหนึ่ง แต่ความสำเร็จของการดำเนินงานก็ ต้องขึ้นกับความเข้มแข็งของชุมชนด้วย ที่ผ่านมาชุมชนไม่ค่อยมีความเข้มแข็งมากนักในประเด็น เหล่านี้ เนื่องจากระบบราชการมีความเข้มแข็งมากเกินไป ทำให้ระบบ Self Help ของประชาชน และชุมชนลดลง ดังนั้น เมื่อจะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จึงจำเป็นที่จะต้องมีการสร้างเครือข่าย และให้ความรู้เบื้องต้นกับชุมชนก่อน

3 การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังต้องสามารถแยกผู้กระทำผิดติดนิสัยหรือผู้ร้ายโดยสันดาน ออกจากผู้กระทำผิดทั่วไปให้ได้ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างเหมาะสมและลดจำนวนผู้ต้องขังที่ไม่ จำเป็นต้องอยู่เรือนจำ

4 เน้นการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดอย่างมีมนุษยธรรม โดยให้โอกาสในการปรับตัวแก้ไขฟื้นฟู เพื่อให้สามารถกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข ทั้งนี้ ควรที่จะต้องกระตุ้นให้สังคมหรือ ชุมชนมีบทบาทในการแก้ไขฟื้นฟูให้มากขึ้น โดยให้สังคมให้เห็นว่า การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเป็น ความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างสังคมและภาคราชการ

5 การเพิ่มบทบาทของเอกชนในงานราชทัณฑ์ เช่น การฝึกอาชีพและหางานให้ทำอย่าง เป็นระบบ ตามความสมัครใจและความถนัดของผู้ต้องขัง ไม่ใช่ให้ทุกคนทำงานแบบเดียวกันหมด และเมื่อพ้นโทษก็ไม่ว่า จะสามารถนำความรู้ไปใช้ได้หรือไม่อย่างไร การฝึกวิชาชีพต้องมีความ ต่อเนื่องตั้งแต่การให้ความรู้ การลงมือปฏิบัติ การจัดจำหน่ายผลผลิตที่เกิดขึ้น จนเมื่อใกล้จะพ้น โทษแล้ว ก็อาจจะต้องพิจารณาช่วยเหลือในการหางานทำของผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถนำ ความรู้ที่ได้รับไปหารายได้เพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

6 การพัฒนาระบบสารสนเทศ โดยเฉพาะข้อมูลผู้ต้องขัง เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังได้ โดยข้อมูล ผู้กระทำผิดนั้นจะต้องได้รับการประมวลผลอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่กระบวนการจับกุม การสั่ง ฟ้อง การพิจารณา จนกระทั่งการรับโทษ ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกรม ราชทัณฑ์มีข้อมูลในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังรายนั้นๆ ได้อย่างเหมาะสม

7 การจำคุกกระยะปานกลางต้องมีการจัดการเป็นพิเศษให้เหมาะกับลักษณะผู้ต้องขัง ผู้ที่ไม่ได้เป็นผู้ร้ายโดยสันดานอาจจะไม่จำเป็นต้องรับโทษภายในเรือนจำแต่สามารถออกไปรับโทษในสังคมหรือชุมชนได้

8 การนำระบบและเทคนิคการบริหารจัดการมาใช้บริหารงานเรือนจำเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5   ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรใน กระบวนการยุติธรรม

สถานที่สัมภาษณ์

สถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม วันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2547
เวลา 9.30 – 11.30

ข้อมูลภูมิหลังผู้ให้สัมภาษณ์

สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิตจาก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และระดับปริญญาโท สาขาอาชญาวิทยา มหาวิทยาลัยเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย (Master of Criminology, The University of Melbourne, Australia) โดยทุนรัฐบาลออสเตรเลีย(AusAid) และปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการราชทัณฑ์และกระบวนการยุติธรรม มาโดยตลอด ก่อนที่จะย้ายมาดำรงตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม และผู้อำนวยการสำนักงานเตรียมการจัดการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญาครั้งที่ 11 พ.ศ. 2548

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์

ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมได้ให้ความเห็นและกล่าวถึง การดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์ในการบริหารงานเรือนจำและทัณฑสถานปัจจุบันไว้ว่า งานราชทัณฑ์นั้น คนทั่วไปมักคิดว่าอยู่ปลายทางของกระบวนการยุติธรรม จึงมักให้ความสำคัญน้อย เพราะส่วนใหญ่คิดว่าเมื่อลงโทษผู้กระทำผิดแล้ว กระบวนการเป็นอันจบสิ้น ขั้นตอนหลังจากมีคำพิพากษาแล้ว เป็นเรื่องของผู้กระทำผิดและญาติที่จะต้องได้รับผลกระทบนั้นไป สังคมไม่ขอเข้ามายุ่งเกี่ยวอีก ที่ผ่านมาสังคมไทยจะแก้ปัญหาอาชญากรรมหรือการกระทำผิดบางประเภท ด้วยการส่งตัวผู้กระทำผิดไปเรือนจำโดยสังเกตได้จากกฎหมายที่มีโทษทางอาญาของประเทศไทยมีเป็น

จำนวนมาก และในความหลากหลายของโทษตามกฎหมายเหล่านี้ ตัวประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นกฎหมายหลักก็ยังคงกำหนดทางเลือกไว้ น้อยมาก ที่ใช้อยู่ส่วนใหญ่ก็คือการลงโทษจำคุกด้วยระยะเวลาสั้นและการประหารชีวิต

การที่ระบบสังคมและกฎหมายเป็นอย่างนี้ทำให้งานราชทัณฑ์ต้องรับภาระหนัก เพราะนอกจากจะไม่ได้ได้รับความสนใจและสนับสนุนจากสังคมน้อยแล้ว ยังต้องคอยรับภาระจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้นทุกขณะ การบริหารงานภายใต้สภาวะอันจำกัดเช่นนี้ ส่งผลถึงประสิทธิภาพการทำงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเมื่อมีข่าวไม่ดีเกี่ยวกับเรือนจำ หรือผู้พ้นโทษออกไปทำผิดซ้ำที่รุนแรงขึ้น กรมราชทัณฑ์ก็ถูกตำหนิเช่นเดิม เพราะจะมีคนอีกกลุ่มหนึ่งที่ออกมาเรียกร้องสิทธิและการคุ้มครองให้กับผู้ต้องขัง สลับกับกลุ่มคนที่ออกมาเรียกร้องให้ลงโทษที่รุนแรง

การดำเนินการของกรมราชทัณฑ์ที่ผ่านมา โดยส่วนตัวแล้วทำได้ดีในระดับมากเพียงเรื่องเดียว คือการควบคุมผู้ต้องขังไว้ให้อยู่อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ถูกสอนให้ยึดถือหน้าที่นี้เป็นหลักก็ได้ เหตุที่ว่าทำได้ดีมากก็เพราะว่า ปัจจัยนำเข้า (Input) คือทรัพยากรที่รัฐมีให้แก่กรมราชทัณฑ์นั้นน้อยมาก แต่สามารถรักษาสถิติการหลบหนีไม่ให้สูงมากนัก มีเพียง 150 คนต่อปีและเป็นการหลบหนีจากภายนอกมากกว่าครึ่ง นับเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ควรภูมิใจ

แต่อย่างไรก็ตามหน้าที่ด้านการแก้ไขฟื้นฟู พัฒนาพฤตินิสัย รวมทั้งการดูแลด้านสวัสดิการ การปกครองเรือนจำ ฯลฯ ยังทำได้ไม่ค่อยดีนัก เนื่องจากต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกระบวนการในการคัดแยกและคัดกรอง ที่ภาษาทางการว่าจำแนกลักษณะผู้ต้องขังนั้นยังทำได้ไม่ดีและบางครั้งอาจเรียกว่าไม่มีประสิทธิภาพเลยก็ว่าได้ ทุกวันนี้กรมราชทัณฑ์ใช้วิธีคัดกรองเพียงแค่การแยกเพศคือชายหรือหญิงและแยกคนตามกำหนดโทษเท่านั้น ส่วนภูมิหลังในเรื่องอื่นๆ นั้นแทบจะไม่ได้นำมาพิจารณาหรือเป็นองค์ประกอบในการจำแนกลักษณะเลย

เรื่องการจำแนกลักษณะและการวางแผนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังนั้นจะโทษกรมราชทัณฑ์เพียงฝ่ายเดียวคงไม่ถูกต้องนัก เพราะได้รับการสนับสนุนน้อยแต่จะให้ปฏิเสธความรับผิดชอบไม่ได้ เนื่องจากมีหน้าที่ต้องดำเนินการ หากมีทรัพยากรจำกัดก็ต้องหาทางบริหารจัดการไปให้ได้ เพราะส่วนราชการอื่นก็มีปัญหาเช่นเดียวกัน ฉะนั้น ผู้บริหารกรมราชทัณฑ์จะต้องรับภาระในงานที่ทำทายนี้นี้ให้ได้ และนำพาระบบเรือนจำไปสู่ความเป็นมาตรฐานหรือทำให้ได้ตามที่สังคมต้องการ แม้ว่าจะมีทรัพยากรอันจำกัดก็ตาม มิฉะนั้น คงไม่ต้องมีตำแหน่งผู้บริหารมานั่งบริหารหน่วยงาน

เพราะว่าการบริหารคือการทำงานที่ยากให้สำเร็จโดยง่าย การบริหารงานกรมราชทัณฑ์ก็คงหนีไม่พ้นเช่นเดียวกัน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับทฤษฎีอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้า

ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมได้กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีทางอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาว่า หลักวิชาดังกล่าวนี้มีความสำคัญยิ่งต่อการทำงานของกรมราชทัณฑ์ เพราะเป็นหน่วยงานที่ต้องใช้วิชาการเหล่านี้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ สำหรับหน่วยงานอื่นนั้น มีการใช้แนวคิดทางอาชญาวิทยาน้อย เช่น งานตำรวจส่วนใหญ่จะเน้นเรื่องเทคนิควิชาการตำรวจ (Police Tactics) เพื่อให้ติดตามจับกุมคนร้ายและวางแผนควบคุมสถานการณ์ มากกว่าการวางแผนแก้ไขผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคล เช่นเดียวกับอัยการและศาล ที่เน้นในเรื่องตัวกฎหมายและการพิสูจน์การกระทำผิด มากกว่าการหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข ส่วนงานราชทัณฑ์นั้น ต้องอาศัยหลักอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาเพื่อวางแผนหาทางแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำ เช่นเดียวกับแพทย์ที่ต้องใช้ความรู้ในการรักษาคนไข้ที่มีโรคแตกต่างกัน กรมราชทัณฑ์จึงต้องเข้าใจถึงฐานที่มาและสาเหตุของอาชญากรรมก่อนเป็นลำดับแรก

สาเหตุของการกระทำผิดนั้นมีมากมายหลายสาเหตุทั้งที่เกิดจากทางเลือกของตัวเอง (Choices) และเกิดจากปัจจัยแวดล้อมเช่นการเลี้ยงดูในวัยเด็ก การเรียนรู้ทางสังคม ฯลฯ และยังรวมไปถึงการออกกฎหมายที่มีโทษทางอาญา ดังนั้นการทำงานของกรมราชทัณฑ์ จึงจำเป็นที่จะต้องมีหน่วยวิจัยและวางแผนการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้สอดคล้องกับหลักวิชาการ เพื่อแสวงหาวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมในการแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับตนเป็นคนดี ดังนั้นตัวโครงสร้างและระบบเรือนจำจึงต้องมีความหลากหลายตามไปด้วย เพื่อให้การแก้ไขผู้กระทำผิดได้ตรงตามความต้องการและเหมาะสม

ระบบเรือนจำนั้น มีวิวัฒนาการมาตามลำดับ ขึ้นอยู่กับความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ เริ่มตั้งแต่ในอดีตสังคมเคยต้องการให้เรือนจำเป็นที่ทำโทษผู้กระทำผิด เพื่อให้เกิดความเข็ดหลาบ ต่อมาเห็นว่าไม่ถูกต้องจึงทำให้เรือนจำกลายเป็นโรงเรียนสอนศาสนา เพราะคิดว่าผู้กระทำผิดขาดศีลธรรม ต่อมาก็เห็นว่าเรือนจำควรเป็นโรงเรียนเพราะผู้กระทำผิดขาดความรู้ จนกระทั่งเรือนจำกลายเป็นโรงพยาบาลเพราะผู้ต้องขังคือผู้ป่วยที่ต้องได้รับการรักษาเยียวยาทางจิต การ

ปรับเปลี่ยนปรัชญาหรือทิศทางการทำงานของเรือนจำเป็นไปตามความต้องการหรือความเชื่อของสังคมในแต่ละยุคสมัย

สำหรับในยุคปัจจุบัน สังคมต้องการให้เรือนจำเป็นสถานแก้ไขฟื้นฟูกระทำผิดให้กลับตนเป็นคนดีหรือเป็นสถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชุมชน ดังนั้นปรัชญาและรูปแบบของเรือนจำจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนตามไปด้วย เริ่มตั้งการออกแบบวางผังโครงสร้าง การพัฒนาเจ้าหน้าที่และการพัฒนากิจกรรมในการแก้ไขฟื้นฟู สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องยากที่จะเห็นผลในระยะเวลาอันสั้น เพราะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับมนุษย์ที่มีปัจจัยแทรกซ้อนเกิดขึ้นได้เสมอ ฉะนั้น ระบบเรือนจำจึงต้องมีการปรับตัวค่อนข้างมาก เพราะสังคมเองก็ยังมีความเห็นออกเป็นหลายฝ่าย บ้างก็ต้องการให้ลงโทษหนักบ้างก็ต้องการแก้ไขฟื้นฟู จึงเป็นหน้าที่ของเรือนจำที่จะต้องหาทางแยกแยะผู้ต้องออกเป็นกลุ่มก้อนเพื่อให้คนที่แก้ไขได้ควรได้รับการแก้ไข คนที่แก้ไขยากก็อาจต้องใช้ระยะเวลาและกิจกรรมที่หนักขึ้น และก็เป็นหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ที่ต้องทำความเข้าใจกับประชาชนถึงทิศทางการทำงาน แต่ก่อนที่จะทำความเข้าใจนั้น ระบบเรือนจำต้องมีความชัดเจนก่อนว่าจะเดินไปในทางไหน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2546-2555)

สำหรับประเด็นที่ว่ากรมราชทัณฑ์ควรจะมีการปรับปรุงระบบและวิธีการอย่างไรในอนาคตนั้นคำตอบคงเกี่ยวพันกับคำถามข้อแรกนั่นก็คือ เพราะการปรับปรุงวิธีการทำงานหรือการสร้างประสิทธิภาพ เป็นงานท้าทายความสามารถของผู้บริหาร โดยส่วนตัวแล้วเห็นว่ากรมราชทัณฑ์มีศักยภาพในหลายด้านที่เป็นจุดแข็ง เช่น ความสามารถของผู้คุม ความมีวินัยและวัฒนธรรมองค์การที่เข้มแข็งหากกรมราชทัณฑ์แก้ปัญหาด้วยมิติทางการบริหารจัดการ มีการจัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่ควรจะทำก่อนทำหลัง ยอมที่จะตัดภารกิจที่เห็นว่าไม่จำเป็นออกไป หรือยังไม่ต้องทำในขณะนี้ออกไปก่อน เชื่อว่าจะนำพาระบบทั้งระบบไปสู่ความมีประสิทธิภาพได้

การใช้ทรัพยากรอย่างไม่เป็นระบบของกรมราชทัณฑ์นั้นมีหลายเรื่อง อาทิ เช่น เรื่องการจัดการศึกษา นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ได้ใช้ความพยายาม ที่จะให้มีโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่อย่างทั่วถึงในทุกเรือนจำ ทำให้มีการใช้ทรัพยากรทั้งคนและงบประมาณที่มีจำกัดไปอย่างกระจัดกระจายและได้ผลไม่คุ้มค่า หรือในเรื่องการแก้ไขฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดด้วยระบบชุมชนบำบัด กรมราชทัณฑ์ก็คิดที่จะทำพร้อมกันทั่วประเทศ รวมไปถึงการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง

กรมราชทัณฑ์ก็จะทำพร้อมกันทั้งระบบ ผลก็คือเรือนจำไม่สามารถทำในเรื่องใดๆให้มีประสิทธิภาพได้เลย เพราะอยากทำไปหมดทุกเรื่อง โดยไม่ดูว่าตนเองนั้นมีกำลังแค่ไหน อันนี้เป็นตัวอย่างหนึ่งของความสำคัญในเรื่องการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบที่กรมราชทัณฑ์ยังขาดอยู่มาก

ภารกิจทั้งหลายที่กรมราชทัณฑ์ได้รับมอบมาไม่ว่าจะเป็นทางด้านการควบคุม การแก้ไขฟื้นฟูและการดูแลผู้ต้องขังนั้น มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันแต่ถ้ากรมราชทัณฑ์ไม่จัดลำดับความสำคัญของภารกิจ และมีระบบจำแนกลักษณะที่มีประสิทธิภาพกรมราชทัณฑ์จะไม่มีทางทำภารกิจทั้ง 3 ได้เลยนอกจากนี้ตัวผู้ต้องขังเองก็มีภูมิหลังต่างกัน รวมทั้งสาเหตุของการกระทำผิดก็มีหลากหลายหากระบบเรือนจำไม่มีความหลากหลายตามไปด้วยจะไปแก้ไขผู้กระทำผิดได้อย่างไร

ฉะนั้น จึงเห็นว่าทิศทางการของกรมราชทัณฑ์ในอนาคต ต้องอาศัยการบริหารจัดการและการจัดลำดับความสำคัญของภารกิจเป็นอย่างมาก เพราะศักยภาพและขีดความสามารถขององค์กรและบุคคลนั้นมีเพียงพออยู่แล้ว หากกรมราชทัณฑ์เน้นการบริหารงานอย่างเป็นระบบ มีการจัดลำดับความสำคัญของภารกิจและงดเว้นไม่ต้องทำภารกิจที่ไม่จำเป็น เชื่อว่าไม่มีสิ่งใดที่กรมราชทัณฑ์จะทำได้.

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้าจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญรวม 5 ท่านได้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้าดังนี้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในเรือนจำตามหลักอาชญาวิทยา ทัณฑ์วิทยา

- 1) การที่บุคคลกระทำความผิดนั้นมีสาเหตุแห่งการกระทำความผิดที่แตกต่างกันดังนั้นในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดจึงควรนำรูปแบบในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน โดยรูปแบบของเรือนจำควรมีรูปแบบที่สอดคล้องกับการลงโทษและการแก้ไขผู้กระทำความผิด
- 2) บุคคลผู้ไม่สมควรถูกลงโทษด้วยการจำคุกควรมีวิธีการเบี่ยงเบนผู้ต้องขังส่วนหนึ่งที่ไม่ใช้ผู้ร้ายโดยสันดานออกจากกระบวนการยุติธรรม
- 3) รูปแบบของการราชทัณฑ์ในปัจจุบันนั้นควรเน้นรูปแบบของปรัชญาที่ผสมผสานกันทั้งการลงโทษ การแก้ไข และการสร้างความร่วมมือกันระหว่างชุมชนกับงานราชทัณฑ์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำพบว่า

- 1) การบริหารงานเรือนจำยังเป็นระบบปิดและเป็นแดนสนธยา
- 2) ปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในเรือนจำ
- 3) ปัญหาในเรื่องของวัฒนธรรมองค์กรแบบดั้งเดิมที่มีลักษณะอำนาจนิยม สามารถ

ตรวจสอบได้น้อย

4) ปัญหาด้านปัจจัยนำเข้า เช่นจำนวนผู้ต้องขังล้นเรือนจำ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการควบคุม ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการบริหารจัดการเรือนจำ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบและทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ไทยในอนาคต

1) การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ตามหลักทฤษฎีอาชญาวิทยา โดยเน้นการจำแนกตามลักษณะความผิด ไม่ใช้การจำแนกตามลักษณะทางกายภาพ เพื่อให้สามารถหาแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับประเภทของเรือนจำ

2) การจำแนกลักษณะเรือนจำเพื่อให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นไปอย่างเหมาะสมกับผู้ต้องขังแต่ละประเภท

3) การให้ความสำคัญกับจัดลำดับความสำคัญของภารกิจที่ต้องปฏิบัติ

4) การจัดทำระบบการพัฒนิตนเองให้กับผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล (Sentence Plan)

5) การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถบริหารการลงโทษได้อย่างเหมาะสม โดยการนำรูปแบบการบริหารโทษต่างๆ มาใช้ เช่น การพักการลงโทษ การจำคุกวันหยุด กระบวนการลดหย่อนโทษ หรือการนำกระบวนการในการเบี่ยงเบน (Diversion) มาใช้ในกระบวนการยุติธรรม โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องมาร่วมในการพิจารณา

6) การคัดแยกผู้ต้องขังที่คดียังไม่เด็ดขาดออกจากนักโทษเด็ดขาด โดยต้องแยกระหว่าง Jail กับ Prison ให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน หรือการคัดแยกผู้กระทำความผิดติดนิสัยหรือผู้ร้ายโดยสันดานออกจากผู้กระทำความผิดโดยทั่วไป

7) การแสวงหามาตรการอื่นแทนการจำคุกในการกำหนดโทษระยะสั้น

8) เรือนจำควรเป็นระบบเปิดมากขึ้นโดยให้ชุมชนและสังคมเข้ามามีส่วนรวมในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดให้มากขึ้น

9) บุคลากรของกรมราชทัณฑ์ควรมีองค์ความรู้ในด้านอาชญาวิทยาอาชญาวิทยาและควรเป็นข้อกำหนดในการปฏิบัติหน้าที่สำหรับบุคลากรทุกคน

10) การปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ โดยเฉพาะข้อมูลผู้ต้องขัง เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 5

การพิสูจน์สมมติฐานและอภิปรายผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัย เรื่อง ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า(พ.ศ.2546-2455) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามและการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติการหาความสัมพันธ์ด้วย Correlations

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานไว้จำนวน 4 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการกระทำผิดที่แตกต่างกัน มีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า
2. ทฤษฎีการลงโทษผู้กระทำผิดที่แตกต่างกันมีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า
3. ปรัชญาการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า
4. สภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ มีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

สมมติฐานทั้ง 4 ข้อ ดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการหาความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามและการ
วิเคราะห์เพื่อพิสูจน์สมมติฐาน โดยใช้สถิติ (Correlations)

สมมติฐานที่ 1 ทฤษฎีการกระทำผิดที่แตกต่างกันมีผลต่อการกำหนดทิศ
ทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

ตารางที่ 30 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีการกระทำผิดที่แตกต่างกันกับการกำหนดทิศ
ทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

ความคิดเห็น	ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า			รวม
	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
สาเหตุแห่งการ กระทำผิดตาม หลักอาชญา วิทยา	-	78 (49.0)	82 (51.0)	160 (100.0)

Mean = 50.99   S.D = 6.65   r = 256   Sig. = 0.001

จากตารางที่ 30 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ทฤษฎี
การกระทำผิดและทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้าเป็นตัวแปรตาม พบว่า กลุ่ม
ตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 82 เห็นด้วยในระดับมากและร้อยละ 78 เห็นด้วยในระดับปานกลาง กับ
ทฤษฎีการกระทำผิดที่แตกต่างกันมีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีการกระทำผิดกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยใน
ทศวรรษหน้าด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ (Correlations) ระหว่างตัวแปร ที่ระดับนัยสำคัญทาง
สถิติ 0.01 แล้วพบว่า ได้ค่า Mean = 50.99 ค่า S.D. = 6.65 ค่าความสัมพันธ์ $r = 0.265$ และ ค่า
Significant = 0.001 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 จึงถือได้ว่าตัวแปรทั้งสองตัวมี
ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีความสัมพันธ์กันในทางบวกที่ระดับต่ำ

ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานของผู้วิจัยในข้อนี้ที่ว่า ทฤษฎีการกระทำความคิดที่แตกต่างกันมีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

การที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับทฤษฎีการกระทำความคิดที่แตกต่างกันมีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้านั้นเป็นไปในทางเดียวกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความเห็นว่าการกระทำความคิดนั้นมาจากสาเหตุที่แตกต่างกัน และนอกจากนี้จากผลการศึกษาของผู้วิจัยนี้ยังสอดคล้องกับแนวความคิดของ White and Haines (1997:75) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีทางอาชญาวิทยาแต่ละทฤษฎีต่างมีจุดแข็งและจุดอ่อนที่แตกต่างกัน ดังนั้นทฤษฎีแต่ละทฤษฎีจึงมีความเหมาะสมในการใช้อธิบายสาเหตุแห่งการกระทำผิดที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสัมพันธ์กับการศึกษาของสุวารี รวบทองศรี (2533:184) ที่พบว่าการกระทำผิดนั้นมาจากสาเหตุหลายประการที่แตกต่างกัน ดังนั้น การปฏิบัติงานราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้าจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังและการศึกษาถึงสาเหตุของการกระทำความคิดเพื่อจะได้สามารถปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการจำแนกลักษณะเรือนจำที่มีมาตรฐานมีประสิทธิภาพและต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในหลักอาชญาวิทยา ทัณฑ์วิทยา ลักษณะทางพฤติกรรมศาสตร์ คือ มีลักษณะของสหวิชา จึงเป็นเหตุที่สนับสนุนผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้

สมมติฐานที่ 2 ทฤษฎีการลงโทษผู้กระทำผิดที่แตกต่างกันมีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

ตารางที่ 31 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีการลงโทษผู้กระทำผิดที่แตกต่างกันกับการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

ความคิดเห็น	ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า			รวม
	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
การลงโทษผู้กระทำผิดตามหลักทัณฑ์วิทยา	-	50 (31.0)	110 (69.0)	160 (100.0)

Mean = 47.58

S.D = 5.26

r. = 0.313

Sig. = 0.000

จากตารางที่ 31 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ทฤษฎีการลงโทษต่อผู้กระทำผิดกับความผิดกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้าเป็นตัวแปรตาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 69.0 เห็นด้วยในระดับมาก และร้อยละ 31.0 เห็นด้วยในระดับปานกลางกับทฤษฎีการลงโทษต่อผู้กระทำผิดที่แตกต่างกันมีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีการลงโทษผู้กระทำผิดกับความผิดกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้าด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ (Correlations) ระหว่างตัวแปรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แล้วพบว่า ได้ค่า Mean = 47.58 ค่า S.D. = 5.26 ค่าความสัมพันธ์ $r = 0.313$ และค่า Significant = 0.000 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 จึงถือได้ว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีความสัมพันธ์กันในทางบวกที่ระดับต่ำ

ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานของผู้วิจัยในข้อนี้ที่ว่า ทฤษฎีการลงโทษผู้กระทำผิดที่แตกต่างกันมีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

การที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับทฤษฎีการลงโทษต่อผู้กระทำผิดที่แตกต่างกันมีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า ซึ่งผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ก็เห็นสอดคล้องกันว่า ในการลงโทษผู้กระทำผิดนั้นผู้กระทำผิดควรได้รับการลงโทษที่แตกต่างกันซึ่งก็เป็นไปตามหลักทัณฑ์วิทยา และนอกจากนี้ผลการศึกษาของผู้วิจัยยังสอดคล้องกับทฤษฎีในการลงโทษผู้กระทำผิดของ ลามาร์ที.เอ็มเปย์ (LamarT.Enpey อ้างถึงในสมศักดิ์ ยุทธโสภาส, 2544:22) ซึ่งกล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษผู้กระทำผิดไว้ว่า สังคมจะปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดด้วยเหตุผล 4 ประการคือ เพื่อเป็นการแก้แค้น เพื่อเป็นการยับยั้ง เพื่อเป็นการปรับปรุง และเพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟู โดยคำนึงถึงสาเหตุปัจจัยที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ อิมมานูเอล คานต์ (Kant, Immanuel อ้างถึงในอนุสรณ์ แก่งสันเทียะ) ยังได้ไว้กล่าวว่า โทษที่ผู้กระทำผิดได้รับจะต้องได้สัดส่วนพอดีทั้งสภาพความหนักเบาของผู้กระทำผิด ซึ่งก็สอดคล้องกับประเสริฐ เมฆมณี (2519:56-58) ที่ว่า การลงโทษจะต้องมีความเหมาะสมกับการกระทำผิดและบุคลิกภาพของผู้กระทำผิดด้วย โดยนำวิธีการผ่อนปรนต่อผู้ต้องขังคดีโทษและใช้มาตรการรุนแรงกับผู้ต้องขังคดีอุกฉกรรจ์ วิลเลียม เอช เฟเวอร์ (William H.Fauver อ้างถึงใน สุวารี รวบทองศรี 2533:110)

สมมติฐานที่ 3 ประสิทธิภาพการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

ตารางที่ 32 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์กับการกำหนด ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

ความคิดเห็น	ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า			รวม
	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
การปฏิบัติต่อ ผู้กระทำผิดใน งานราชทัณฑ์	-	94 (59.0)	66 (41.0)	160 (100.0)

Mean = 49.66   S.D = 7.29   r. = 0.661   Sig. = 0.000

จากตารางที่ 32 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ หลักการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์กับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า เป็นตัวแปรตาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 59.0 เห็นด้วยในระดับปานกลางและร้อยละ 41.0 เห็นด้วยในระดับมากกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์ที่แตกต่างกันมีผลต่อการ กำหนดทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์และทิศทาง ของการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า ด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ (Correlations) ระหว่างตัวแปร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แล้วพบว่า ได้ค่า Mean = 49.66 ค่า S.D. = 7.29 ความสัมพันธ์ $r = 0.661$ และค่า Significant = 0.000 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 จึงถือได้ว่า ตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีความสัมพันธ์กันในทางบวกที่ ระดับปานกลาง

ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานของผู้วิจัยในข้อนี้ที่ว่า การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงาน ราชทัณฑ์มีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

การที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับปรัชญาในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์มีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญพบว่าปรัชญาการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์นั้นควรนำรูปแบบที่แตกต่างกันมาใช้ปฏิบัติในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ซึ่งสอดคล้องกับ คาร์เตอร์ แม็กกี และเนลสัน (อ้างถึงในสุวารี รวบทองศรี, 2533:100) ที่กล่าวว่า หลักปรัชญาการแก้ไขผู้กระทำผิด จะถูกนำมาใช้มากกว่าในปัจจุบัน โดยเป้าหมายของงานราชทัณฑ์จะชัดเจนขึ้นตามลักษณะความผิดของผู้ต้องขัง และวิธีการบำบัดจะต้องสัมพันธ์กับประเภทของการกระทำผิด และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ แก้วตา ทรงสิทธิ์ (2530,3) ที่กล่าวว่าการอาศัยแนวคิดตามหลักทัณฑวิทยาสมัยใหม่ที่เน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้กระทำผิด พัฒนาและฟื้นฟูจิตใจให้เป็นคนดีให้กับผู้ต้องขังที่ประพฤติดี และไม่ใช่ผู้ต้องขังที่มีนิสัยเป็นอาชญากรให้ออกไปสู่ภายนอกเรือนจำจะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขมิให้ผู้กระทำผิดหวนกลับไปกระทำผิดเช่นเดิม ซึ่งจะเห็นได้ว่าแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในเรือนจำนั้นจะแตกต่างกันไปแต่จะต้องสอดคล้องและสัมพันธ์กับประเภทของความผิด

สมมติฐานที่ 4 สภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำมีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

ตารางที่ 33 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำกับการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

ความคิดเห็น	ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า			รวม
	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
สภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ	-	16 (10.0)	144 (90.0)	160 (100.0)

Mean = 54.95

S.D = 7.16

r. = 0.495

Sig. = 0.000

จากตารางที่ 33 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ สภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำในปัจจุบันกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้าเป็นตัวแปรตาม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.0 เห็นด้วยในระดับมาก และ ร้อยละ 10.0 เห็นด้วยในระดับปานกลางกับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำมีผลต่อทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า ด้วยสถิติการหาค่าความสัมพันธ์ (Correlations) ระหว่างตัวแปรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แล้วพบว่าได้ค่า Mean = 54.95 ค่า S.D. = 7.16 ความสัมพันธ์ $r = 0.495$ และค่า Significant = 0.000 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 จึงถือได้ว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีความสัมพันธ์กันในทางบวกที่ระดับปานกลาง

ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานของผู้วิจัยในข้อนี้ที่ว่าสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำมีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

การที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ/ทัณฑสถานในปัจจุบันมากจะเห็นด้วยกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า ซึ่งผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่าสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ/ทัณฑสถานในปัจจุบันจะส่งผลกระทบต่อรูปแบบทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ พิทักษ์ หัทยานนท์ (2541:บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า ใน การแก้ไขสภาพปัญหาการบริหารจัดการงานราชทัณฑ์นั้นต้องจัดระบบการงานแก่ผู้ต้องขังที่มี ประสิทธิภาพ จัดลำดับความสำคัญของภารกิจที่ต้องปฏิบัติ การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน ระบบการติดตามและประเมินผลผู้กระทำผิดภายหลังพ้นโทษและยังสอดคล้องกับ สุวารี รวบทอง ศรี (2533: บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่าประเด็นสำคัญในการปฏิบัติงานราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้านั้น จำเป็นต้องมีการวางระบบงานแก่ลักษณะผู้ต้องขัง การจำแนกเรือนจำที่มีประสิทธิภาพ มีระบบ พักการลงโทษ

และจากการศึกษาพบว่าทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้านั้นสอดคล้องกับ การศึกษาของ กมลทิพย์ คติการ (2544:334 - 336) ที่กล่าวถึงทิศทางการพัฒนาระบบงาน ราชทัณฑ์ในอนาคตไว้ว่าการบริหารงานราชทัณฑ์ไทยในอนาคตควรเป็นระบบเปิดมากขึ้น โดยให้

สังคมมีส่วนร่วม มีการนำนวัตกรรมใหม่ๆมาใช้ เช่นการฝากขัง การแสวงหามาตรการอื่นแทนการ
ใช้โทษจำคุก การกักบริเวณ

ตารางที่ 34 แสดงผลสรุปการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ยอมรับ	ปฏิเสธ
1. ทฤษฎีการกระทำผิดที่แตกต่างกัน มีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า	✓	
2.ทฤษฎีการลงโทษผู้กระทำผิดที่แตกต่างกันมีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า	✓	
3. ปรัชญาการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า	✓	
4. สภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ มีผลต่อการกำหนดทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า	✓	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในบทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิจัยในบทที่ 5 ทำให้ทราบรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชญาวิทยา การลงโทษผู้กระทำผิดตามหลักทัณฑวิทยา การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์ และสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำที่มีผลต่อทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546-2555) ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้นผู้วิจัยจึงขอสรุปภาพรวมของการวิจัย โดยนำเสนอ ดังต่อไปนี้

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือไว้เป็น 4 ส่วน คือ

- 1) ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Study)
- 2) ศึกษาทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า(พ.ศ.2546-2555) ด้วยการสร้างภาพแห่งอนาคต (Scenario Writing) แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามการวิจัยและแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
- 3) รวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการศึกษารายงานเชิงสำรวจ (Field Research) ซึ่งใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) แบบ 6 ตอน เป็นเครื่องมือ
- 4) เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในงานราชทัณฑ์และกระบวนการยุติธรรมโดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interview) เป็นเครื่องมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มประชากรที่มีความรู้ด้านอาชญาวิทยา ทัณฑวิทยาหรืองานยุติธรรม จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 97 ของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวน 165 คน และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน แล้วจึงนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปดำเนินการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติด้วยโปรแกรม SPSS สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณโดย คำนวณหาจำนวน(ความถี่) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย จากนั้นจึงนำไปประมวลผลข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติ ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยนำข้อมูลที่ได้มาอภิปรายและสรุปผลการวิจัยต่อไป

6.1 สรุปผลการวิจัย

6.1.1 ลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทั้งเพศชายและเพศหญิงโดยในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน มีอายุเฉลี่ยประมาณ 39.9 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีและโทใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 48.8 และ 48.1 ตามลำดับ และปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 3.1 มีองค์ความรู้ด้านอาชีวศึกษา ทัศนวิทยาและงานยุติธรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับดี และมีประสบการณ์ด้านงานราชทัณฑ์และกระบวนการยุติธรรมเฉลี่ยประมาณ 11.3 ปี ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในระดับปฏิบัติ

6.1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชีวศึกษา

- 1) มนุษย์มีความสามารถในการใช้เหตุผลและตัดสินใจที่จะกระทำกรใด ๆ ด้วยตนเองกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 2) ก่อนที่มนุษย์จะกระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ นั้น มนุษย์จะคำนึงถึงผลได้และผลเสียที่จะได้รับก่อนทุกครั้งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 3) สาเหตุแห่งการกระทำผิดส่วนหนึ่งเกิดจากผู้กระทำผิด เลือกกระทำผิดเอง (Free will) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 4) ปัจจัยแวดล้อมเช่นครอบครัวการเลี้ยงดูในวัยเด็กก็เป็นสาเหตุแห่งการกระทำผิดเช่นกันกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 5) ปัญหาทางบุคลิกภาพปัญหาทางอารมณ์และจิตใจ ปัญหาในการบริหารจัดการความเครียดอาจเป็นสาเหตุในการกระทำผิดกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 6) สาเหตุแห่งการกระทำผิดส่วนหนึ่งมาจากพื้นฐานการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ทำให้ตัดสินใจไม่เหมือนกันกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 7) สภาพทางสังคม เช่น การแบ่งชนชั้น และสถานะเศรษฐกิจ เช่น การว่างงาน โอกาสในการประกอบอาชีพมีผลต่อการกระทำผิดเช่นเดียวกันกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 8) สาเหตุแห่งการกระทำผิดส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากสภาพร่างกาย ลักษณะทางชีวภาพ ของบุคคลที่มีความแตกต่างกันกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยปานกลาง
- 9) การกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม ความเท่าเทียมกันในสังคม การเอาตัวเอา

เปรียบเทียบ การกดขี่ระหว่างชนชั้นเป็นสาเหตุของอาชญากรรมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

10) การที่มีจำนวนผู้กระทำผิดมาก เป็นเพราะสังคมกำหนดลักษณะความผิดไว้มากเกินไปจนเป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยน้อย

11) ถ้ามีการทบทวนและแก้ไขกฎหมายที่มีโทษทางอาญาบางประเภท อาจส่งผลให้มีการกระทำผิดลดลงเป็นจำนวนมาก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยปานกลาง

12) สาเหตุแห่งการกระทำผิดส่วนหนึ่งเกิดจากบุคคลต้องการไปให้ถึงเป้าหมาย แต่ไม่สามารถดำเนินการตามแนวทางที่สังคมกำหนดได้จึงเลือกใช้ทางลัดเช่นการกระทำผิด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยปานกลาง

13) ผู้กระทำผิดบางประเภทมีสาเหตุมาจาก การถ่ายทอดทางพันธุกรรม และโครโมโซม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยน้อย

14) สาเหตุของการกระทำผิดอาจเกิดจากอำนาจเหนือธรรมชาติเช่น ภูตผี ปีศาจ ดวงตก ความชวย ชะตา ไสยศาสตร์ ฮวงจุ้ย โหงวเฮ้ง คำสาปแช่ง ฯลฯ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยน้อยที่สุด

15) การดื่มสุรา เสพยาเสพติด หรือเล่นการพนัน เป็นสาเหตุแห่งการกระทำผิดประการหนึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

จากข้อมูลสามารถสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยมากกว่าสาเหตุแห่งการกระทำผิดนั้นมาจากการหลายสาเหตุที่แตกต่างกันจะมีเฉพาะข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดในเชิงโครงสร้างทางสังคม การถ่ายทอดทางพันธุกรรมและสาเหตุจากสิ่งเหนือธรรมชาติเท่านั้นที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ระดับน้อยและน้อยที่สุด

6.1.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำผิดตามหลักทัณฑ์วิทยา

1) ผู้กระทำผิดทุกประเภทสมควรได้รับการปฏิบัติด้วยวิธีการที่รุนแรงหรือให้ทำงานหนัก เพื่อจะได้เข็ดหลาบและสาสมกับการกระทำผิดกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยน้อย

2) การกำหนดโทษที่รุนแรง มีผลอย่างมากต่อการยับยั้งการกระทำผิดของบุคคลอื่นและตัวผู้กระทำผิดเองกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยปานกลาง

3) การลงโทษต่อร่างกายเช่นการเขียนหรือโบยตีจะเป็นการยับยั้ง การกระทำผิดในอนาคตได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีผลโดยตรงต่อตัวผู้กระทำผิด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยน้อย

- 4) ผู้กระทำผิดควรถูกนำออกไปจากสังคมอย่างถาวร เช่น การเนรเทศหรือนำไปปล่อยเกาะหรือจำคุกเพื่อจะได้ไม่กลับมากระทำผิดอีกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยน้อย
- 5) ผู้กระทำผิดเป็นสมาชิกในสังคม จึงควรได้รับโอกาสในการกลับตนเป็นคนดี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 6) ผู้กระทำผิดหากจำเป็นควรถูกนำตัวออกไปจากสังคมในระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อตัดโอกาสการกระทำผิดและชดเชยสิ่งที่ได้กระทำลงไปกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 7) การแก้ไขผู้กระทำผิดทำได้ยากและ สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูง จึงควรเน้นการจำคุกเพียงอย่างเดียว เมื่อครบกำหนดแล้วก็ปล่อยตัวไป กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยน้อย
- 8) การแก้ไขผู้กระทำผิดด้วยการจำคุกเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ตั้งแต่การรับตัวจนถึงการดูแลภายหลังพ้นโทษ จึงต้องใช้เวลารวมทั้งทรัพยากร อีกทั้งไม่สามารถหวังผลได้ทั้งหมด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 9) สาเหตุของการกระทำผิดมีหลากหลาย ผู้กระทำผิดจึงควรได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ทั้งวิธีการและสถานที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากที่สุด
- 10) ผู้กระทำผิดนั้นส่วนใหญ่เป็นคนด้อยโอกาสในสังคมเมื่อกระทำผิดกับบุคคลที่มีสถานะสูงกว่ามักจะถูกจับกุมเป็นส่วนใหญ่แต่ถ้าเป็นคนระดับล่างทำผิดด้วยตนเอง มักไม่ให้ความสนใจจับกุมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยปานกลาง
- 11) สาเหตุของการกระทำผิดเกิดจากปัจจัยแวดล้อมที่ร่ายรอบตัวผู้กระทำผิด การลงโทษจำคุกที่รุนแรง จึงเป็นเพียงการแก้ที่ปลายเหตุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 12) การลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเดียวไม่ได้ผล ควรต้องแก้ปัญหาในด้านโครงสร้างและความเท่าเทียมกันในสังคมด้วยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากที่สุด
- 13) การแก้ไขผู้กระทำผิด ควรเน้นการปฏิบัติเป็นรายบุคคล เนื่องจากแต่ละคนมีภูมิหลังต่างกันกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากที่สุด
- 14) ผู้กระทำผิดติดนิสัยควรถูกลงโทษแบบรุนแรงและถาวร เช่นการจำคุกตลอดชีวิตกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการลงโทษผู้กระทำผิดด้วยวิธีการที่แตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับสาเหตุแห่งการกระทำผิด และควรเน้นการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคล สำหรับผู้กระทำผิดที่ประพฤติดีควรได้รับการแก้ไขฟื้นฟู แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในน้อยและปานกลางกับการลงโทษต่อร่างกายและเนื้อตัวด้วยวิธีการที่มีความรุนแรง เช่น

การเขียน โปยตี หรือการให้ทำงานหนัก และสำหรับผู้ที่กระทำผิดติดนิสัยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่าควรถูกลงโทษด้วยความรุนแรง เช่น การจำคุกตลอดชีวิต

6.1.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์

1) เรือนจำไม่ใช่สถานที่ตากอากาศจึงต้องมีกฎเกณฑ์ที่เข้มงวด การแก้ไขฟื้นฟูควรมีไว้สำหรับผู้ที่สามารถแก้ไขได้เท่านั้น ส่วนผู้ไม่สมควรแก้ไขก็ควรถูกจำคุกและทำงานหนัก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

2) เรือนจำคือสถานที่ควบคุมคนไม่ดีของสังคม สภาพภายในจะต้องไม่ดีกว่าภายนอก มิฉะนั้น จะเป็นการจูงใจให้คนไปกระทำผิดกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยปานกลาง

3) การใช้โทษจำคุกจะมีผลทางการยับยั้งเพียงระยะเวลาหนึ่ง หลังจากนั้นผู้ต้องขังจะปรับตัวได้และโทษจำคุกจะไม่มีผลใดๆต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความเช็ดหลาบอีกต่อไป กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยปานกลาง

4) ผู้ต้องขังคือผู้ป่วย จึงควรได้รับการเยียวยาในขณะที่ต้องโทษ ด้วยการเติมในสิ่งที่ขาดหายไป เช่น การศึกษา อาชีพ ธรรมะ ฯลฯ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

5) เรือนจำเป็นสถานที่ลงโทษผู้กระทำผิด และให้การแก้ไขฟื้นฟูไปพร้อมกันกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากที่สุด

6) เรือนจำไม่ใช่หนทางในการแก้ไขผู้กระทำผิดเพียงอย่างเดียว แต่ควรมีมาตรการอื่นๆมาใช้ด้วย เช่นการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุด

(7) ความจริงแล้วผู้ต้องขังมาจากสังคม จึงควรได้รับการแก้ไขฟื้นฟูในสังคมมากกว่าในเรือนจำ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

(8) สังคมมุ่งให้ความสนใจแต่เฉพาะตัวผู้กระทำผิด โดยไม่คำนึงถึงเหยื่อ อาชญากรรมหรือผู้เสียหายว่า จะได้รับความลำบากเพียงใด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

(9) เรือนจำควรมีความหลากหลายเพื่อให้สามารถควบคุมดูแลและแก้ไขผู้ต้องขังได้ตรงกับความต้องการมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากที่สุด

(10) เรือนจำควรมีสภาพเป็นโรงเรียนเพื่อให้การศึกษาและอบรมแก่ผู้ต้องขัง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

(11) เรือนจำควรเป็นสถานที่กล่อมเกลาคิดใจโดยใช้หลักธรรมเป็นทางนำในการดูแลผู้ต้องขัง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

(12) ผู้ต้องขังเป็นประชาชนคนหนึ่งการดูแลควรเป็นไปตามหลักกฎหมายมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

(13) เรือนจำอาจเป็นแหล่งเพาะอาชญากรรม เนื่องจากผู้พ้นโทษส่วนใหญ่เข้าไปเรียนรู้อาชญากรรมมาจากในเรือนจำและกระทำผิดรุนแรงขึ้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับหลักในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์ที่แตกต่างกันโดยมุ่งเน้นให้เรือนจำมีระบบที่เข้มงวด การแก้ไขฟื้นฟูควรมีไว้สำหรับผู้แก้ไขได้เท่านั้นส่วนผู้ที่ไม่สมควรแก้ไขก็ควรถูกจำคุกและทำงานหนัก เรือนจำควรเป็นสถานที่ลงโทษและในการแก้ไขและฟื้นฟูผู้กระทำความผิดไปพร้อมกัน และกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดว่าควรมีรูปแบบอื่นที่นำมาใช้ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดแทนเรือนจำ เนื่องจากผู้ต้องขังมาจากสังคมจึงควรได้รับการแก้ไขฟื้นฟูในสังคมมากกว่าในเรือนจำ รูปแบบของเรือนจำควรมีหลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา

6.1.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ

- 1) ผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำกันอย่างแออัด จึงไม่สามารถให้การดูแลและแก้ไขฟื้นฟูได้อย่างเต็มที่ ขึ้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากที่สุด
- 2) ระบบเรือนจำขาดมาตรการในการคัดกรองและคัดแยกผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพ ทำให้คนดีถูกขังปะปนไปกับคนไม่ดี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 3) เรือนจำถูกสังคมมองว่า เป็นโลกมืดแห่งการทารุณกรรม เป็นแดนสนธยา และเป็นแหล่งพัฒนาอาชญากรให้กับสังคม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 4) เรือนจำไม่ได้วางแผนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเท่าที่ ควรทำให้อัตรากากระทำผิดซ้ำยังสูงอยู่มาก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 5) อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ต่อจำนวนผู้ต้องขังอยู่ในสภาวะวิกฤติคือ 1:20 จึงไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 6) การบริหารเรือนจำขาดเป้าหมายและทิศทางที่แน่นอน คงทำหน้าที่รับตัวผู้ต้องขังไว้และปล่อยตัวเมื่อครบกำหนดเท่านั้น ส่วนหน้าที่อื่นมักทำได้ไม่เต็มที่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 7) การติดตามผลภายหลังพ้นโทษหรือกระบวนการเตรียมตัวก่อนปล่อย ไม่ได้ให้ความสำคัญและมักโยนให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานอื่น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

8) กระบวนการด้านการฝึกอาชีพทำได้ไม่จริงจัง คงเน้นเรื่องการไม่ให้ผู้ต้องขังว่างงานเท่านั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

9) เรือนจำไม่ได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินการให้ชัดเจน จึงต้องภารกิจเกือบทุกด้าน โดยไม่มีจุดเน้นหนักในจุดใดจุดหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

10) รูปแบบของเรือนจำในปัจจุบันไม่ได้รับการพัฒนาให้ทันต่อเหตุการณ์ และเอื้อต่อการแก้ไขผู้ต้องขัง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

11) เจ้าหน้าที่เรือนจำ ขาดการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้เป็นอย่างมาก ทำให้ไม่เท่าทันผู้ต้องขัง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

12) สภาพภายในเรือนจำของไทยต่ำกว่ามาตรฐานผู้ต้องขังต้องอยู่กันอย่างแออัด และขาดแคลนสิ่งจำเป็นพื้นฐานอย่างมาก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

13) เจ้าหน้าที่เรือนจำส่วนมากยังขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่เช่นการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังหรือการให้บริการประชาชน เนื่องจากความเคยชินในการปฏิบัติหน้าที่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

14) งานราชทัณฑ์ได้รับการสนับสนุนงบประมาณน้อย เนื่องจากเป็นงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้แก่รัฐ และการพัฒนาประเทศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยระดับมากและมากที่สุดกับสภาพปัญหาในการบริหารจัดการเรือนจำในปัจจุบัน

6.1.6 คิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า(พ.ศ.2546-2555)

1) เป้าหมายของเรือนจำ คือการคืนคนดีสู่สังคม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

2) เรือนจำควรศึกษาภูมิหลังของผู้ต้องขังอย่างถ่องแท้ เพื่อวางแผนการปฏิบัติให้เป็น รูปธรรม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากที่สุด

3) เรือนจำควรมีระบบที่เข้มงวดและไม่หวัหระเกินกว่าคนทั่วไปในสังคมภายนอก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

4) การบริหารภายในเรือนจำ ควรเน้นความเป็นธรรม เมตตาธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขัง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากที่สุด

5) เรือนจำควรมีระบบคัดกรองและคัดสรรผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก

- 6) เรือนจำควรเน้นเรื่องการทำงานหนัก เพื่อให้ผู้ต้องขังเซ็ดหลาบและไม่กลับไปกระทำผิดอีก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยปานกลาง
- 7) ระบบฐานข้อมูลผู้ต้องขังควรมีประสิทธิภาพ เพื่อผลในการคัดกรองและคัดแยกผู้ต้องขัง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากที่สุด
- 8) เจ้าหน้าที่เรือนจำควรได้รับการพัฒนาให้มีจิตสำนึก มีจรรยาวิชาชีพต้องขัง และการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 9) เรือนจำควรได้รับการออกแบบให้เป็นไปตามทิศทางและเป้าหมาย หากต้องการลงโทษ สภาพภายในต้องเป็นไปเพื่อการลงโทษ หากต้องการแก้ไขสภาพภายในต้องเป็นเพื่อการแก้ไข กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากที่สุด
- 10) ระบบเรือนจำควรมีเรือนจำ หลายรูปแบบและลักษณะเพื่อผลในการแก้ไขผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากที่สุด
- 11) เรือนจำควรเน้นเรื่องการอบรมขัดเกลาจิตใจเพื่อให้กลับตนเป็นคนดีเป็นประการสำคัญ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากที่สุด
- 12) เรือนจำควรมอบหมายงานที่เป็นประโยชน์หรือสร้างสรรค์ให้ผู้ต้องขังทำหรือฝึกฝนในระหว่างต้องโทษ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากที่สุด
- 13) เรือนจำควรมีไว้สำหรับผู้กระทำผิดที่รุนแรงและลักษณะร้ายเท่านั้น ส่วนคนที่ทำผิดไม่รุนแรง หรือคนป่วย คนสูงอายุควรได้รับการปฏิบัติที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 14) เรือนจำควรใช้ผู้ต้องขังเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้การแก้ไขตรงตามต้องการและเหมาะสม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 15) เรือนจำมีหน้าที่ปฏิบัติตามคำพิพากษา แต่ไม่ใช่การทำโทษให้ผู้ต้องขังได้รับความทรมาน มีความเป็นอยู่ต่ำกว่ามาตรฐานและอยู่อย่างแออัด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 16) เรือนจำควรเปิดตัวออกไปสู่ชุมชนมากยิ่งขึ้น เพื่อดึงทรัพยากรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขผู้กระทำผิด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากที่สุด
- 17) ผู้ต้องขังควรมีโอกาสปรับตัวก่อนพ้นโทษ เช่นการลาภิจ หรือ การพักการลงโทษ หรือ การส่งออกไปทำงานสาธารณะ เพื่อลดอัตราการกระทำผิดซ้ำ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมาก
- 18) ระบบเรือนจำควรมีเรือนจำเฉพาะทาง เช่น เรือนจำโรงเรียน เรือนจำฝึกวิชาชีพ เพื่อสร้างความชำนาญและบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากและมากที่สุดเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า(พ.ศ.2546-2555) และเห็นด้วยในระดับปานกลางเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวกับการให้ผู้ต้องขังทำงานหนักเพื่อจะได้เช็ดถูและไม่กลับมากระทำผิดซ้ำอีก

6.2 สรุปการพิสูจน์สมมติฐาน

สมมติฐานข้อ 1

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ทฤษฎีการกระทำผิด กับตัวแปรตาม คือ ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 พบว่า ทฤษฎีการกระทำผิดมีความสัมพันธ์กับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อ 2

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ทฤษฎีการลงโทษผู้กระทำผิด กับตัวแปรตาม คือ ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 พบว่าทฤษฎีการลงโทษผู้กระทำผิดมีความสัมพันธ์กับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อ 3

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ปรัชญาการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์ กับตัวแปรตาม คือ ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01พบว่า ปรัชญาการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์มีความสัมพันธ์กับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อ 4

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ สภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ กับตัวแปรตาม คือ ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า ที่ระดับนัยสำคัญทาง

สถิติ 0.01 พบว่าสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำมีความสัมพันธ์กับทิศทางการ
ราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า

จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สรุป จากสมมติฐานของผู้วิจัยทั้ง 4 ข้อ มีการยอมรับสมมติฐานทั้ง 4 ข้อ

6.3 ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมและ
สอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษาโดยการเลือกแบบเจาะจงนั้นจะทำให้ผลของข้อมูลที่ได้ตรง
ตามวัตถุประสงค์ สามารถตอบสมมติฐานการวิจัยได้อย่างถูกต้อง และยังทำให้ทราบความคิดเห็น
ของบุคลากรในระดับต่างๆ ของกระบวนการยุติธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานราชทัณฑ์ ซึ่งจะเป็น
มุมมองที่แตกต่างกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานราชทัณฑ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับในกระบวนการยุติธรรม
เนื่องจากว่าผู้ปฏิบัติงานราชทัณฑ์นั้นจะมองปัญหาอยู่ในปัญหา ในขณะที่ผู้ที่เกี่ยวข้องจะมองจาก
ปัญหาจากภายนอกแต่เห็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างกัน ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงทำ
ให้เกิดมุมมองทั้งจากภายในและภายนอก ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์และ
กระบวนการยุติธรรมที่ต้องการการประสานความร่วมมือระหว่างกัน

6.4 ปัญหาที่เกิดจากการศึกษาวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ประสบปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการศึกษาซึ่ง
สามารถสรุปได้ดังนี้

6.4.1 ปัญหาการศึกษาค้นคว้า

เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงอนาคตและเป็นการศึกษา
ลักษณะเฉพาะของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ดังนั้นในการค้นคว้าและศึกษาข้อมูลจึงทำได้
ค่อนข้างจำกัด เนื่องจากไม่สามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูลได้โดยทั่วไป โดยเฉพาะงานวิจัยใน
ต่างประเทศซึ่งเป็นการศึกษาลักษณะเฉพาะของหน่วยงานในประเทศนั้นๆ และการศึกษาวิจัยใน
ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงอนาคตจึงทำให้ยังไม่มีการศึกษาวิจัยกันอย่างกว้างขวาง ดังนั้นในการศึกษา

วิจัยจึงจำเป็นต้องมีการค้นคว้าเป็นอย่างมากทั้งในด้านการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการนำเสนอข้อมูลทางด้านสถิตินั้นเนื่องจากเป็นการศึกษาวิจัยเชิงอนาคตจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนข้อมูลทางสถิติให้มีความเป็นปัจจุบันมากที่สุดแต่จากเนื่องจากฐานข้อมูลต่างๆในการศึกษาวิจัยครั้งนี้นั้นเป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและค่อนข้างรวดเร็วจึงทำให้การนำเสนอข้อมูลทางสถิตินั้นต้องมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลใหม่ๆตลอดเวลา อีกทั้งในช่วงที่ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิจัยนั้นเป็นช่วงที่หน่วยงานที่ศึกษามีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในการบริหารงานจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนฐานข้อมูลต่างๆให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

6.4.2 ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

ปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขในการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับนั้นมีความเที่ยงตรงและสามารถตอบปัญหาการวิจัยได้มากที่สุด ผู้วิจัยจึงกำหนดเงื่อนไขคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและ กลุ่มตัวอย่งนั้นจะต้องมีความเข้าใจในงานราชทัณฑ์และกระบวนการยุติธรรม จึงส่งผลให้การเก็บรวบรวมข้อมูลและเลือกกลุ่มตัวอย่างนั้นต้องแบ่งระยะเวลาเป็น 2 ส่วน คือ การศึกษาคุณลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในเบื้องต้นก่อนว่ามีคุณสมบัติตรงตามที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ด้วยการตรวจสอบข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างเพื่อจะได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมและสามารถเป็นตัวแทนของประชากรในแต่ละกลุ่มให้ได้มากที่สุด แล้วจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัย

นอกจากนี้การศึกษากลุ่มตัวอย่างตัวอย่างที่มีลักษณะการกระจายของหน่วยงานที่แตกต่างกันมาก และในครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของหน่วยงานจำนวน 6 หน่วยงาน จึงต้องใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายหน่วยงานโดยการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวในฐานะที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมให้ผู้ร่วมงานประสานและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลกลับตามต้องการ จึงส่งผลให้การเก็บรวบรวมแบบสอบถามใช้ระยะเวลาพอสมควร อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มไม่ได้อยู่ประจำหน่วยงานทำให้การเก็บรวบรวมประสบปัญหาในทางปฏิบัติ

6.5 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา”ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546-2555)“ สามารถนำเสนอแนะเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติการได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1) ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเฉพาะหน่วยงาน จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อให้ตอบแบบสอบถามการวิจัย ดังนั้นในการศึกษาวิจัยจำเป็นต้องมีเครือข่ายในการประสานงานหรือเป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้โดยสะดวกรวดเร็ว และตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2) สำหรับการสัมภาษณ์ เนื่องจากผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้บริหารจึงต้องใช้เวลาในการประสานงานค่อนข้างมาก รวมทั้งระยะเวลาในการสัมภาษณ์มีค่อนข้างจำกัดดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปอาจดำเนินการศึกษากับผู้บริหารระดับกลางหรือระดับปฏิบัติโดยเพิ่มจำนวนในการสัมภาษณ์ให้มากขึ้นโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลโดยละเอียด

3) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญนั้นเนื่องจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดเป็นผู้บริหารระดับสูงในกระบวนการยุติธรรมดังนั้นข้อความที่ให้สัมภาษณ์อาจส่งผลให้เป็นข้อผูกมัดในการปฏิบัติงานได้ และเนื่องจากการสัมภาษณ์นั้นเป็นการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ดังนั้นจึงไม่ควรจะเปิดเผยชื่อของผู้ให้สัมภาษณ์ แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จำเป็นต้องแสดงความน่าเชื่อถือของบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์จึงจำเป็นต้องนำเสนอข้อมูลภูมิหลังผู้ให้สัมภาษณ์ว่าแหล่งข้อมูลที่ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์นั้นมีคุณลักษณะตรงตามที่กำหนดไว้และสามารถเป็นตัวแทนในการให้ข้อมูลต่อการนำเสนอผลการศึกษาวิจัยได้จริง

4) ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ที่มีต่อรูปแบบการราชทัณฑ์ไทยในปัจจุบันกับรูปแบบการราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้าว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร ในการนำไปปฏิบัติ

5) ควรมีการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของผู้ต้องขังในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในงานราชทัณฑ์โดยเฉพาะในเรื่องจำและทัณฑสถานว่ารูปแบบในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังนั้นควรเป็นไปในลักษณะใด เช่น การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล และการแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายในเรือนจำ

6) ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้ต้องขังที่มีต่อปัจจัยสาเหตุแห่งการกระทำผิดเพื่อจะได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขผู้ต้องขังให้ถูกต้องตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุดเพื่อลดปัญหาการกระทำผิดซ้ำและได้รูปแบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่เหมาะสมกับการราชทัณฑ์ไทย

6.5.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) เรือนจำควรทำหน้าที่ลงโทษผู้ที่สมควรลงโทษและแก้ไขผู้ที่สมควรได้รับการแก้ไขโดยการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังตาม หลักอาชญาวิทยา ทักษะวิทยา และหลักในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์โดยระบบการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้านั้นจะต้องคำนึงผู้กระทำผิดเป็นสำคัญโดยใช้ผู้ต้องขังเป็นศูนย์กลางเพื่อให้การแก้ไขผู้ต้องขังสอดคล้องกับความเป็นจริงและลดอัตราการกระทำผิดซ้ำ

2) รูปแบบของเรือนจำในทศวรรษหน้าต้องมีความหลากหลาย สามารถสนองตอบต่อรูปแบบที่เน้นการลงโทษ การแก้ไขฟื้นฟู และการควบคุมได้พร้อมๆกัน

3) การตัดผู้กระทำผิดออกจากสังคมด้วยการจำคุกนั้น ควรกระทำช่วงระยะเวลาหนึ่งที่มีความเหมาะสมเท่านั้นจากนั้นควรส่งผู้กระทำผิดกลับสู่สังคมเพราะผู้กระทำผิดมาจากสังคมและโดยธรรมชาติเมื่อมนุษย์เกิดความเชื่อเคยชินก็จะสามารถปรับตัวได้ ดังนั้นการลงโทษผู้กระทำผิดด้วยการใช้โทษจำคุกเพื่อให้เกิดความหยาบจាក់จะไม่เกิดประโยชน์อันใด อีกทั้งยังก่อให้เกิดการเวียนรู้อาชญาวิธีระหว่างผู้ต้องขังด้วยกันเองซึ่งจะส่งผลเสียต่อสังคมมากกว่าผลดีเมื่อผู้กระทำผิดกลับไปอยู่ในสังคมดังนั้นเรือนจำจึงควร ชังเฉพาะผู้ที่สมควรได้รับการลงโทษเท่านั้น

4) ลักษณะและรูปแบบของเรือนจำในทศวรรษหน้านั้นควรมีลักษณะดังนี้ คือสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำจะต้องไม่ไปกว่าภายนอก แต่ต้องได้รับการดูแลตามหลักกฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชน เรือนจำควรมีลักษณะที่หลากหลายรูปแบบเพื่อให้สามารถควบคุม ดูแลและแก้ไขผู้ต้องขังได้ตรงกับความต้องการมากที่สุดเนื่องจากผู้กระทำผิดมีสาเหตุในการกระทำผิดที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันผู้กระทำผิดจึงควรได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ทั้งวิธีการและสถานที่

5) ระบบการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้านั้นต้องให้ความสำคัญกับมาตรการในการคัดกรองและคัดแยกผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพ การบริหารงานภายในเรือนจำต้องมีความเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้

6) เรือนจำควรได้รับการออกแบบให้เป็นไปตามทิศทางและเป้าหมาย หากการต้องการลงโทษสภาพภายในต้องเป็นไปเพื่อการลงโทษหากต้องการแก้ไขสภาพภายในต้องเป็นไปเพื่อการแก้ไข

7) ผู้ต้องขังควรมีโอกาสปรับตัวก่อนพ้นโทษ เช่นการให้ลาภิจ กรพักการลงโทษ การส่งออกไปทำงานสาธารณะ เพื่อลดอัตราการกระทำผิดซ้ำ

8) บุคลากรราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้านั้นจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีองค์ความรู้ในสาขาวิชา อาชีวศึกษา ทัศนศึกษา และพฤติกรรมศาสตร์ และควรที่จะเป็นข้อกำหนดมาตรฐานสำหรับบุคลากรราชทัณฑ์ทุกคนเพื่อให้สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้กระทำผิดได้อย่างถูกต้อง และเกิดความเชี่ยวชาญ สามารถเข้าใจถึงปัจจัยสาเหตุแห่งการกระทำผิด และการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในเรือนจำได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

9) การปฏิบัติงานราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้าควรที่จะพัฒนาระบบทัศนศึกษา โดยเฉพาะการจำแนกประเภทเรือนจำแต่ละแห่งให้รับผิดชอบด้านใดด้านหนึ่งในลักษณะของการเป็นเรือนจำเฉพาะทาง เช่น เรือนจำโรงเรียน เรือนจำเรือนธรรม เรือนจำวิชาชีพ เรือนจำจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ฯลฯ เพื่อจะได้มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติและสามารถรองรับผู้ต้องขังเฉพาะประเภทได้ ซึ่งจะช่วยพัฒนางานราชทัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

10) การปรับปรุงระบบทัศนศึกษา โดยการนำนวัตกรรมและการบริหารที่เป็นไปตามหลักทัณฑ์มาใช้ให้มากขึ้น เช่น มีการบริหารโทษ การใช้การจำคุกวันหยุด การควบคุมผู้ต้องขังในชุมชน ด้วยการกักบริเวณ โดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งก็เป็นอีกทางเลือกในการควบคุมผู้ต้องขังโดยไม่ใช้เรือนจำ เพื่อลดความแออัดในเรือนจำ รวมทั้งเพื่อเป็นการให้โอกาสผู้กระทำผิดได้ใช้ชีวิตในชุมชนได้ตามปกติ โดยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานราชทัณฑ์โดยการเปลี่ยน “ภาระให้เป็นพลัง”

11) ปัญหาจากความหลากหลายของผู้ต้องขังส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการงานราชทัณฑ์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับระบบการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่มีความหลากหลายและการคัดแยกผู้ต้องขังระหว่างกับผู้ต้องขังเด็ดขาดออกจากกันให้ได้ก่อนจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการราชทัณฑ์ไทยในอนาคต โดยในการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังต้องสามารถแยกผู้กระทำผิดติดนิสัยหรือผู้ร้ายโดยสันดานออกจากผู้กระทำผิดทั่วไป โดยเน้นการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม

12) ควรให้ความสำคัญกับการจัดลำดับภารกิจหลักในการปฏิบัติงานราชทัณฑ์เนื่องจากในสภาพปัจจุบันงานราชทัณฑ์นั้นต้องปฏิบัติภารกิจในหลายประการดังนั้นถ้าไม่สามารถจัดลำดับภารกิจในการปฏิบัติงานได้ก็จะส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการระบบงานราชทัณฑ์ทำให้มีภาระในการปฏิบัติหน้าที่เกินความจำเป็นอีกทั้งบุคลากรก็ไม่เพียงพอ

13) การพัฒนาระบบการกลับเข้ามา (Reentry) และ การติดตามหลังปล่อย (Aftercare) เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้กระทำผิดที่กำลังจะพ้นโทษโดยต้องให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น การดำเนินงานในส่วนของการ

Aftercare หรือการพักการลงโทษ การลดหย่อนโทษ เพื่อบริหารโทษสำหรับผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษระยะสั้นอาจไม่จำเป็นต้องใช้เรือนจำแต่อาจใช้มาตรการอื่นแทนการจำคุกสำหรับผู้ที่ทำผิดในคดีเล็กน้อย ดังนั้นในการพัฒนารูปแบบดังกล่าวจึงควรจะต้องให้มีตัวแทนจากหน่วยงานต่างๆ มาร่วมในการพิจารณาเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

14) การให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบสารสนเทศ โดยเฉพาะข้อมูลผู้ต้องขัง ระบบการบริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

15) ในการกำหนดรูปแบบการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้านั้น ควรจะต้องมีการทดลองปฏิบัติเป็นส่วนก่อนโดยในส่วนใดที่ไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการก็ควรจะดำเนินการก่อน

16) ในนำรูปแบบการราชทัณฑ์ไทยในอนาคตมาใช้ให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนในทางปฏิบัตินั้นจำเป็นจะต้องจัดทำแผนปฏิบัติการและทำการศึกษาสภาพปัญหาทุกอย่างอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กองกรรมาธิการ 2 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. รายงาน คณะกรรมาธิการการปกครอง
สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของผู้ต้องขัง.เอกสารัดสำเนา, 2542.
- กมลทิพย์ คติการ และคณะ. ทิศทางระบบงานยุติธรรมกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญา
กรรม. นครปฐม: โรงพิมพ์สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
2544.
- กิ่งแก้ว คงขัตติย์, วิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์กับกรณีผู้ต้องขังล้นเรือนจำ.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2544.
- เกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัย. รายงานการประเมินผลการดำเนินงานราชทัณฑ์ในการปฏิบัติต่อผู้
กระทำผิด. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด, 2542.
- แก้วตา ทรงสัจย์, วิทยานิพนธ์ เรื่อง การวิเคราะห์การดำเนินงานทัณฑสถานเปิด. มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์. 2530.
- งามพิศ สัตย์สงวน. สังคมและวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2540.
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. การปรับกระบวนการทัศนกระบวนการยุติธรรมไทย จากการแก้แค้นทดแทนสู่
การสมานฉันท์. รวมบทความสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ชาย เสวกุล. อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.
- นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล. อาชญากรรม(การป้องกัน: การควบคุม). นนทบุรี: พรทิพย์การพิมพ์, 2541.
- นันทิ จิตสว่าง. หลักทัณฑวิทยา. นนทบุรี : มูลนิธิปัญญาสงเคราะห์ กรมราชทัณฑ์, (ม.ป.ป.)
- ปุระชัย เปี่ยมสมบุญ. อาชญาวิทยา : สหวิทยาการว่าด้วยปัญหาอาชญากรรม. โครงการตำรา
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2531.
- ประเทศสหรัฐอเมริกา, กระทรวงการต่างประเทศ. รายงานการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ
ต่างๆ ประจำปี พ.ศ. 2542 ในส่วนที่เกี่ยวกับประเทศไทย. เอกสารัดสำเนา. 2542.
- พรชัย ชันดี, รัชชัย ปิตะนีละบุตร และอัศวิน วัฒนวิบูลย์. ทฤษฎี และงานวิจัย ทางอาชญาวิทยา.
กรุงเทพมหานคร: บั๊คเน็ต, 2543.

พิทักษ์ หัทยานนท์, วิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารงานเรือนจำและทัณฑสถานภายใต้แผนทิศทางการ
กรมราชทัณฑ์: ศึกษากรณีทัณฑสถานผู้บัญชาการเรือนจำและทัณฑสถาน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
: 2542.

ราชทัณฑ์, กรม. กองแผนงาน. ก้าวเดินตามนโยบาย ปี 2544. กรุงเทพมหานคร: หจก. วัฒนพงษ์การ
พิมพ์, 2544.

ราชทัณฑ์, กรม. กระทรวงมหาดไทย. รายงานประจำปี 2542. กรุงเทพมหานคร: หจก. วัฒนพงษ์การ
พิมพ์, 2542.

ราชทัณฑ์, กรม. กระทรวงมหาดไทย. รายงานประจำปี 2543. กรุงเทพมหานคร: หจก. วัฒนพงษ์การ
พิมพ์, 2543.

ราชทัณฑ์, กรม. กระทรวงมหาดไทย. รายงานประจำปี 2544. กรุงเทพมหานคร: บริษัท บพิธิการ
พิมพ์จำกัด, 2544.

ราชทัณฑ์, กรม. กลุ่มงานติดตามประเมินผลกองแผนงาน, กระทรวงมหาดไทย. สรุปผลการดำเนินงาน
ของกรมราชทัณฑ์ ประจำปี พ.ศ. 2545. ม.ป.พ. 2546

ราชทัณฑ์, กรม. กระทรวงยุติธรรม. แผนทิศทางการกรมราชทัณฑ์ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2546-2550. : ม.ป.พ., 2545.

ราชทัณฑ์, กรม. "80 ปีกรมราชทัณฑ์", 2539.

ราชทัณฑ์, กรม. สำนักงาน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทัณฑวิทยา, สารานุกรมงานราชทัณฑ์นานาชาติ.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ราชทัณฑ์, 2541.

ราชทัณฑ์, กรม. ประวัติการราชทัณฑ์ 200 ปี. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ราชทัณฑ์, 2525.

ราชทัณฑ์, กรม. กลุ่มงานอัตรากำลังและพัฒนาระบบ กองพัฒนาระบบกองการเจ้าหน้าที่. โครง
สร้างการแบ่งส่วนราชการและกรอบอัตรากำลังกรมราชทัณฑ์. เอกสารอัดสำเนา, ม.ป.ป.

ราชทัณฑ์, กรม. "แผนอัตรากำลัง 5 ปี ปิงบประมาณ พ.ศ. 2540-2544" พุศฉิกายน 2543:8.

(เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

วัชรพล ประสารราชกิจและสมชาติ สว่างเนตร. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาอาชญาวิทยาและ
ทัณฑวิทยาหน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2541

วิทยา สุริยวงค์. เอกสารประกอบบรรยายเรื่อง ทัณฑวิทยา โรงเรียนนายร้อยตำรวจ. เอกสารอัด
สำเนา. (ม.ป.ป.)

วิสัย พุกกะวัน. คำอธิบายพระราชบัญญัติราชทัณฑ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: หจก. ทิพย์
อักษร, 2544.

วิวิทย์ จตุปาริสุทธิ. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการบริหารงานยุติธรรมหน่วยที่ 9-15. พิมพ์
ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2539.

วิยะดา วัจวรรณรัตน์, วิทยานิพนธ์, เรื่อง วิธีการดำเนินคดีอาญาที่ไม่เป็นทางการ. มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์. 2543.

วรเดช จันทรศร และคณะ. รายงานการวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพยุทธศาสตร์กรมราชทัณฑ์. ศูนย์
บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2541.

สังเวียน สีดาว วิทยานิพนธ์, ทัศนคติของผู้ต้องขังต่อกระบวนการยุติธรรม. มหาวิทยาลัยธรรม
ศาสตร์. 2543

สุพจน์ สุโรจน์. เอกสารประกอบการสอน กฎหมายอาญา 1 : ภาคบทบัญญัติทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. สัมพันธ์, 2528.

สุพจน์ สุโรจน์. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา หน่วยที่ 1-7. พิมพ์
ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2539.

สุพจน์ สุโรจน์. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา หน่วยที่ 8-15. พิมพ์
ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2542.

สุพัตรา สุภาพ. ปัญหาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
จำกัด, 2542.

สุพัตรา สุภาพ. ปัญหาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
จำกัด, 2543.

สุวารี รวบทองศรี, วิทยานิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติงานราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้า: ศึกษาโดยเทคนิค
เดลฟลาย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์: 2533.

โสภา ชูพิกุลชัย. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร: คณะ
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2525.

สำนักงาน, ปลัดกระทรวงยุติธรรมกองนโยบายและแผน. ตารางแสดงนโยบายรัฐบาลกับแผนแม่บท
กระทรวงยุติธรรม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545-2549. วารสารยุติธรรมปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน
เมษายน. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไชอัน มีเดีย, 2544

อัครณพ ชูบำรุง. อาชญาวิทยาและอาชญากรรม. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ, 2532

อรัญ สุวรรณบุปผา. หลักอาชญาวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช. 2518.

ภาษาอังกฤษ

- Adler, F., Mueller, M.O.W., and Laufer, W.S. Criminal Justice: The Core. United States of America: McGraw – Hill, 1996.
- Adler, F., Mueller, M.O.W., and Laufer, W.S. Criminology. Third Edition. United States of America: McGraw – Hill, 1998.
- Bohm, R.M. A Primer on Crime Delinquency Theory. Second edition. Canada: Wadsworth, a division of Thomson Learning, Inc, 2001.
- Carney, L.P. Introduction to correctional science. 2nd ed. United States of America: McGraw – Hill, 1979.
- Carlson, N.A., Hess, K.M., and Orthmann, C.M.H. Corrections in the 21st Century. 1st ed. United States of America: Wadsworth Publishing Company, 1999.
- Conklin, J.E. New Perspectives in Criminology. United States of America: Electronic Publishing Services Inc, 1996.
- Einstadter, W., Henry Stuart. Criminological Theory an Analysis of its underlying Assumptions. United States of America: Harcourt Brace College Publishers, 1995.
- Inciardi, J.A. Criminal Justice. Fourth Edition. United States of America: Harcourt Brace & Company, 1993.
- Inciardi, J.A. Elements of Criminal Justice. United States of America: Harcourt Brace & Company, 1997.
- Muncie, J., Mclaughlin, E., and Langan, M., Criminological Perspectives. Vol.3: Reprinted 4th. London : Sage Publications Ltd, 1998.
- Reid, S.T. Criminal Justice. 4th ed. United States of America: Brown & Benchmark, 1996.
- Reid, S.T. Crime and Criminology. 9th ed. United States of America: McGraw Hill, 2000.
- Reichel, P.L. Corrections Philosophies Practices, and Procedures. 2nd ed. United States of America: Allyn & Bacon, 2001.
- Reichel, P.L. Comparative Criminal Justice Systems A Topical Approach. 2nd ed. United States of America: Prentice-Hall, Inc, 1999.
- Silverman, I.J. Corrections A Comprehensive View. 2nd ed. United States of America : Wadsworth, 2001.
- Stinchcomb, J. D. Prentice-Hall Series in Criminal Justice. United States of America:

Englewood Cliffs,1981.

The Singapore Prisons Department. Singapore Prison Service Annual 2001. The
Singapore Prisons Department: Singapore ,2001.

Voigt, L.,Thornton, W.E.,Barrile L.,and Seaman J.M. Criminology and Justice. United
States of America : McGraw – Hill, inc,1994.

White,R,Haines,F. Crime and Criminology an Introduction.3 rd. Singapore : Oxford
University Press,1997.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ผลการทดสอบความเชื่อถือของแบบสอบถาม

1. ผลการทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัด ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชญาวิทยา

ตารางที่ 35 แสดงการวิเคราะห์ความเชื่อถือ Reliability Analysis – Scale (Alpha)

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alfa if Item Deleted
ข้อ 8.	45.5000	37.3158	.1834	.8114
ข้อ 9.	46.0500	36.2605	.2748	.8072
ข้อ 10.	46.0500	36.3658	.2616	.8080
ข้อ 11.	45.6500	36.1342	.2655	.8081
ข้อ 12.	45.6500	36.0289	.3901	.8011
ข้อ 13.	45.7500	37.2500	.2107	.8098
ข้อ 14.	45.9500	34.2605	.5571	.7905
ข้อ 15.	46.6000	31.9368	.6814	.7781
ข้อ 16.	46.2000	34.3789	.5127	.7927
ข้อ 17.	46.9500	28.0500	.6422	.7796
ข้อ 18.	46.5500	31.1026	.5013	.7935
ข้อ 19.	46.5500	31.1026	.5630	.7862
ข้อ 20.	47.4500	35.4184	.4339	.7982
ข้อ 21.	48.3000	34.7474	.5611	.7918
ข้อ 22.	45.9000	35.8842	.3005	.8059

Reliability Coefficients

N of Cases = 20

N of Item = 15

Alfa = 0.81

2. ผลการทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัด ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำผิดตามหลักทัณฑ์พิชิต

ตารางที่ 36 แสดงการวิเคราะห์ความเชื่อถือ Reliability Analysis – Scale (Alpha)

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alfa if Item Deleted
ข้อ 23.	45.2500	28.6184	.2501	.7033
ข้อ 24.	44.4000	27.9368	.2313	.7092
ข้อ 25.	45.1000	25.2526	.6591	.6519
ข้อ 26.	45.0500	25.5237	.5235	.6662
ข้อ 27.	43.3000	30.7474	.0267	.7282
ข้อ 28.	43.5500	25.9447	.5165	.6685
ข้อ 29.	45.3500	28.8711	.2170	.7074
ข้อ 30.	43.9500	28.4711	.2608	.7021
ข้อ 31.	42.9000	28.2000	.4899	.6824
ข้อ 32.	44.0500	28.1553	.1733	.7213
ข้อ 33.	43.4000	28.6737	.3252	.6950
ข้อ 34.	43.2000	28.6947	.2617	.7016
ข้อ 35.	43.0000	27.8947	.4686	.6817
ข้อ 36.	43.7000	28.5368	.3389	.6935

Reliability Coefficients

N of Cases = 20

N of Item = 14

Alfa = 0.71

3. ผลการทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัด ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์

ตารางที่ 37 แสดงการวิเคราะห์ความเชื่อถือ Reliability Analysis – Scale (Alpha)

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alfa if Item Deleted
ข้อ 37.	44.3500	20.6605	.3302	.7028
ข้อ 38.	44.7000	20.4316	.3261	.7039
ข้อ 39.	44.1500	21.7132	.1602	.7280
ข้อ 40.	43.7500	19.6711	.5109	.6786
ข้อ 41.	43.5500	19.4184	.5059	.6780
ข้อ 42.	43.0500	21.3132	.5126	.6905
ข้อ 43.	43.9500	20.5763	.2611	.7157
ข้อ 44.	43.2000	23.5368	.0197	.7306
ข้อ 45.	43.4500	20.9974	.3180	.7041
ข้อ 46.	43.9000	21.9895	.2802	.7084
ข้อ 47.	43.7500	18.0921	.7644	.6426
ข้อ 48.	43.3500	20.8711	.3406	.7012
ข้อ 49.	44.2500	22.1974	.1926	.7178

Reliability Coefficients

N of Cases = 20

N of Item = 13

Alfa = 0.72

4. ผลการทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัด ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ

ตารางที่ 38 แสดงการวิเคราะห์ความเชื่อถือ Reliability Analysis – Scale (Alpha)

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alfa if Item Deleted
ข้อ 50.	50.6500	45.6079	.4988	.8971
ข้อ 51.	50.6000	44.6737	.7014	.8914
ข้อ 52.	50.9500	43.9447	.5959	.8934
ข้อ 53.	51.0000	44.6316	.5637	.8948
ข้อ 54.	50.7500	47.9868	.1957	.9071
ข้อ 55.	50.9000	42.4105	.7229	.8881
ข้อ 56.	51.0500	43.2079	.5687	.8947
ข้อ 57.	51.1000	43.7789	.7037	.8901
ข้อ 58.	50.9000	40.0947	.7647	.8854
ข้อ 59.	50.8000	40.6947	.7093	.8883
ข้อ 60.	51.2500	40.3026	.7494	.8862
ข้อ 61.	50.8000	44.9053	.4573	.8990
ข้อ 62.	51.3000	43.4842	.5482	.8956
ข้อ 63.	51.0000	44.1053	.5530	.8951

Reliability Coefficients

N of Cases = 20

N of Item = 14

Alfa = 0.90

5. ผลการทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัด ความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์
ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2546-2555)

ตารางที่ 39 แสดงการวิเคราะห์ความเชื่อถือ Reliability Analysis – Scale (Alpha)

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alfa if Item Deleted
ข้อ 64.	71.6000	44.6737	.5802	.8474
ข้อ 65.	71.4000	48.2526	.5587	.8500
ข้อ 66.	72.1500	48.0289	.4977	.8516
ข้อ 67.	71.6000	48.8842	.6122	.8500
ข้อ 68.	71.6500	51.6079	.0643	.8738
ข้อ 69.	72.8500	50.2395	.1557	.8704
ข้อ 70.	71.3500	47.8184	.7541	.8455
ข้อ 71.	71.4500	51.2079	.1999	.8623
ข้อ 72.	71.6000	44.0421	.7982	.8367
ข้อ 73.	71.5000	45.7368	.8814	.8383
ข้อ 74.	71.6500	47.1868	.4982	.8514
ข้อ 75	71.6000	47.0947	.7289	.8443
ข้อ 76.	72.0000	45.0526	.5811	.8473
ข้อ 77.	72.0500	44.2605	.6775	.8420
ข้อ 78.	71.9000	51.5684	.1072	.8680
ข้อ 79.	71.6500	49.0816	.3599	.8572
ข้อ 80.	71.6500	48.8711	.5153	.8518
ข้อ 81.	71.5000	49.4211	.4147	.8550

Reliability Coefficients

N of Cases = 20

N of Item = 18

Alfa = 0.86

ภาคผนวก ข

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามผู้ที่ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม โดยจะนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการศึกษาวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546-2555)” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาขาอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จึงใคร่ขอความร่วมมือมายังท่าน กรุณาช่วยตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดและคำตอบที่ท่านตอบในแบบสอบถามนี้ถือเป็นการศึกษาและเป็นความลับ คำตอบที่ได้ตามความจริงจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษา และขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาวนันท์ศมี เทพดลไชย

นิสิตปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม**เรื่อง****ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2546-2555)****Directions for the Thai Corrections in the Next Decade (B.E.2546-2555)****คำชี้แจง**

แบบสอบถามทั้งหมดแบ่งออกเป็น 6 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชญาวิทยา

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำผิดตามหลักทัณฑวิทยา

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า(พ.ศ.2546-2555)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546-2555)

Directions for the Thai Corrections in the Next Decade (B.E.2546-2555)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ในวงกลมหน้าข้อความซึ่งตรงกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ หญิง ชาย
2. อายุ .....ปี
3. ระดับการศึกษา
  - ระดับปริญญาตรี สาขาวิชา.....
  - ระดับปริญญาโท สาขาวิชา.....
  - ระดับปริญญาเอก สาขาวิชา.....
  - อื่นๆ(โปรดระบุ) .....
4. องค์ความรู้เกี่ยวกับวิชาอาชญาวิทยา ทัณฑวิทยา หรือกระบวนการยุติธรรม
  - มีความรู้ดีมาก มีความรู้ดี มีความรู้ปานกลาง
  - มีความรู้น้อย ไม่มีความรู้เลย
5. ปัจจุบันปฏิบัติหน้าที่หน่วยงานใดในกระบวนการยุติธรรม
  - ตำรวจ อัยการ ศาล
  - ราชทัณฑ์ คุมประพฤติ นักวิชาการ/อาจารย์
  - อื่นๆ(โปรดระบุ) .....
6. ประสบการณ์ในการทำงานตามข้อ 5 จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา.....ปี
7. ระดับตำแหน่งที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน
  - ระดับปฏิบัติ หัวหน้าฝ่าย/กลุ่มงาน
  - ผู้อำนวยการกอง/สำนัก รองอธิบดีขึ้นไป
  - อื่นๆ(โปรดระบุ) .....

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชญาวิทยา

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย $\surd$ ภายในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

คำแนะนำ อาชญาวิทยาหมายถึง วิชาว่าด้วยการกระทำผิดและสาเหตุแห่งการกระทำผิด โดยการนำสหวิทยาการมาอธิบายสาเหตุของอาชญากรรม

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
8.มนุษย์มีความสามารถในการใช้เหตุผลและตัดสินใจที่จะกระทำการใดๆด้วยตนเอง					
9.ก่อนที่มนุษย์จะกระทำหรืองดเว้นการกระทำใดๆนั้นมนุษย์จะคำนึงถึงผลได้และผลเสียที่จะได้รับก่อนทุกครั้ง					
10.สาเหตุแห่งการกระทำ ความผิดส่วนหนึ่งเกิดจากผู้กระทำผิดเลือกกระทำผิดเอง (Free will)					
11.ปัจจัยแวดล้อม เช่น ครอบครัว การเลี้ยงดูในวัยเด็กก็เป็นสาเหตุแห่งการกระทำผิดเช่นกัน					
12.ปัญหาทางบุคลิกภาพปัญหาทางอารมณ์และจิตใจปัญหาในการบริหารจัดการความเครียด อาจเป็นสาเหตุในการกระทำผิด					
13.สาเหตุแห่งการกระทำผิดส่วนหนึ่งมาจากพื้นฐานการเรียนรู้ที่แตกต่างกันทำให้ตัดสินใจไม่เหมือนกัน					

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
14. สภาพทางสังคม เช่น การแบ่งชนชั้นและสภาวะเศรษฐกิจ เช่น การว่างงาน โอกาสในการประกอบอาชีพมีผลต่อการกระทำผิด เช่นเดียวกัน					
15. สาเหตุแห่งการกระทำผิดส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากสภาพร่างกาย ลักษณะทางชีวภาพ ของบุคคลที่มีความแตกต่างกัน					
16. การกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม ความเท่าเทียมกันในสังคม การเอาวัดเอาเปรียบกัน การกดขี่ระหว่างชนชั้น เป็นสาเหตุของอาชญากรรม					
17. การที่มีจำนวนผู้กระทำผิดมาก เป็นเพราะสังคมกำหนดลักษณะความผิดไว้มากเกินไป					
18. ถ้ามีการทบทวนและแก้ไขกฎหมายที่มีโทษทางอาญาบางประเภทอาจส่งผลให้มีการกระทำผิดลดลงเป็นจำนวนมาก					
19. สาเหตุแห่งการกระทำผิดส่วนหนึ่งเกิดจากบุคคลต้องการไปให้ถึงเป้าหมายแต่ไม่สามารถดำเนินการตามแนวทางที่สังคมกำหนดจึงเลือกใช้ทางลัดเช่นการกระทำผิด					

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
20.ผู้กระทำผิดบางประเภทมี สาเหตุมาจากการถ่ายทอดทาง พันธุกรรมและโครโมโซม					
21. สาเหตุของการกระทำผิดอาจ เกิดจากอำนาจเหนือธรรมชาติ เช่น ภูตผี ปีศาจ ดวงตก ความ ชวย ชะตา ไสยศาสตร์ ฮวงจุ้ย โหงวเฮ้ง คำสาปแช่ง ฯลฯ					
22.การดื่มสุราเสพยาเสพติด หรือ เล่นการพนัน เป็นสาเหตุแห่งการ กระทำผิดประการหนึ่ง					

สาเหตุของการกระทำผิดตามความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม(อื่นๆโปรดระบุ).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำผิดตามหลักทัณฑ์วิทยา

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย $\surd$ ภายในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

คำแนะนำ ทัณฑ์วิทยาหมายถึงวิชาว่าด้วยการการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
23.ผู้กระทำผิดทุกประเภทสมควรได้รับการปฏิบัติด้วยวิธีการที่รุนแรง หรือให้ทำงานหนัก เพื่อจะได้เข็ดหลาบและสาสมกับการกระทำผิด					
24.การกำหนดโทษที่รุนแรง มีผลอย่างมากต่อการยับยั้งการกระทำผิดของบุคคลอื่นและตัวผู้กระทำผิดเอง					
25.การลงโทษต่อร่างกาย เช่น การเขียนหรือโบยตีจะเป็นการยับยั้ง การกระทำผิดในอนาคตได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีผลโดยตรงต่อตัวผู้กระทำผิด					
26.ผู้กระทำผิดควรถูกนำออกไปจากสังคมอย่างถาวร เช่น การเนรเทศหรือนำไปปล่อยเกาะ หรือจำคุกเพื่อจะได้ไม่กลับมากระทำผิดอีก					
27.ผู้กระทำผิดเป็นสมาชิกในสังคมจึงควรได้รับโอกาสในการกลับตนเป็นคนดี					

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
28.ผู้กระทำผิดหากจำเป็นควรถูกนำตัวออกไปจากสังคมในระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อตัดโอกาสการกระทำผิดและชดเชยสิ่งที่ได้กระทำลงไป					
29.การแก้ไขผู้กระทำผิดความผิดกระทำได้ยากและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูง จึงควรเน้นการจำคุกเพียงอย่างเดียว เมื่อครบกำหนดแล้วก็ปล่อยตัวไป					
30.การแก้ไขผู้กระทำผิดด้วยการจำคุกเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตั้งแต่การรับตัวจนถึงการดูแลภายหลังพ้นโทษ จึงต้องใช้เวลารวมทั้งทรัพยากรอีกทั้งไม่สามารถหวังผลได้ทั้งหมด					
31.สาเหตุของการกระทำผิดมีหลากหลาย ผู้กระทำผิดจึงควรได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ทั้งวิธีการและสถานที่					
32. ผู้กระทำผิดนั้น ส่วนใหญ่เป็นคนด้อยโอกาสในสังคม เมื่อกระทำผิดกับบุคคลที่มีสถานะสูงกว่า มักจะถูกจับกุมเป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าเป็นคนระดับล่างทำผิดด้วยกันเอง มักไม่ให้ความสนใจจับกุม					

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
33. สาเหตุของการกระทำผิดเกิด จากปัจจัยแวดล้อมที่รายรอบตัว ผู้กระทำผิดการลงโทษจำคุกที่ รุนแรงจึงเป็นเพียงการแก้ที่ปลาย เหตุ					
34. การลงโทษผู้กระทำผิดอย่าง เดียวไม่ได้ผลควรต้องแก้ปัญหา ในด้านโครงสร้างและความเท่า เทียมกันในสังคมด้วย					
35. การแก้ไขผู้กระทำผิด ควรเน้น การปฏิบัติเป็นรายบุคคล เนื่องจากแต่ละคนมีภูมิหลัง ต่างกัน					
36. ผู้กระทำผิดติดนิสัยควรถูก ลงโทษแบบรุนแรงและถาวร เช่น การจำคุกตลอดชีวิต					

ความข้อคิดเห็นอื่นๆในเรื่องการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด(โปรดระบุ).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย $\surd$ ภายในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
37. เรือนจำไม่ใช่สถานที่ตากอากาศ จึงต้องมีกฎเกณฑ์ที่เข้มงวด การแก้ไขฟื้นฟูควรมีไว้สำหรับผู้ที่สามารถแก้ไขได้เท่านั้น ส่วนผู้ไม่สมควรแก้ไขก็ควรถูกจำคุกและทำงานหนัก					
38. เรือนจำคือสถานที่ควบคุมคนไม่ดีของสังคมสภาพภายในจะต้องไม่ดีกว่าภายนอกมิฉะนั้นจะเป็นการจูงใจให้คนไปกระทำผิด					
39. การใช้โทษจำคุกจะมีผลทางการยับยั้งเพียงระยะเวลาหนึ่ง หลังจากนั้นผู้ต้องขังจะปรับตัวได้ และโทษจำคุกจะไม่มีผลใดๆต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความเช็ดหลาบอีกต่อไป					
40. ผู้ต้องขังคือผู้ป่วย จึงควรได้รับการเยียวยาในขณะที่ต้องโทษ ด้วยการเติมในสิ่งที่ขาดหายไป เช่น การศึกษา อาชีพ ธรรมะ ฯลฯ					
41. เรือนจำเป็นสถานที่ลงโทษผู้กระทำผิดและให้การแก้ไขฟื้นฟูไปพร้อมกัน					

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
42. เรือนจำไม่ใช่หนทางในการ แก้ไขผู้กระทำผิดเพียงอย่างเดียว แต่ควรมีมาตรการอื่น ๆ มาใช้ด้วย เช่นการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดใน ชุมชน					
43.ความจริงแล้ว ผู้ต้องขังมาจาก สังคม จึงควรได้รับการแก้ไขฟื้นฟู ในสังคม มากกว่าในเรือนจำ					
44.สังคมมุ่งให้ความสนใจแต่ เฉพาะตัวผู้กระทำผิดโดยไม่ คำนึงถึงเหยื่ออาชญากรรมหรือ ผู้เสียหายว่าจะได้รับความลำบาก เพียงใด					
45.เรือนจำควรมีความ หลากหลายเพื่อให้สามารถ ควบคุมดูแลและแก้ไขผู้ต้องขังได้ ตรงกับความต้องการมากที่สุด					
46.เรือนจำควรมีสภาพเป็น โรงเรียนเพื่อให้การศึกษาและอบรม แก่ผู้ต้องขัง					
47. เรือนจำควรเป็นสถานที่กลม่อ เกลากจิตใจ โดยใช้กิจกรรมเป็น ทางนำในการดูแลผู้ต้องขัง					
48.ผู้ต้องขังเป็นประชาชนคนหนึ่ง การดูแลควรเป็นไปตามหลัก กฎหมายมนุษยธรรมและสิทธิ มนุษยชน					

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
49. เรือจ๋าอาจเป็นแหล่งเพาะ อาชญากรรม เนื่องจากผู้พันโทษ ส่วนใหญ่เข้าไปเรียนรูวิชาโจรมา จากในเรือจ๋าและกระทำผิด รุนแรงขึ้น					

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในงานราชทัณฑ์
(โปรดระบุ).....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือจ๋า

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย $\surd$ ภายในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
50. ผู้ต้องขังอยู่ในเรือจ๋ากันอย่าง แออัด จึงไม่สามารถให้การดูแลและ แก้ไขฟื้นฟูได้อย่างเต็มที่					
51. ระบบเรือจ๋าขาดมาตรการในการ คัดกรองและคัดแยกผู้ต้องขังที่มี ประสิทธิภาพ ทำให้คนดีถูกขังปะปน ไปกับคนไม่ดี					

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
52. เรือบินจำถูกสังคมมองว่า เป็นโลกมืดแห่งการทารุณกรรม เป็นแดนสนธยา และเป็นแหล่งพัฒนาอาชญากรให้กับสังคม					
53. เรือบินจำไม่ได้วางแผนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเท่าที่ควรทำให้อัตราการกระทำผิดซ้ำยังสูงอยู่มาก					
54. อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ต่อจำนวนผู้ต้องขังอยู่ในสภาวะวิกฤติคือ 1: 20 จึงไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
55. การบริหารเรือนจำขาดเป้าหมายและทิศทางที่แน่นอนคงทำหน้าที่รับตัวผู้ต้องขังไว้และปล่อยตัวเมื่อครบกำหนดเท่านั้น ส่วนหน้าที่อื่นมักทำไม่ได้เต็มที่					
56. การติดตามผลภายหลังพ้นโทษหรือกระบวนการเตรียมตัวก่อนปล่อยไม่ได้รับความสำคัญและมักโยนให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานอื่น					
57. กระบวนการด้านการฝึกอาชีพทำได้ไม่จริงจัง คงเน้นเรื่องการไม่ให้ผู้ต้องขังว่างงานเท่านั้น					

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
58. เรือรบจำไม่ได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินการให้ชัดเจนจึงต้องภารกิจเกือบทุกด้านโดยไม่มีจุดเน้นหนักในจุดใดจุดหนึ่ง					
59. รูปแบบของเรือรบในปัจจุบันไม่ได้รับการพัฒนาให้ทันต่อเหตุการณ์และเอื้อต่อการแก้ไขผู้ต้องขัง					
60. เจ้าหน้าที่เรือรบ ขาดการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้เป็นอย่างมาก ทำให้ไม่เท่าทันผู้ต้องขัง					
61. สภาพภายในเรือรบของไทยต่ำกว่ามาตรฐาน ผู้ต้องขังต้องอยู่กันอย่างแออัด และขาดแคลนสิ่งจำเป็นพื้นฐานอย่างมาก					
62. เจ้าหน้าที่เรือรบส่วนมากยังขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่เช่นการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง หรือการให้บริการประชาชนเนื่องจากความเคยชินในการปฏิบัติหน้าที่					
63. งานราชทัณฑ์ได้รับการสนับสนุนงบประมาณน้อย เนื่องจากเป็นงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้แก่รัฐและการพัฒนาประเทศ					

ปัญหาที่สำคัญของเรือนจำตามความเห็นของท่าน (โปรดระบุ).....
 .....
 .....
 .....
 .....

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า(พ.ศ.2546-2555)

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ภายในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
64. เป้าหมายของเรือนจำ คือการคืนคนดีสู่สังคม					
65. เรือนจำควรศึกษาภูมิหลังของผู้ต้องขังอย่างถ่องแท้เพื่อวางแผนการปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม					
66. เรือนจำควรมีระบบที่เข้มงวดและไม่หุรหุราเกินกว่าคนทั่วไปในสังคมภายนอก					
67. การบริหารภายในเรือนจำ ควรเน้นความเป็นธรรม เมตตาธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขัง					
68. เรือนจำควรมีระบบคัดกรองและคัดสรรผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่เหมาะสม					

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
69. เรือ่นจำควรเน้นเรื่องการทำงานหนัก เพื่อให้ผู้ต้องขังเข็ดหลาบและไม่กลับไปกระทำความผิดอีก					
70. ระบบฐานข้อมูลผู้ต้องขังควรมีประสิทธิภาพ เพื่อผลในการคัดกรองและคัดแยกผู้ต้องขัง					
71. เจ้าหน้าที่เรือนจำควรได้รับการพัฒนาให้มีจิตสำนึก มีจรรยาวิชาชีพระดับสูง และการอำนวยความสะดวกเรียบร้อยให้แก่ประชาชน					
72. เรือ่นจำควรได้รับการออกแบบให้ เป็นไปตามทิศทางและเป้าหมาย หากต้องการลงโทษ สภาพภายในต้อง เป็นไปเพื่อการลงโทษ หากต้องการแก้ไขสภาพภายในต้องเป็นเพื่อการแก้ไข					
73. ระบบเรือนจำควรมีเรือ่นจำหลายรูปแบบและลักษณะเพื่อผลในการแก้ไขผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม					
74. เรือ่นจำควรเน้นเรื่องการอบรมขัดเกลาจิตใจ เพื่อให้กลับตนเป็นคนดี เป็นประการสำคัญ					
75. เรือ่นจำควรมอบหมายงานที่เป็นประโยชน์หรือสร้างสรรค์ให้ผู้ต้องขังทำหรือฝึกฝนในระหว่างต้องโทษ					

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
76. เรือนจำควรมีไว้สำหรับ ผู้กระทำผิดที่รุนแรงและลักษณะร้ายเท่านั้น ส่วนคนที่ทำผิดไม่รุนแรง หรือคนป่วย คนสูงอายุควรได้รับการปฏิบัติที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำ					
77. เรือนจำควรรู้ผู้ต้องขังเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้การแก้ไขตรงตามต้องการและเหมาะสม					
78. เรือนจำมีหน้าที่ปฏิบัติตามคำพิพากษาแต่ไม่ใช่การทำโทษให้ ผู้ต้องขังได้รับความทรมาน ความเป็นอยู่ต่ำกว่ามาตรฐานและ อยู่อย่างแออัด					
79. เรือนจำควรเปิดตัวออกไปสู่ชุมชน มากยิ่งขึ้นเพื่อตั้งทรัพยากรในชุมชน เข้ามามีส่วนในการแก้ไขผู้กระทำผิด					
80. ผู้ต้องขังควรมีโอกาสปรับตัวก่อนพ้นโทษ เช่น การลาภิจ หรือ การพัก การลงโทษหรือการส่งออกไปทำงาน สาธารณะเพื่อลดอัตราการทำผิดซ้ำ					
81. ระบบเรือนจำควรมีเรือนจำเฉพาะทาง เช่น เรือนจำโรงเรียน เรือนจำฝึกวิชาชีพเพื่อสร้างความชำนาญและบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ					

ความคิดเห็นอื่นๆของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ไทยในอนาคต (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ. 0512.15/ 636

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนอังรีนงด์ กรุงเทพฯ 10330

27 มกราคม 2547

เรื่อง ขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมราชทัณฑ์

ด้วย นางสาวนันทรัศมี เทพคลไชย นิสิตปริญญาโท ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยา (อาชญวิทยาและงานยุติธรรม) คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบและทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546 - 2555) โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในด้านอาชญวิทยา ทัณฑ์วิทยาและการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามซึ่งมีทั้งหมด 6 ส่วน จำนวน 81 ข้อ โดยแบบสอบถามดังกล่าวเป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับ ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชญวิทยา และทัณฑ์วิทยา ปรึชญาในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ สภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ ตลอดจนรูปแบบและทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า โดยจะนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ในการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมายังท่านเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวนันทรัศมี เทพคลไชย เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จามพิศ สัตย์สงวน)

หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

โทรศัพท์ 0-2218-7299

โทรสาร 0-2218-7300

ที่ ศธ. 0512.151 635

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนอังรีดูนังต์ กรุงเทพฯ 10330

27 มกราคม 2547

เรื่อง ขออนุญาตเข้าถึงข้อมูลเพื่อประกอบการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมการประพฤติ

ด้วย นางสาวนันทศรี เทพคลไชย นิสิตปริญญาโท ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยา (อาชีววิทยาและงานยุติธรรม) คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบและทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546 - 2555) โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในด้านอาชีววิทยา ทักษะวิทยาและการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามซึ่งมีทั้งหมด 6 ส่วน จำนวน 81 ข้อ โดยแบบสอบถามดังกล่าวเป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับ ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชีววิทยา และทัณฑ์วิทยา ปรัชญาในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ สภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ ตลอดจนรูปแบบและทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า โดยจะนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ในการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมายังท่านเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวนันทศรี เทพคลไชย เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน)
หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

โทรศัพท์ 0-2218-7299

โทรสาร 0-2218-7300

ที่ ศธ. 0512.15/ 639

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนอังรีดูนังค์ กรุงเทพฯ 10330

27 มกราคม 2547

เรื่อง ขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการวิจัย

เรียน เลขาธิการสภาการศึกษา

ด้วย นางสาวนันทศรี เทพคลไชย นิสิตปริญญาโท ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยา (อาชีววิทยาและงานยุติธรรม) คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบและทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546 - 2555) โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิและเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านอาชีววิทยา ทักษะวิทยาและการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามซึ่งมีทั้งหมด 6 ส่วน จำนวน 81 ข้อ โดยแบบสอบถามดังกล่าวเป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับ ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชีววิทยา และทัณฑ์วิทยา ปรึชญาในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ สภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ ตลอดจนรูปแบบและทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า โดยจะนำข้อมูลที่ได้อไปวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ในการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมายังท่านเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวนันทศรี เทพคลไชย เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จางพิศ สัตย์สงวน)

หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

โทรศัพท์ 0-2218-7299

โทรสาร 0-2218-7300

ที่ ศธ. 0512.15/ 637

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนอังรีดูนังต์ กรุงเทพฯ 10330

27 มกราคม 2547

เรื่อง ขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม

ด้วย นางสาวนันทศรี เทพคลไชย นิสิตปริญญาโท ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยา (อาชีววิทยาและงานยุติธรรม) คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบและทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546 - 2555) โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในด้านอาชีววิทยา ทักษะวิทยาและการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามซึ่งมีทั้งหมด 6 ส่วน จำนวน 81 ข้อ โดยแบบสอบถามดังกล่าวเป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับ ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชีววิทยา และทัณฑวิทยา ปรารถนาในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ สภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ ตลอดจนรูปแบบและทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า โดยจะนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ในการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาขอร้องท่านเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวนันทศรี เทพคลไชย เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน)

หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

โทรศัพท์ 0-2218-7299

โทรสาร 0-2218-7300

ที่ ศธ. 0512.15/ 638

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนอังรีดูนังต์ กรุงเทพฯ 10330

27 มกราคม 2547

เรื่อง ขออนุญาตเข้าถึงข้อมูลเพื่อประกอบการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

ด้วย นางสาวนันทรัศมี เทพคลไชย นิสิตปริญญาโท ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยา (อาชีววิทยาและงานยุติธรรม) คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบและทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2546 - 2555) โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิและเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านอาชีววิทยา ทักษะวิทยาและการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามซึ่งมีทั้งหมด 6 ส่วน จำนวน 81 ข้อ โดยแบบสอบถามดังกล่าวเป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับ ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามหลักอาชีววิทยาและทัณฑวิทยา ปรึชญ์ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ สภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการเรือนจำ ตลอดจนรูปแบบและทิศทางของระบบการราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า โดยจะนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ในการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมายังท่านเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวนันทรัศมี เทพคลไชย เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จามพิศ สัตย์สงวน)

หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

โทรศัพท์ 0-2218-7299

โทรสาร 0-2218-7300

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวนันท์ศรัสมิ์ เทพดลไชย เกิดวันที่ 5 มกราคม 2513 ที่โรงพยาบาลรามาริบัติ กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา เกียรตินิยมอันดับ 1 (ศษ.บ.) ปีการศึกษา 2535 และระดับปริญญาโท จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา (ศษ.ม) ปีการศึกษา 2541 และเข้ารับการศึกษาต่อใน หลักสูตรสังคมวิทยามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา (อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม) ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.2544 ปัจจุบันรับราชการ ตำแหน่ง นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล 6ว. สถาบันพัฒนาบุคลากรในระบบงานการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย